Štev. 28 (694) L. XIV
NOVO MESTO, četrtek,
18. julija 1963

DOLENJSKI LIST

Preživel sem nepozaben dan v muzeju narodne osvoboditve v Ljubljani. Ob sprehodu od dokumenta do dokumenta, nemega, a dovolj zgovornega pričevalca zgodovine, sem doživljal čas, v katerem se je porajala naša sreča. In sem si mislil: kako čudovita je ta naša rodna gruda, ki je dala tako silne junake! Samo poldrug milijon nas je, pa nas stokrat močnejši — po orožju in številu — ni mogel pokoriti. Zakaj? Zato, ker so bili med nami redki tisti, ki ne bi na tak ali drugačen način sodelovali v revoluciji — na strani tistih, ki so spočeli nov čas. Izdajalcev, črnih, prodanih duš je bilo malo, zato pa so posamezni judeži storili toliko več hudega svojemu narodu, ko so se mu odrekli, ker jim je bilo ljubše hlapčevstvo.

Čas, v katerem se je porajala naša sreča

Vstopil sem. Proti meni je zavelo vzdušje, ki navda človeka s tihim, nemim spoštovanjem do vsega, kar hrani hiša spominov. Tod ne sme biti hrupa, trdega odmevanja korakov. Tu more biti vse neslišno, da bi dokumenti spregovorili glasneje.

Na steni zagledam umetniško sliko, ki prepričljivo oživlja dogodek, brez katerega ne bi bilo slavnih dni, ki so sledili: ustanovni kongres KP Slovenije. Revolucionarji, zbrani na Čebinovem nad Trbovljami, so povzdignili glas opomina, ki je globoko pretresel vse, ki še niso slutili nevarnosti fašizma. Ta dogodek pa je pripomogel tudi k zavesti naših ljudi, da niso sami, da so med njimi zvesti sinovi, ki jih tudi v najhujšem ne bodo pustili na cedilu. Pa še nekaj je oznanjal ta dogodek: da je slovenski narod zakoračil k svoji resnični samostojnosti, ki mu je bila skozi vso zgodovino odrekana.

Orkan je zajel tudi našo domovino

Dokumenti me popeljejo v čas, ko je divjaški orkan zajel tudi našo domovino. Črni oblaki so bili že dolgo prej razpeti nad njo. Vsi so vedoma zatiskali oči pred njimi, le komunisti so videli resnico v vsej njeni goloti.

Usoden stisk roke. Predsednik stare jugoslovanske vlade Cvetković smeje se zapušča razkošno dunajsko palačo Belvedere. Zadovoljen je nad kupčijo, ki jo je sklenil s peklenskimi izrodki človeštva. Niso pa zadovoljni jugoslovanski delovni ljudje, ki ogorčeni planejo na ulice, da bi na ves glas zavpili: »Bolje grob nego rob!« Vzkliki protesta so se razlegali tudi čez Dolenjsko, Belo krajino in Spodnje Posavje. Preveč ponosno je to ljudstvo, da bi se dalo zaplesti v mreže nagnusne zarote, ki jo je nakanil Hitler svobodoljubnemu človeštvu. Samo človeški izmečki so si meli roke, veseleč se judeževih grošev, ki so jim jih obljubljali gospodarji.

Nato se je zgodilo vse tisto, kar sodi v najbolj žalostno poglavje naše zgodovine. Namesto obrambe — zmeda. Prostovoljci zahtevajo orožje, pa ga ne dobe. Vojaki, zvesti domovini, bi radi nudili odpor prodirajočemu sovražniku, a častniki jih zapuščajo. Vlada beži v tujino. Generali ponujajo predajo. Trhla stavba stare Jugoslavije se ruši.

Razdelili so si plen

Kot psi so planili na plen. Slovenijo so razkosali. Upali so, da bo majhen narod utonil, izdihnil v tako tesnem objemu sovražnikovih klešč. Pa so se krepko zmotili. Res so po svoje izbrisali Slovenijo na zemljevidu, niso pa je iztrgali iz src svobodoljubnih ljudi. Najzvestejši med zvestimi so iz Vidmarjeve vile na Večni poti v Ljubljani oznanili začetek odpora. Slovenskemu narodu gre za biti ali ne biti. Na tehtnici sta — življenje ali smrt.

Odmev je bil silen. Ljudstvo se je izreklo za program, ki ni ponujal samo osvoboditve od okupatorja, temveč tudi čudovit načrt nove družbe, v kateri ne bo socialnega izkoriščanja in nacionalnega zatiranja, družbo, kakršno že dolgo neguje sen človeštva in ki si jo bo ljudstvo, od kamna do kamna, zgradilo z lastnimi rokami. Jugoslovanski delovni ljudje ne marajo biti več predmet barantanja tujih sil. Ljudstvo želi živeti, kakor si bo postlalo samo.

»Prisegam pred svojim narodom in svojimi sobojevniki, da bom dal vse svoje sile in vse svoje sposobnosti osvobodilni stvari slovenskega naroda, da ne bom zapustil partizanskih vrst . . .«

Prvi partizani so se začeli zbirati v gozdovih. V Dobravi pri Brežicah so padle prve žrtve. Prve partizanske čete so s svojimi akcijami vnesle nemir v brezskrbno okupatorjevo druščino. V začetku avgusta — pisalo se je leto 1941, ko so bili Nemci gospodarji skoro vse Evrope in so že oznanjali padec Moskve! — so vznikli prvi partizanski bataljoni. Vsa Ljubljana je na poziv Osvobodilne fronte manifestirala enotnost in slogo slovenskega naroda. To je bilo 1. XII., ko so se med sedmo in osmo uro zvečer ulice naenkrat izpraznile kakor da je mesto izumrlo. Dve veliki črki — OF —sta v srcih ljudi budili srd do vsega, kar se je tujega in nečloveškega priteplo v slovensko domovino.

Naši kraji in naši ljudje so pričevalci velikih dni

Muzej hrani dragocene dokumente in pomnike velikega časa, ki so me venomer spominjali na Belo krajino, Dolenjsko in Spodnje Posavje. Tod se je bil najhujši boj. V belokranjskih vasicah so bili ljudje, ki so od prvega do zadnjega dne delili dobro in slabo s partizansko vojsko. Tu je bilo osvobojeno ozemlje, kjer smo lahko najprej položili kamen nove ljudske oblasti. Vse stopnice, od zametkov nove ureditve do prvega slovenskega parlamenta, so bile zgrajene prav v teh naših krajih. Zato lahko upravičeno rečemo, da so Dolenjska, Bela krajina in Spodnje Posavje en sam živ spomenik revolucije.

V Beli krajini so bile prve partizanske delavnice, kjer so izdelovali celo partizanske topove. Iz teh delavnic, ki so dale neprecenljiv prispevek k osvoboditvi, so zrastle sodobne tovarne, zaradi katerih je danes utrip življenja čisto drugačen. Proizvodi naših tovarn, na katere smo upravičeno ponosni, si utirajo pot celo na svetovna tržišča. Včeraj boj, da bi ljudje lahko svobodno živeli in si v miru gradili novo življenje, danes prizadevanja, da bi dohiteli razvitejše.

Pod kozolcem so partizanski gledališčniki uprizorili igro Mileta Klopčiča »Mati«. Ko se bom prihodnjič pelial skozi Belo krajino in Dolenjsko, bom ugibal, kateri izmed številnih kozolcev, teh nepogrešljivih rekvizitov, brez katerih naši kraji ne bi bili to, kar so, je bil pričevalec partizanske umetnosti. V muzeju je prikazan razvoj partizanskega gledališča, ki je bilo ustanovljeno v Črnomlju. Na osvobojenem ozemlju je uprizarjalo Cankarja, Nušića, Čehova in druga velika dramska dela.

Kulturno življenje je bilo ves čas narodnoosvobodilnega boja prebujevalec zavesti naših ljudi o sebi, o svojih dotlej premalo sproščenih ustvarjalnih silah. Danes prevzemajo kulturne ustanove in organizacije vsak dan nove, še odgovornejše naloge, katerih izpolnjevanje je prav tako pogoj za rast novih, humanih odnosov med ljudmi. Sama od sebe se je vsilila primerjava: kozolec in naši današnji kulturni domovi. Pa vendar: brez prireditev pod kozolci tudi tega, kar imamo danes, ne bi bilo. Marsikaj je še skromno, a vsak dan bolje.

Le poglejte, kaj vse že zmore današnji človek: povzpel se je že na raven kulturnih festivalov in simpozijev! V Novem mestu imamo čudovito študijsko knjižnico, v več mestih muzeje in še marsikaj. Dolenjska, Bela krajina in Spodnje Posavje se ne krepijo samo gospodarsko, temveč tudi kulturno. Novi čas venomer kleše spremembe v obraz življenja delovnih

(nadaljevanje na 4. str.)

BOŽIDAR JAKAC: SLOVENSKI PARTIZAN

PARTIZANOVA PRISEGA

»Jaz, partizan osvobodilne ljudske armade slovenskega naroda, ki se ob boku slavne delavsko-kmečke rdeče armade Sovjetske zveze ter vseh drugih bojujočih se narodov bojujem za svobodo in združitev slovenskega naroda, za bratstvo in mir med narodi in med ljudmi, za srečnejšo prihodnost delovnega ljudstva,

prisegam
pred svojim narodom
in svojimi sobojevniki:

da bom oddal vse svoje sposobnosti osvobodilni stvari slovenskega naroda, delovnega ljudstva ter vsega naprednega in svobodoljubnega človeštva v sveti vojni proti fašističnim tlačiteljem in barbarom;

da ne bom zapustil partizanskih vrst, v katere sem prostovoljno vstopil, in ne odložil orožja do popolne zmage nad fašističnimi okupatorji, do popolnega uresničenja velikega osvobodilnega smotra slovenskega naroda in delovnega ljudstva.

Prisegam, da bom v boju za te velike osvobodilne smotre s svojo krvjo branil čast in nedotakljivost naše partizanske zastave in da bom, če bo potrebno, žrtvoval tudi svoje življenje.«

1941

ZA 22. JULIJ, DAN VSTAJE SLOVENSKEGA LJUDSTVA, ISKRENO ČESTITAMO VSEM NAŠIM NAROČNIKOM, BRALCEM IN SODELAVCEM, ZLASTI PA ŠE VSEM BORCEM, VODITELJEM IN AKTIVISTOM NAŠE REVOLUCIJE!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
DOLENJSKEGA LISTA

VREME

OD 11. DO 21. JULIJA

V splošnem poslabšanje vremena: v tem razdobju pričakujemo le 3 do 4 posamezne lepe dneve, v ostalem padavine oziroma nevihte.

Dr. V. M.

IZ PROGRAMSKE DEKLARACIJE PREDSEDNIKA REPUBLIKE

Jutrišnji dan nam prinaša nove naloge

Tovariš Tito je ob svoji izvolitvi za predsednika republike prebral obširno programsko deklaracijo, v kateri je orisal tudi velikanske uspehe, ki smo jih dosegli v povojnem času. V deklaraciji pa je govoril tudi o nalogah, ki nas še čakajo in od katerih izpolnjevanja so odvisna naša pričakovanja po še lepšem jutrišnjem življenju. V naslednjem obdobju moramo storiti vse, da bo naš delovni človek zares čutil, da tudi v skladu z določbami ustave skrbimo predvsem zanj.

Zmanjšati tempo investicij, da bi več dali za izboljšanje življenjskega standarda ljudi, ne pomeni, da je treba zmanjšati tudi akumulacijo. Narobe: z izboljšanjem življenjskega standarda je treba upravičeno pričakovati, da se bo ustrezno povečala tudi produktivnost dela. To z drugimi besedami povedano pomeni, da bi tudi ob zmanjšanj stopnji investicijskih naložb ostala akumulacija na isti ravni ali pa bi jo celo še povečavali, kolikor hitreje bi rastla produktivnost dela. Na to marsikje kaj radi pozabljajo. Zgodi se, da pridejo pred kolektiv, češ: odrečite se delu osebnega dohodka, da bomo lahko gradili, namesto da bi se pogovorili, kaj storiti za večjo produktivnost dela, ki bi pripomogla, da bi imeli več za osebne dohodke in za razširjeno reprodukcijo. Nesporno je, da je v naših podjetjih še toliko neizčrpanih rezerv, da se namelokrat da »startati« k večji produktivnosti tudi brez večjih novih investicijskih naložb.

Tovariš predsednik je govoril tudi o stimuliranju proizvajalcev kot glavni gibalni sili za povečanje produktivnosti dela. Dejal je, da mora biti delovnim ljudem na dlani, kako da je večja produktivnost dela glavni materialni vir za izboljšanje njihovega življenjskega standarda. Pri tem ni prikrival, da sistem dohodka še ni izpeljan do kraja. Treba bo popraviti nekatere instrumente, ki zdaj zavirajo dosledno uvajanje principa dohodka. Pri tem je opozoril tudi na škodljiv pojav, ko skušajo proizvajalcu, ki z dobrim delom, racionalizacijo in drugače več zasluži, tem več vzeti, da bi tako »izravnali« njegov zaslužek z drugimi, in to ne glede na produktivnost dela. Taka uravnilovka, ki je, žal, še dokaj pogost spremljevalec delitve dohodka, je zelo škodljiva, ker ubija voljo pri dobrih delavcih in daje potuho slabim.

V programski deklaraciji predsednika republike je bila podčrtana tudi naloga: odpraviti neracionalnost v proizvodnji, ki se kaže v neizkoriščenosti zmogljivosti sodobnih strojev. So podjetja, kjer stroji brnijo samo osem ur na dan. Le kaj to pomeni? Glede na to, da je sodobna tehnika draga in da smo do nje prišli z velikimi napori, nas taka neracionalnost stane lepe denarce. To pomeni, kakor je dejal tovariš Tito, da ostaja zamrznjen znaten del vloženega kapitala, ki se ne oplaja, marveč nasprotno, se z zastarevanjem podjetij postopoma izgublja. Drugače povedano, da velik del investicij ni samo neploden, temveč gre celo v nič. Z bolj intenzivnim izkoriščanjem strojev je treba skrajšati rok amortizacije, ker danes tehnika hitro napreduje, tako da tisto, kar je danes najsodobnejše, jutri ne bo več. To pa z drugimi besedami pomeni, da se jutri lahko pojavijo na tržišču cenejši proizvodi, rezultat najnovejših izsledkov tehnike.

Predsednik republike je kritiziral pojav, ko skušajo mnoga podjetja z manj količinami prodanega blaga doseči večji učinek, pri čemer se drže pravila: čim manj blaga — tem višje cene. Tak račun je seveda kratkoviden in ga dobri gospodarji kjerkoli po svetu ne uporabljajo več. **V sodobni industriji velja danes geslo: velika, množična proizvodnja, nizke cene, velik finančni uspeh. Tako pravi tudi tovariš Tito, ko se dotika tega problema, rekoč: »Visoke cene na notranjem trgu niso spodbudne za razširitev in povečanje proizvodnje«. In naprej: »Bistvo je prav v tem, da je večja potrošnja spodbudna za še večjo proizvodnjo«.**

Uvedba 42-urnega delovnega tedna ni končni namen, h kateremu težimo. »Ne,« pravi tovariš Tito, »to je šele začetek.« Če bomo izpolnili naloge, ki terjajo več racionalnosti, višjo produktivnost dela, boljšo organizacijo dela itd., bomo lahko še bolj skrajšali delovni čas, s tem pa omogočili zaposlitev nove delovne sile, že zaposlenim pa dali več prostega časa za vsestranski razvoj svoje ustvarjalnosti.

Govoreč o sedemletnem družbenem planu, ki ga pripravljajo, je tovariš Tito na kratko orisal njegove bistvene sestavine: ne sme biti napet, investicije ne smejo posegati v življenjski standard delovnih ljudi, proizvajati je treba tisto, kar lahko hitreje rodi sadove in kar najlaže prodamo na zunanjem in notranjem trgu.

Na koncu tega dela deklaracije je bilo govora tudi o nalogah v kmetijstvu. Dosedanji uspehi v tej panogi kažejo, da smo ubrali pravo pot. Od tega, da ostanemo pri individualni, zaostali proizvodnji, nima koristi ne kmet ne skupnost kot celota. Kjer so pogoji za to, je treba hitreje ustanavljati velika socialistična gospodarstva, seveda ne z administrativnim ukrepanjem, temveč s prepričevanjem in z dokazovanjem s primeri. Kjer ni pogojev za to, je treba razvijati kooperacijo.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Odprto pismo

Z objavo tega odprtega pisma CK KP Sovjetske zveze vsem partijskim organizacijam in komunistom v državi, v katerem so pojasnjena najpomembnejša stališča do glavnih vprašanj komunističnega gibanja, je sovjetsko-kitajski ideološki spor dokončno in nepreklicno postal javen. Toda ne samo sovjetsko-kitajski spor. Lahko že govorimo o sporu dveh različnih pojmovanj, dveh gledanj na svet in njegov razvoj: Moskva in Peking sta dve središči, okrog katerih se že popularizirajo sile komunističnega sveta.

Nobena skrivnost ni, da se azijske partije — na splošno in v grobem rečeno in z izjemo indijske — bolj ali manj nagibajo na pekinško stran. In če se danes »Pravda« sprašuje, ali je Peking res šel tako daleč, da ustanavlja novo središče komunističnega gibanja, da si lasti primat v tem gibanju in da skuša nagniti Azijo, Afriko in Latinsko Ameriko na lastno stran na osnovi rasnega sovraštva oziroma sovraštva lačnih narodov do sitih, je to vprašanje samo retorično. Zakaj Peking to dela in je vprašanje le, koliko se mu je to že posrečilo doseči.

Odprto pismo CK KP Sovjetske zveze govori o odkritih sovražnih akcijah voditeljev KP Kitajske, o njihovih klevetah, o vsiljevanju lastnih stališč vsem partijam, o njihovem podcenjevanju nevarnosti termonuklearne vojne, o nesoglasjih med Moskvo in Pekingom med kubansko krizo in tako dalje.

CK KP SZ posebno očita kitajskim voditeljem, da odkrito podcenjujejo vse nevarnosti termonuklearne vojne, in poudarja, »nihče, niti velike države, nima pravice, da bi se igral z usodo milijonov ljudi... Če bodo pod ruševinami starega sveta pokopani tako izkoriščevalci kot izkoriščani, kdo bo potem gradil prelepo prihodnost,« se sprašuje CK KP SZ. In to je tudi eno izmed bistvenih vprašanj spora. Kitajski voditelji namreč trdijo, da iznajdba termonuklearnega orožja bistveno nič ne manjka narave vojne in da bo končni obračun z imperializmom moral biti v obliki vojne, če naj zmaga socializem oziroma komunizem po vsem svetu.

Sovjetski voditelji — in Sovjetska zveza je ena izmed dveh najmočnejših atomskih sil na svetu — menijo drugače. Menijo namreč, da atomska vojna ne bi prinesla zmage socializmu, ker je socializem danes tako močno gibanje, da lahko zmaguje po svetu brez vojne, četudi Zahod ne bi imel atomskega orožja ali če atomskega orožja sploh ne bi bilo. Ker pa atomsko orožje obstaja, je termonuklearna vojna nesmisel. Uničila bi pridobitve človeštva in ljudi, brez ljudi pa ni socializma. To mnenje zastopa večina človeštva, lahko rečemo vse človeštvo, razen nekaterih kitajskih voditeljev in morda zelo maloštevilnih reakcionarnih skrajnežev, ki mislijo, da se da socializem uničiti z bombami. V tem pogledu so kitajski voditelji enih misli s temi skrajneži, čeprav stoje na nasprotnih pozicijah.

Zadeva pa gre še globlje, le da tukaj ni prostora, da bi jo natančneje obdelali. Zadostuje naj, če povemo, da je ta razcep v komunističnem gibanju na svetu globok, boleč in škodljiv.

Pri vsem tem ni mogoče pričakovati, da bodo sedanji razgovori med partijskima delegacijama Sovjetske zveze in Kitajske v Moskvi rešili položaj. Toda hkrati s temi razgovori so v Kremlju še neki drugi razgovori. Petnajstega julija so se začela pogajanja med delegacijami ZSSR, ZDA in Velike Britanije o prepovedi atomskih poskusov. Čeprav je preuranjeno kar koli prerokovati, je vendarle res, da še nikoli niso bile možnosti za podpis takega sporazuma tako zrele in še nikoli upanje tako veliko kot sedaj. Ugodnih znamenj je veliko. Med njimi velja omeniti dejstvo, da trojne konference v Kremlju ni samo odprl premier Nikita Hruščov, ampak da on tudi vodi sovjetsko delegacijo na pogajanjih.

Človeštvo si veliko obeta od sporazuma o prepovedi atomskih poskusov. To bi bil prvi resnični napredek, odkar so se resno začela pogajanja o razorožitvi med Vzhodom in Zahodom. Prepoved sicer ne sodi strogo v vprašanje razorožitve, je pa neobhodni prvi korak k razorožitvi. Sporazum o prepovedi poskusov bi ustvaril tisto nujno ozračje, brez katerega tudi ni mogoče začeti resnih razorožitvenih pogajanj.

Upajmo torej, da se bo trojna konferenca v Moskvi končala uspešno, če že ni nobenih znamenj, da bi se uspešno končali sovjetsko-kitajski ideološki razgovori. Navzlic temu je težko verjeti, da bi si kitajski voditelji želeli vojno. Nevarnost je v tem, da podcenjujejo njene nevarnosti in to podcenjevanje jih lahko zapelje v usodne pustolovščine.

Nova številka »OBČANA«

Izšla je nova številka »Občana«. Uvodoma prinaša članek dr. Josipa Globevnika Značaj krajevnih skupnosti z vidika ustavne ureditve. Na osnovi razgovora s predsedniki ljubljanskih občinskih skupščin piše Marko Jakše o tem, kaj govori za združevanje svetov in kaj proti združevanju. Prispevek Krajši delovni teden je napisala Rozika Žigon. V tej številki se nadaljujeta razpravi Leopolda Kreseta Vse večji vpliv ekonomskih enot in Vinka Mlakarja Stanovanjska izgradnja v okraju Ljubljana. Lojze Jakopič kritično osvetljuje pogoje šolanja, ki jih ima kmečka mladina v osemletkah.

Sledijo članki Janeza Govca Kultura v komuni, Rastka Bradaškje Primorska pred odločilno preizkušnjo, Silva Mateliča Komunalna skupnost v kamniški občini in drugi prispevki.

Posebej opozarjamo na seznam svetov občinskih skupščin SRS in njihovih predsednikov.

Ob vsaki spremembi naslova nam sporočite svoj stari in novi naslov!

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

■ V Parizu so letos proslavili narodni praznik 14. julij z veliko vojaško parado, ki je bila v znamenju graditve francoske armade, da bi bila sposobna za atomsko vojskovanje.

■ Po uradnih podatkih so ZDA dodelile v zadnjih sedemnajstih letih kakih sto milijard dolarjev pomoči tujini. Največ so dobile zahodnoevropske države (45%), najmanj pa Latinska Amerika (7%).

■ Med pristaši bivšega italijanskega premiera Fanfanija in vodstvom Krščanskodemokratske stranke je prišlo do odkritega razcepa. Fanfanijeva skupina je sklenila zapustiti večinsko skupino v stranki

■ V Ekvadoru je prišlo do državnega udara, ki ga je izvedla armada in pregnala zakonito izvoljenega predsednika republike Arosemeno. Ta je zbežal v Panamo. Proti vojaškemu udaru so množično demonstrirali ljudje po mestih. Demonstracije je vojska krvavo zatrla.

■ Jugoslavija je predlagala, da bi prekinili pogajanja z Zvezno republiko Nemčijo, ker ta ne kaže potrebne pripravljenosti za ureditev osnovnih vprašanj glede trgovine in odškodnine žrtvam nacističnega preganjanja.

■ V severovzhodnih predelih Jemena so se spet vneli boji med jemenskimi četami in rojalističnimi oddelki, ki so vdrli iz Saudove Arabije v Jemen.

■ Portugalska policija je v zadnjih dneh aretirala 37 oseb. Med njimi je več znanih zdravnikov, arhitektov, neki atomski fizik in več drugih intelektualcev.

■ Vatikan je poslal uradna zastopnika na svečanosti, ki so v Moskvi od 14. od 21. julija ob 50-letnici arhierejske službe ruskega patriarha Alekseja. Sveti sinod ruske pravoslavne cerkve je sporočil papežu Pavlu VI., naj pošlje delegacijo v Moskvo.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● **Statistika nam je že postregla s podatki o industrijski proizvodnji v letošnjem prvem polletju, ki so spodbudni za naše prihodnje obete. Proizvodnja je bila namreč za 13,4 odstotka večja kot lani v istem času. Pa ne samo to. Tudi letošnja planska predvidevanja smo presegli za 4 odstotke. S takimi uspehi smo lahko upravičeno zadovoljni. Ne le zato, ker s tem uspešno premagujemo težave, s katerimi smo se srečavali v gospodarstvu. Še več: doseženi rezultati v prvem polletju so soliden temelj, ki bo omogočil, da bomo tudi v drugi polovici leta uspešno izpolnjevali in presegali planske naloge. To bomo zmogli le, če bomo poprijeli tako in še bolj kot v prvem polletju. Težav se ne smemo ustrašiti. Tudi v začetku leta ni bilo lahko. Prve mesece je slabo kazalo, toda z dobro voljo in hotenjem, storiti vse za premagovanje težav, smo prebrodili začetne težave. Napori so bili kronani z uspehom, ki nas ne sme uspavati, temveč spodbujati k novim dosežkom in rezultatom dela.**

Tudi Jugoslavijo kot celota ni zaostajala. V prvem polletju je bila industrijska proizvodnja za 14 odstotkov večja kot lani v istem obdobju ali za 2 odstotka nad planskimi predvidevanji. Tudi to nas veseli, kajti od uspehov vse skupnosti je odvisen tudi napredek vsakega izmed njenih delov.

● Vest o maloprodajnih cenah mesa, ki so seve krepko poskočile, nas kot potrošnike ni razveselila. Toda to smo pričakovali. Zaradi pomanjkanja živinske krme so se prejšnje mesece praznili hlevi, zdaj pa jih je treba spet napolniti. Razumljivo, da bo nekaj časa manjša ponudba živine. Vseeno pa se nam zdi, da morda le niso izrabljene vse možnosti, zaradi katerih bi lahko bilo zvišanje cen manjše. Tudi v času, ko je bila ponudba živine izredno velika, so cene mesa ostale nespremenjene.

Kakorkoli že, dejstvo je, da obstaja sedaj neskladje med odkupno in prodajno ceno mesa, zaradi katerega mesnice poslujejo z izgubo. Gospodarski račun izgube ne prenese. S tem se moramo sprijazniti, ker tudi sami, kjer pač delamo, ne maramo in ne smemo poslovati z izgubo. Toda prizadevati si je treba, da bi povečali pridobivanje mesa. Zvezni izvršni svet je na svoji zadnji seji razpravljal o stabilnih ukrepih za hitrejši razvoj živinoreje. To pa je tudi edina rešitev, da se izkopljemo iz težav, ki jih povzroča manjša ponudba mesa.

● Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije je izdelal študijo o uveljavljanju ekonomskih enot v gospodarskih organizacijah. Ugotovil je, da smo dosegli kar lepe uspehe, ki so so še pogostni primeri ekonomskih enot, ki so le na papirju. V takih podjetjih se v bistvu ni nič spremenilo. Sindikalne podružnice si morajo prizadevati, da popravijo tako stanje: ekonomske enote opravičujejo svoj obstoj le tedaj, če prispevajo k večji proizvodnji in k poglobitvi socialističnih odnosov. Proučiti je treba tudi primere, ko se v nekaterih podjetjih pretakajo sredstva iz bolje poslujočih ekonomskih enot v slabše poslujoče enote — brez zadostnega računa in kriterijev.

DOBRA SPODBUDA

● **V Ljubljani je bilo tudi letos tradicionalno srečanje študentov, tokrat z okvirom, ki ima naslov: »Študent v moderni družbi«. Letošnjega srečanja, ki je bilo v času od 4. do 15. julija, se je udeležilo 47 študentov iz 21 držav. Naši študentje — gostitelji so gostom predstavili svojo domovino, ki s tem dobiva v svetu še več poznavalcev in prijateljev. Taka oblika sodelovanja je nedvomno koristna, ker prispeva k zbliževanju mladine z vsega sveta in s tem tudi k utrjevanju miru.**

● **Poročali smo že o uspehu, ki si ga je priboril naš požrtvovalni orodni telovadec Miro Cerar. To pa ni bil samo njegov uspeh. Njegovo že drugič priborjeno mesto med najboljšimi v Evropi je tudi naš ponos. Veseli nas, da se je povzpel na vrh evropske in svetovne orodne telovadbe športnik, kakršen je Miro Cerar — skromen in pošten. Tak je tudi zaslužil čast, ki sta mu jo izkazala predsednik Skupščine SRS Ivan Maček in predsednik Zveznega izvršnega sveta Petar Stambolić, pri katerih je bil pred kratkim na sprejemu.**

● **Žetev gre h kraju. Samo da ne bo pomote — v Sloveniji se je komaj dobro začela. Iz Srbije medtem poročajo, da so že poželi okrog 80 odstotkov njiv, kar je že kar lep uspeh. Lani je bila končana žetev kasneje. Tudi iz Hrvaške poročajo, da so poželi že 70 odstotkov njiv. Pridelek pšenice v vsej Jugoslaviji cenijo dokaj visoko: nad 4 milijone ton. Seveda račun še ni dokončen.**

● **Proslavo dneva vstaje v Črni gori je zmotila žalostna vest o nesreči v nikšički železarni. Med prenosom tekočega jekla se je odpel nosilec kotla in žareče jeklo razlilo na skupino delavcev. Zaradi hudih opeklin je doslej umrlo že sedem delavcev.**

Promet na sejmišču

Na zadnjem sejmu v Novem mestu se je promet nekoliko zvečal. Kupcem je bilo na voljo 692 prašičev, od katerih so bili skoraj vsi prodani, saj jih je 52 ni menjalo lastnika. Nekoliko višje pa so bile tudi cene: za prašiče so zahtevali od 8.000 do 10.500 din.

Gospodarstvo celjskega okraja se giblje na predvideni ravni

Nedavno tega se je drugič sestala novoizvoljena okrajna skupščina v Celju in med drugim obravnavala tudi gibanje gospodarstva v prvih petih mesecih letošnjega leta. Ugotovila je, da je industrija v celoti dosega predvideno proizvodnjo in izvoz ter da ugodna dinamika proizvodnje in izvoza od začetka letošnjega leta kaže prizadevanje in plansko disciplino v gospodarskih organizacijah.

Industrija celjskega okraja je presegla predvideni petmesečni obseg proizvodnje za 0,5 %, v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta pa je povečal proizvodnjo za 19,9 %. Glede na dosedanjo dinamiko proizvodnje in sedanje stanje na tržišču pričakujejo, da bo industrija v celoti izpolnila in presegla letošnje predvidene naloge. To pričakovanje je tembolj utemeljeno, ker posamezne industrijske panoge do konca maja še niso dosegle predvidene proizvodnje. Vzroki za takšno stanje v nekaterih podjetjih so nastali zaradi zakasnele nabave strojev in opreme, remontov, težav pri preskrbi z nekaterim reprodukcijskim materialom, ponekod pa tudi zaradi posledic letošnje zime. Tako opekarna v Brežicah do konca maja še ni začela s proizvodnjo, ker se je zaradi dolge zime zavlekla montaža novega stroja. Tovarna celuloze in roto paprja v Vidmu-Krškem je sicer izpolnila planske naloge, je pa kakovost proizvodnje nekoliko utrpela zaradi pomanjkanja smrekovega lesa.

Ne glede na posamezne težave pa je okrajna skupščina ugotovila, da bi uspehi lahko bili še boljši, če bi se gospodarske organizacije bolj specializirale v proizvodnji in razvijale razne oblike gospodarske integracije ter se otresle zastarelih metod gospodarjenja, ki marsikje zavirajo produktivnost in čelitev dela. V zvezi s temi problemi naj bi v komunah razvijali razne integracijske oblike, ki zdaj in v perspektivi zagotavljajo hitrejše naraščanje produktivnosti, proizvodnje in osebnih dohodkov. Slednji že zdaj zaostajajo za rastjo produktivnosti in proizvodnje.

Petmesečne izvozne naloge so v celjskem okraju presegli za 10,6 %, najbolje pa izpolnjujejo predvideni izvoz v usnjarski, tekstilni in kovinski industriji ter v barvasti metalurgiji.

Razen industrije so na seji okrajne skupščine obravnavali tudi druge gospodarske dejavnosti. Tako pričakujejo v kmetijstvu srednje dobro letino. Povečale so se prevozne storitve in blagovni promet. Opaziti je tudi, da v vseh občinah — razen v celjski — dobiva trgovina na drobno vse večjo vlogo in da se posredniška vloga trgovine na veliko zmanjšuje. Obrtne storitve so na predvideni ravni, medtem ko se turistični promet popravlja šele v zadnjih mesecih.

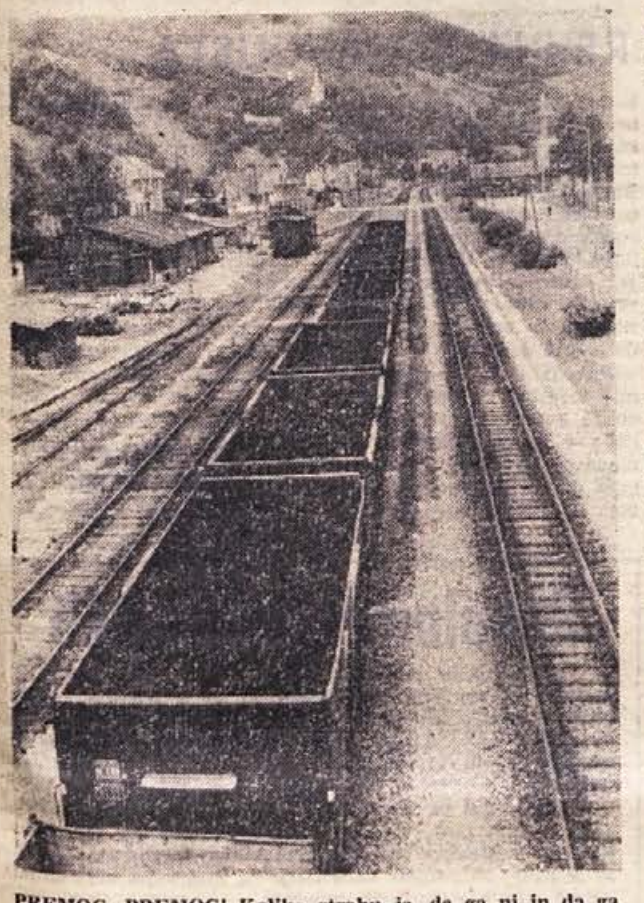

PREMOG, PREMOG! Koliko strahu je, da ga ni in da ga ne bo! No, strah je opravičen in spet ne: premog vendarle je, manjka samo vagonov, da bi ga prepeljali tja, kjer nanj nestrpno čakajo. Tudi vagoni, ki smo jih posneli na postaji Videm-Krško hitijo težko naloženi na vse strani...

Trije občinski sindikalni odbori v Novem mestu

Reorganizaciji sindikatov v zveznem in republiškem merilu, ki jo narekujejo nove naloge in vloga sindikalnih organizacij v sedanjem razvoju, sledijo reorganizacije tudi v občinskem merilu. V novomeški občini so to že izvedli. V soboto, 13. julija, je bil ustanovni občni zbor sindikata uslužnostne dejavnosti (prosvete, kulture, zdravstva, javne uprave), na katerem so izvolili devetčlanski občinski sindikalni odbor ter po izčrpni razpravi tudi smernice za delo novega sindikata.

V ponedeljek, 15. julija, so imele ustanovni občni zbor sindikalne podružnice storitvene dejavnosti (gostinstvo, trgovina, obrt). V razpravi so zlasti opozorili na neurejene zadeve v trgovini in gostinstvu ter v tem smislu tudi sprejeli zaključke. Devetčlanski občinski odbor bo poslej vodil tudi ta sindikat. Tretji ustanovni sestanek so imeli v torek, 16. julija, delegati sindikalnih podružnic industrije in rudarstva, ki so prav tako izvolili devetčlanski občinski odbor in sprejeli naloge za delo združenega sindikata industrije in rudarstva v občini.

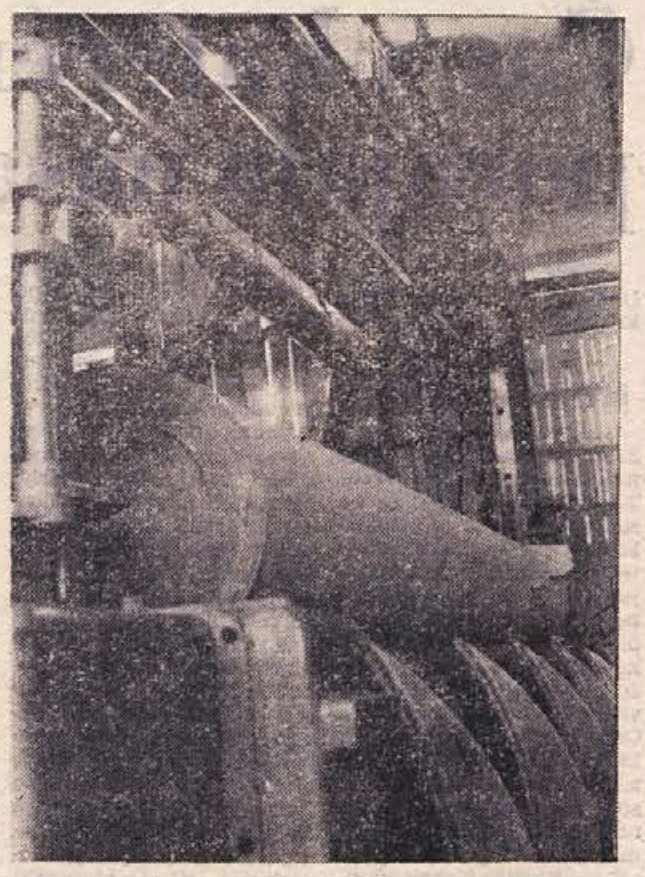

Ko papirni stroj »prebavi« surovino, jo na drugem koncu zvije v veliko balo še toplega papirja. Prvi meter novega papirja za časopise s stroja ROTO II med poskusnim obratovanjem v preteklem tednu

Papirničarjem v Vidmu-Krškem: naše prisrčne čestitke!

Večletno prizadevanje delovnega kolektiva v tovarni celuloze in papirja »DJURO SALAJ« na Vidmu je kronano z novim uspehom: 10. julija so preizkusili nov papirni stroj ROTO II in dobili prvi 2 toni kvalitetnega časopisnega papirja

V kolektivu, ki je prvi v Jugoslaviji uspel v rekonstrukcijo investirati 100-odstotno svoja sredstva v višini nad 5 milijard dinarjev, je zavladalo nepopisno veselje, pri tem pa so se mu pridružili tudi izvajalci del — Hidromontaža iz Maribora, Elektrosignal iz Ljubljane, Papirna industrija Slovenije in okoliška podjetja, uspehov pa so se veselili tudi domači strokovnjaki. Več kot 200 ljudi je več mesecev delalo pri montaži novega papirnega stroja; popravljali in ugotavljali so, kako bi šlo najbolje. Z vso nestrpnostjo so pričakovali prve kvadratne metre papirja in se omenjenega dne šele pozno v noč odstranili od velikana, ponosni, da so z odličnim uspehom opravili svoj doslej najtežji praktični izpit. Zmaga volje in znanja doma vzgojenega kadra pa bo nedvomno zapisana na vidnem mestu med uspehi naše papirne industrije.

Novi papirni stroj Roto II bo lahko na leto proizvedel 30.000 ton kvalitetnega časopisnega papirja, ob taki produkciji pa bodo krite ne le domače potrebe, ampak bo možen tudi izvoz. Seveda bo treba tovarni prej zagotoviti potrebno količino surovin. Pomanjkanje surovin, predvsem dobrega celuloznega lesa, že nekaj časa, zlasti pa letos občutno zavira celotno jugoslovansko produkcijo papirja.

V Vidmu-Krškem so izredno zadovoljni z uspehi rekonstruirane tovarne. Nedvomno so vanjo uprte vse oči občanov, ki jim je pri srcu rast in razvoj domače industrije. Vedo, da jim je zdaj dana možnost, da si bodo lahko odrezali večji kos kruha. Tovarna je upravičeno v ponos videmsko-krške komune, ki dosega ravno v papirni industriji največ uspehov. Roto II bo začel definitivno obratovati, brž ko bodo odpravili še drobne pomanjkljivosti, ki so jih opazili pri nedavnem preizkusu. To pa se bo zgodilo v kratkem.

Napotnice za delo v tujini

Te dni bodo končali osnutke predpisov, ki naj regulirajo zaposlovanje v tujini. Pripravlja jih sekretariat za delo ZIS v sodelovanju z drugimi pristojnimi ustanovami in jih bodo najbrž sprejeli že poleti. Predpisi bodo podrobno urejali, kdo in ob kakšnih pogojih lahko dobi napotnico za delo v tujih deželah.

Predpisi, ki jih pripravljajo, predstavljajo v bistvu enega izmed aktov, katerega namen je rešiti to problematiko bolj na splošno in urediti številna, še nerešena vprašanja.

V začetku novembra lani je bila v Beogradu seja izvršnega odbora Zveznega odbora SZDLJ, na kateri so vsestransko proučili vprašanja s področja zaposlovanja. Ob tej priložnosti so govorili tudi o zaposlovanju v tujini. V zaključkih je bilo rečeno, da so ta vprašanja do sedaj reševali le delno in brez izenačenih kriterijev.

Glede zaposlovanja **strokovne silé v tujini je zvezni odbor zavzel stališče, da je neupravičeno, če takšen kader odhaja iz dežele, da bi se privatno zaposlil. Ne samo zato, ker nima gospodarstvo dovolj strokovnjakov, temveč tudi zato, ker je skupnost vlagala v njihovo šolanje velika sredstva.**

Na seji so prav zato govorili tudi o položaju naših državljanov, ki so že na delu v tujini. Tu so ugotovili, da je potreba rešiti zanje nekatera socialna in ekonomska vprašanja.

Po prvih osnutkih predpisa bi bili za izdajo napotnic za delo v tujini pooblaščeni občinski zavodi za zaposlovanje delavcev in to na podlagi zahteve jugoslovanskega državljana. Takšno napotnico bi lahko dali **samo tisti osebi, ki predloži dokaze, da je uredila vojaško obveznost ter ostale obveznosti, ki jih predvidevajo pozitivni predpisi, kot so, na primer, kreditni, davki itd. Razen tega bi moral zainteresirani predložiti tudi dokaz o zagotovljeni zaposlitvi v tujini.** Občinskemu zavodu bi bilo potredno dostaviti tudi pismeno obveznost, da bo zaposleni v tujini opravljal ostale materialne obveznosti po pozitivnih predpisih naše dežele. **Prav tako pa tudi pismeno obveznost, da bo med delom v tujini dajal določeni denarni znesek za vzdrževanje svoje družine.** Zahtevo za napotnico za delo v tujini bi lahko predložila tudi oseba, ki je že v delovnem odnosu, toda pod pogojem, da ima pismeno soglasje svoje delovne organizacije, da mu napotnico sploh lahko izdajo. Kar zadeva strokovne kadre pa predvideva osnutek, da je mogoče dati napotnico za delo v tujini samo na podlagi tehnične pomoči ali kakega drugega meddržavnega sporazuma. Izjemno bi lahko strokovni osebi izdali napotnico za specializacijo, če je takšna specializacija pogodbeno dogovorjena. To vprašanje pa bi reševali republiški zavodi za zaposlovanje.

Osnutek novih predpisov omogoča delovnim organizacijam, da na osnovi pogodb o kooperaciji in drugih oblikah gospodarskega sodelovanja s tujim podjetjem pošiljajo svoje delavce na delo v tujino.

(Po »Borbi«)

Brežiški opekarni gre na bolje

Pred kratkim je delovni kolektiv brežiške opekarne slavil pomembno delovno znamenje: končali so rekonstrukcijska dela, v katera so vložili okrog 35 milijonov dinarjev. S tem so odpravili vsa ozka grla v proizvodnji, zlasti še v strojnem parku, ki je do zdaj dovoljeval, da so peči lahko delale le s polovično zmogljivostjo, oziroma se je v njih lahko speklo le nekaj nad 4 milijone opečnih kosov. V novih okoliščinah bo opekarna delala s polno zmogljivostjo in proizvedla na leto več kot 7 milijonov opečnih enot.

Okrepljena privatna obrtna dejavnost

Po odmeri letošnjih davčnih obveznosti samostojnim obrtnikom so številni obrtniki v Srbiji ponovno odprli svoje delavnice, potem ko so lani odjavili obrt. Tudi nove delavnice so številnejše, medtem ko je število odjavljenih obrti znatno manjše. Samo v prvih štirih mesecih letos so odprli 333 samostojnih obrtnih delavnic. V istem času so privatniki odprli 1544 novih obrtnih delavnic.

Tri nesreče, tri opozorila!

■ V Zagradu je padla 18-letna delavka zaradi neočiščene podesti z mlatilnice. Pri padcu ji je roka zašla v boben, da so ji jo morali odrezati. Delavka ni bila odrejena za tako delovno mesto.

■ V Šmarjeti je delavec pri mlatilnici izgubil desno roko. Težka nesreča se je zgodila zaradi nepazljivosti. Bil je pod vplivom alkohola.

■ Pri prevozu kosilnice na Rakj se je zaradi nepravilne vožnje motor prevrnil in pod seboj pokopal človeka. Nesreči je botrovala skrajna neprevidnost pri vožnji.

Tri lanskoletne nesreče pri mlačvi ne spadajo le v kroniko suhoparno napisanih nesreč, temveč predvsem v opozorila za pravilno ravnanje z mlatilnicami. In še kratek podatek: nihče izmed ponesrečencev ni bil zavarovan!

Vsako leto se zgodi več primerov težkih nesreč pri mlačvi z mlatilnicami. Delavci in lastniki zanemarjajo predpisane varnostne ukrepe za tako delo. Največ poškodb je pri vlaganju snopov v boben, ker odprtine niso zavarovane, pri jermenju in kolesju, veliko pa je tudi padcev z mlatilnic. Skoraj vse nesreče se zgodijo v popoldanskih urah, ko je največ delavcev pod vplivom alkohola.

Vse premalo se zavedamo, da morajo biti osebe pri takem delu seznanjene z nevarnostmi, odgovorni delavci pa morajo strogo paziti zlasti na vinjene osebe in jih tudi odstraniti z dela. Zavarovati je treba vse nevarne dele strojev, kot so jermeni, zobata kolesa, boben in drugo ter poskrbeti za pravilno obleko in zaščitna očala pri delu. Delavce je treba tudi obvezno obvestiti o začetku in koncu strojnega dela.

Zavedati bi se morali še, da morajo delati pri mlatilnicah le zdravi ljudje, vlagač, njegov pomočnik in strojnik pa bi morali biti pri nevarnem delu vsaj v začasnem delovnem razmerju. Žalostno je, da večina delavcev sploh ni zavarovana in tako nimajo pravice do zavarovalnih premij pri nesrečah.

Zaradi pogostnih nesreč pri mlačvi bodo letos delo nadzorovali in krivce za nepravilno ravnanje s stroji tudi kaznovali. — Rešitev problema pa je: temeljito upoštevanje pravilnika o higienskih in tehnično-varnostnih ukrepih pri delu s kmetijskimi stroji!

-jk

Čas, v katerem se je porajala naša sreča

(nadaljevanje s 1. str.)

ljudi in v podobo naših krajev.

Naša vojska je zrastla iz ljudstva

Vrstijo se panoji, ki prikazujejo, kako hitro so se množile partizanske vrste. Tako hitro je lahko rastla samo vojska, ki je pognala korenine v ljudstvu, iz katerega je izšla in s katerim je bila včeraj povezana v boju za osvoboditev, danes pa za očuvanje miru. Velike skice prikazujejo, kako so bataljone v začetku povezovali v grupe odredov. Od julija do novembra 1942 so bile oblikovane štiri brigade. Konec leta 1942 so bile formirane operativne cone. Partizanske brigade so kmalu prerastle v divizije. Po italijanski kapitulaciji, ko je slovenska partizanska vojska razorožila šest italijanskih divizij, sta bila ustanovljena dva korpusa.

Vojna vihra je besnela tudi na Dolenjskem, v Suhi krajini, na Kozjanskem, v Beli krajini ... Vsak kamen, hiša, drevo hrani spomine na hude boje, zasede, streljanje talcev. Danes ni več sledov, razen tistih, ki smo jih namenoma pustili, da bi še poznejše rodove spominjali na slavno preteklost, ko je iz krvi hrabrih in zvestih zrastla svoboda. Ko se človek pelje po novi avtomobilski cesti, mimo prelestnih dolenjskih gričev, nedaleč od Otočca, ki kar omamlja s svojo lepoto, skozi Novo mesto, ki je kakor prerojeno, si le težko predstavlja, da je tudi tod pustošila vojna. Kamorkoli se človek poda: v spodnjeposavske kraje, v Črnomelj, Metliko, dolino Krke, Mirne, Kolpe ali drugam, povsod sreča n o v o ž i v l j e n j e, le bore malo sledov starega, preživelega.

Rojstvo ljudske oblasti

V naslednjem prostoru sem si ogledal razvoj ljudske oblasti na Slovenskem. Že maja 1942 je Izvršni odbor OF izdal odlok o postavitvi ljudske oblasti na osvobojenem ozemlju. Pred dvajsetimi leti, 19. septembra 1943, so bile prve zares svobodne volitve poslancev v zbor odposlancev slovenskega naroda. Na tem resnično vseljudskem parlamentu je bila spet ponovno izražena želja slovenskega ljudstva, da želi živeti skupaj z drugimi bratskimi jugoslovanskimi narodi v novi, demokratski državi, kjer si bo ljudstvo pisalo svojo sodbo samo, kakor je zapisal veliki slovenski pisatelj Ivan Cankar. Na zboru je bila izvoljena delegacija, ki je predstavljala slovensko ljudstvo na II. zasedanju AVNOJ v Jajcu, kjer so bili položeni temelji nove Jugoslavije. Prvi slovenski parlament, čigar 20-letnico bomo proslavljali letos, je povedal vsemu svetu, da slovensko ljudstvo s tem zagrinja svojo žalostno preteklost, ko je bilo ponižano na stopnjo hlapcev, in odpira novo stran svoje zgodovine, ko bo v družini svobodnih in samostojnih jugoslovanskih narodov samo svoje sreče kovač.

Ni bilo zaman

Danes lahko rečemo, da ni bilo zaman. Danes, po vsem tem, kar se je zadnjih nekaj mesecev zgodilo: sprejem nove ustave, v kateri velja skrb predvsem človeku. Volitve novih skupščin, poživljenih z novimi kadri, ki jih je v takem sistemu, kakršen je naš, cela armada, milijonska množica upravljavcev, ponovna izvolitev tovariša Tita za predsednika republike. A vse to je le nadaljevanje organske rasti naše skupnosti v vseh osemnajstih povojnih letih, ko smo, kljub težavam, ki jih je bilo treba prebresti, dosegli uspehe, tako čudovite, da ne bi bilo prav, če ne bi bili ponosni nanje, ko pa se jim čudi ves svet. Tudi v krajih, kamor seže naš časnik, so delci teh velikih uspehov, katerih utrip bi vsakdo moral čutiti, četudi bi bil slep. Še več: vsaka hiša, tudi kmečka, nosi sledove napredka. In tudi ti drobci so vtkani v naš skupen uspeh.

Preden zapustim hišo spominov, ki me bo vedno znova priklepala na bogastvo tega, kar hrani, se radujem skupaj z vsemi, ki pozdravljajo in objemajo osvoboditelje Ljubljane. Po vsem tem, kar sem videl — ubijanje in požiganje naših ljudi in domov — se mora človek na koncu veseliti, kakor bi gledal globok in napet film, v katerem na koncu zmagata dobro in lepo.

Oton Župančič v imenu svobodoljubne Ljubljane, ki niti za trenutek ni klonila, pozdravlja zmagoslavno partizansko vojsko. Njegove besede so kot pesem. Skozi njegov pozdrav se preliva radost Ljubljančanov. Skupaj z njimi utriplje v sreči vse ljudstvo, vsa Jugoslavija.

F. Mihalovčan

Božidar Jakac: Na Bazi 20 v Rogu (risba, 1943)

MODNA REVIJA BO AVGUSTA

Komisija za društveno dejavnost pri ObK ZMS Novo mesto bo priredila v začetku avgusta modno revijo z naslovom »Moda, jazz in smeh«. To bo druga prireditev »Iniciative 63«. Prireditelji se trudijo, da bi Novomeščanom zopet prikazali prireditev na dostojni višini. Ker je delo za modno revijo precej zahtevno, se je organizacija tudi nekoliko podaljšala. Do sedaj so že sklenjene pogodbe za sodelovanje z znanimi slovenskimi modnimi podjetji kot so **Angora, Modna oblačila, Toko, Beti** in **Rašica**, prav tako pa bodo sodelovala tudi domača podjetja **Novoteks, Obrtnik, Krojač, Labod** in **Industrija obutve**. Z nekaterimi ostalimi podjetji se prireditelji za sodelovanje še pogajajo.

Prireditev bo verjetno 3. in 4. avgusta na Loki, če bodo že končali delo na kopališču, v primeru slabega vremena pa bo revija v Prosvetnem domu. Na modni reviji bodo sodelovali kot manekeni in manekenke domačini, ansambel Dizzy combo s pevci in humorist Toni Gašperšič. Morda bodo povabili na prireditev tudi katerega izmed znanih slovenskih pevcev zabavne glasbe.

Zvedeli smo tudi, da bo verjetno organizirala Dolenjska turistična zveza gostovanje z revijo v nekaterih krajih kot so Črnomelj, Brežice, Videm-Krško in morda še kje. —jk

V vsako našo družino domači tednik Dolenjski list!

Lep izlet invalidov v partizanske kraje

Precej truda je bilo treba, da je invalidska organizacija v Novem mestu na levem bregu Krke organizirala za dan borca prijeten izlet v partizanske kraje.

55 članov je odšlo z avtobusom, ki ga je varno vozil šofer Roter, proti Dvoru, Smuki in Staremu logu, kjer smo si ogledali vzorno zadružno kmetijsko posestvo, nato pa nadaljevali pot proti Kočevju. Tam so nas sprejeli tovariši invalidi in člani Zveze borcev, upravnik muzeja tov. Šobar pa nam je pred spomenikom spregovoril nekaj besed o razvoju Kočevja. Ogledali smo si tudi muzej in mesto in odšli po dokaj slabi cesti, ki bo kmalu popravljena, proti Jelenovemu žlebu. Tovariši Božič, Grandič, Šporer in Zoran, ki so preživeli veliko partizansko zmago na Jelenovem žlebu, so nam obujali spomine na znano borbo, ki je zadala Italijanom strašen poraz.

Med potjo proti Ribnici smo si ogledali bodočj planinski dom, ki bo na visoki razgledni točki zgrajen do leta 1965, po skromni zakuski v mestu in ogledu pa smo odbrzeli proti Sodražici, Velikim Laščam in Rašici, rojstnim krajem zaslužnih slovenskih književnikov. Ogledali smo si tudi vas Krko in izvir reke ter se napotili zopet skozi Žužemberk in Dvor domov. Hvaležni smo za prijeten izlet našemu odboru, prav tako pa tudi podjetjem, ustanovam in organizacijam, ki so podprli izlet in omogočili tudi članom s skromnimi dohodki, da so se ga lahko udeležili.

I. L.

Za 22. julij,
DAN VSTAJE,
č e s t i t a
kolektiv
NOVOMEŠKEGA
SKLADIŠČA
TOBAČNE TOVARNE
V LJUBLJANI

Vsem delovnim ljudem
na Dolenjskem:
PRISRČNE ČESTITKE
ZA 22. JULIJ,
DAN VSTAJE
slovenskega ljudstva!
Priporoča se
»ŽELEZNINA«
trgovsko podjetje
na debelo in drobno
NOVO MESTO

Za DAN VSTAJE,
22. julij
č e s t i t a m o
vsem delovnim ljudem
in se priporočamo!
»STANDARD«
trgovsko podjetje
na debelo in drobno
NOVO MESTO

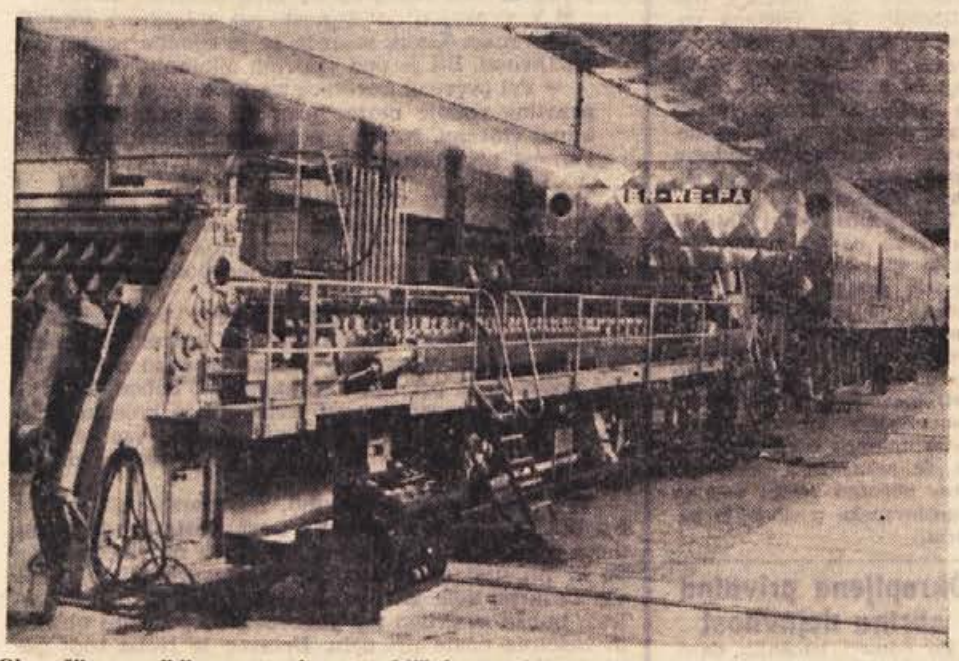

Ob naših praznikih se ne oziramo v bližnjo preteklost samo zaradi simbolov in spominov nanje, ki so s svojimi življenji pomagali ustvariti vse to, kar danes imamo. Ne, iz preteklosti črpamo moč in spodbude, da laže premagujemo vse težave, ki so zdaj pred nami; od tu prihajajo jasni načrti in skupna volja za uresničevanje perspektiv, ki so še svetlejši in obetajo še lepše življenje. — Med najlepšimi delovnimi zmagami na našem ožjem področju je prav gotovo uspeh papirničarjev na Vidmu, ki so prejšnji teden po večletnem trudu in napornem delu pognali v poskusno obratovanje drugi najmodernejši stroj za proizvodnjo časopisnega papirja. Kot prvi v Jugoslaviji so iz lastnih sredstev vložili v obnovo tovarne in za novi stroj skoraj 5 milijard dinarjev, hkrati pa je več kot 200 domačih delavcev in strokovnjakov montiralo novi stroj, ki nas bo zdaj rešil uvoza papirja. Kvalitetni časopisni papir bomo tudi izvažali. To pa je ena izmed novih delovnih zmag naših ljudi, s takimi uspehi častimo dan vstaje in nadaljujemo to, kar so začeli prvi borci v začetku naše revolucije! — Na sliki: ponos videmskih papirničarjev, ROTO II, novi papirni stroj

Rosalnice 1941-1945

V Rosalnicah bodo 22. julija 1963 odkrili spomenik padlim borcem, žrtvam in vsem, ki so se borili v vrstah NOB na tem področju. Med imeni padlih se bosta blestela dve imeni herojev, štiri imena padlih bratov Matjašičev in mnogih drugih, ki so svoja mlada življenja dali za svobodo.

Med prvimi so začeli delati v Rosalnicah Badovinčevi. Tam je bilo tudi prvo zatočišče organizatorjev OF. Ivan Kopinič iz Radovič in Ilija Badovinac, legendarni junak, ki je padel ob pohodu 14. divizije na Štajersko, sta zbirala okrog sebe vso napredno mladino.

Tri žrtve so padle iz področja Rosalnic že v letu 1941: 17-letni Franc Obrul iz Rosalnic, Ivan Kopinič iz Radovic in Matjašičev iz Rosalnic. Ti so padli kot borci Prve belokranjske čete leta 1941 na Lazah.

V drugem letu vojne je bil teren že dobro pripravljen za splošno vstajo. Zato so spomladi 1942 množično odhajali s tega področja v partizane. Razen že navedenih organizatorjev in borcev so se pridružila še nova imena borcev Slančevih, Brodaričevih (obeh družin), Pečaričevih iz Čuril in drugih. Ni pa manjkalo tudi izdajalcev. Zato so 26. julija 1942 zagorele hiše partizanskih borcev, družine pa so okupatorji odgnali v internacijo in zapore, razen tistih, ki so pravočasno odšli v partizane in se tako rešili. Kdo bi sedaj opisal vse gorje, kar so morali prestajati očetje in matere na poti v internacijo in potem v taborišču! Kako je moralo biti pri srcu sivolasemu Matjašičevemu očetu, ko so mu italijanski okupatorji na poti v internacijo pred očmi ubili sina in pozneje še tri? In Obrulovi mami, ki je vedela, da je njen mlajši sin že mrtev, starejši pa v borbi? Bolehna Badovinčeva mama je z dvema hčerkama Danico in Anico prenašala vse trpljenje izgnancev. Trije sinovi borci, med njimi šestnajstletni Vlado, so lahko prišli na obisk samo na pogorišče. Tam ni bilo nikogar, ki bi jim ponudil kozarec vode ali košček kruha. Borba pa je šla dalje in zahtevala še nove žrtve.

Jeseni 1943 leta so hotele okupatorjeve horde preplaviti Belo krajino. Med ranjenci in civilisti, ki so se umaknili proti Kordunu, je bil tudi težko ranjeni Janko Brodarič. Nikoli več se ni vrnil v domači kraj. Bil je eden najboljših borcev in tudi njegovo ime se blesti med imeni herojev. V juliju 1944 so zopet na tem področju divjali boji. Razdivjane in pobesnele okupatorjeve bande so se v svoji nemoči maščevale tudi nad nedolžnim prebivalstvom. V Radovičih sta padla in zgorela v ognju domače hiše dva Mužarjeva sinova.

Borbe na predelu Rosalnice—Drašiči—Božakovo so trajale le nekaj dni. V teh bojih so sodelovali Belokranjski odred, Gubčeva brigada, Cankarjeva brigada, 15. brigada, Žumberački odred in pripadniki oficirske šole Glavnega štaba Slovenije. Padel je komisar Gubčeve brigade, priljubljeni Vane Groznik. Komandant Belokranjskega odreda Rudi Malešič-Čaruga je bil zadet in odpeljan v ujetništvo. Le svoji iznajdljivosti in pretkanosti se ima zahvaliti, da se je lahko po nečloveškem trpljenju vrnil domov. Mladina in organizacija na terenu je pravočasno poskrbela, da je bila tedaj rešena v glavnem vsa žetev in da ni bilo še večjega pustošenja in škode.

Ponoven vdor okupatorja so preprečile partizanske enote v decembru 1944; tedaj je padlo več borcev iz drugih krajev naše domovine in iz Trsta. Med drugimi Leon Pentič iz Trsta, Ivan Marenčič iz Trsta, Ivan Pahor iz Tržiča, Ivan Metalič, Sebastjan Dekero, Renato Senka, Ivan Veršal (Trst), Ivan Sošič in drugi. Njihova imena na spomeniku bodo poleg domačinov, borcev iz Hrvaške in od drugod pričala še poznim rodovom, kako se je v najhujših bojih kovalo bratstvo jugoslovanskih narodov. R. F.

Simbol dela in ustvarjalnega zanosa

Nizozemskega umetnika Jana Snoecka, ki sodeluje na letošnjem mednarodnem kiparskem simpoziju v Kostanjevici, smo srečali na kiparski razstavi Ivana Napotnika v kostanjeviškem Domu kulture. Z zanimanjem je ogledoval razstavljene skice in skulpture tega najimenitnejšega mojstra v lesu. Vsako skulpturo posebej si je ogledal in dal Napotniku polno priznanje.

Beseda je dala besedo in začeli smo se pogovarjati o Snoeckovi umetniški poti in o njegovem življenju. Jan Snoeck izhaja iz trgovske družine. Doma je v Haagu, kjer se je rodil leta 1927 ter tamkaj tudi končal svoje umetnostne študije. Zelo zgoda je izpričal svoj nenavaden talent in že leta 1954 osvojil prvo nizozemsko nagrado za skulpturo. To mu je odprlo vsa pota. Že takoj naslednje leto je dobil francosko štipendijo ter leto dni delal pri največjem živečem kiparju na svetu — Osipu Zadkinu. Vse to je poleg Snoeckovega ustvarjalnega zanosa pripomoglo, da je dobil vrsto naročil za javne spomenike, ki stoje danes na vidnih mestih v Haagu, Rotterdamu, Amsterdamu in drugod.

Zanimalo nas je, kakšen vtis je Zadkin naredil na mladega umetnika. Jan Snoeck je odgovoril:

»Zadkin je kot učitelj modrec, kot človek pa velik poet. Pri njem se zbirajo umetniki vseh dežela. Zadkin prihaja enkrat na tečen v ateljeje in to med deseto in dvanajsto uro, pregleda dela svojih učencev in prav s filozofsko duhovitostjo in dognanostjo utemeljuje svoje korekture. Pri tem kar vro iz njega citati največjih mislecev, med katerimi uživa posebno mesto Platon. Od kiparjev ima posebno rad Francoza Rodina. »Da, da,« večkrat ponovi Zadkin, »skulptura je zakon oblike!«

Toda pri Zadkinu ne moreš dolgo ostati, to je tako edinstvena in velikanska osebnost, da se ji moraš absolutno podrediti. To pa ne sme biti predolgo, ker sicer taka podrejenost in odvisnost lahka okrne tvojo lastno umetniško slo!«

— Kako ste izvedeli za Formo vivo?

»Preko nizozemskega združenja likovnih umetnikov. To

Nizozemski kipar Jan Snoeck

združenje je zbralo tri kandidate ter jih poslalo umetniškemu svetu Forme vive. Le-ta je izbral Aarta Rietbrocka in mene.«

— Kaj nameravate ustvariti na simpoziju v Kostanjevici?

»Moja skulptura bo predstavljala veliko roko, kot simbol dela in ustvarjalnosti. Naslovil jo bom »Veselje do dela«. Te roke kajpak ne bom oblikoval naturalistično, to tudi ne bi bilo težko. Hočem jo dati simbolično, ker tudi bo simbol nečesa, konkretno simbol dela in ustvarjalnega zanosa!«

— Kako vam ugaja pri nas?

»Preseneča me, da tu ni tako norega tempa kot zunaj v svetu. Pri vas ljudje vendarle najdejo toliko časa, da se pogovore med seboj, s čimer bi se ostala Evropa ne mogla pohvaliti. Pogostokrat se pogovarjam z vašimi ljudmi, ki so zanimivi in še polni nepokvarjenega občutka za poezijo. Nadalje sem opazil — in to me tudi preseneča — da pri vas ni take gonje za denarjem kot drugod, kjer je svet do vulgarnosti zmaterializiran in kjer ni nobenega časa več za človeka.«

— Kako se počutite na simpoziju?

»Med umetniki, ki delamo v Kostanjevici, so kot ste najbrž že sami opazili, čudoviti stiki. Za nas vse je to nova oblika dela. Razen ostalega nas gotovo povezuje tudi to, da skupaj stanujemo, jemo, delamo, skratka, da živimo skupaj.«

— Ali ste zadovoljni z našim hrastom?

»V lesu že dolgo časa nisem delal in sem se sedaj z velikim veseljem lotil dela. Izbral sem si prav orjaški hrast in mislim, da bo šlo.«

— S kakšnimi vtisi ste prišli v Jugoslavijo?

»Oba z ženo sva si že dolgo želela spoznati vašo domovino. Na Jugoslavijo nas vežejo družinske vezi. Stara mati moje žene je bila Jugoslovanka. Razumljivo je, da sva se z ženo še posebej veselila srečanja z vašo deželo in ljudmi.

LADO SMREKAR

Park v Leidenu z velikanskim spomenikom Don Kihotu v ozadju. Spomenik je delo udeleženca III. mednarodnega simpozija kiparjev v Kostanjevici Nizozemca Jana Snoecka.

Ustanovljen je študijski center za zgodovino slovenskega izseljenstva

Pri predsedstvu Slovenske akademije znanosti in umetnosti je bil ustanovljen študijski center za zgodovino slovenskega izseljenstva. Njegova naloga je zbirati in objavljati gradivo za zgodovino slovenskega izseljenstva, znanstveno proučevati izseljenstvo ter objavljati znanstvena dela in organizirati delo na tem področju. Njegov glavni namen je obdelati zgodovino slovenskega izseljenstva v obdobju približno od sredine 19. veka do leta 1941.

Prva pripravljalna dela, ki so se začela, so usmerjena na obdelavo bibliografije izseljenskega tiska o izseljencih, na obdelavo statističnih virov za zgodovino izseljevanja in evidentiranje arhivskih virov, ki pridejo v poštev za izseljevanje, toda vse to za zdaj v obsegu, ki je v Sloveniji izvedljiv. Delo centra vodi svet, ki mu predseduje akademik univ. prof. dr. Franc Zwitter.

Večja vloga Svobod

Na zadnji seji Sveta Svobod in prosvetnih društev občine Novo mesto so pred dnevi sklenili, da morajo izboljšati svoje delo in pritegniti v vrste kulturnih društev več mladine. Zato so pri občinskem svetu imenovali posebne komisije, ki naj bi vodile delo na svojih področjih in pravilneje usmerjale kulturno življenje med občani. Ustanovili so komisije za filmsko vzgojo, za glasbeno vzgojo, dramsko dejavnost, za knjižnice, za kadrovska vprašanja in komisijo za zabavo in razvedrilo, ki bo v tesni povezavi s komisijo za društveno dejavnost pri ObK ZMS.

Ker razen v Straži, Šentjerneju in deloma v Novem mestu društva slabo delajo, bodo skušali v ostalih krajih posvetiti večjo pozornost kulturnemu delu in prireditvam posebna komisija bo skrbela tudi za kvalitetnejše predstave, saj so marsikje take, da le podcenjujejo okus občinstva. Skušali bodo tudi registrirati zabavne ansamble v občini in skrbeti za njihovo vzgojo in izobrazbo. Sklenili so že, da bo moralo postati Novo mesto tudi v kulturnem pogledu center občine, saj je na nekaterih področjih kulture delo v mestu popolnoma zamrlo. V kratkem bodo sklicali posvetovanje z družbeno političnimi organizacijami, na katerih naj bi skupno poiskali smernice za boljše delo.

-jk.

OB RAZSTAVI STARE GRAFIKE V KOSTANJEVICI

STARKA S SVEČO

Originalna jedkanica P. Paula Rubensa (slikar in delno grafik, rojen 1577 — Siegen, umrl 1640 — Antwerpen) Zelo redki odtis je last celjskega muzeja.

Stara je misel, da se življenje prenaša kot svetloba z generacije na generacijo in da se mladost kot sveča prižge ob starosti.

A. P. Rubens: STARKA S SVEČO

Starka in nedorasli deček: predstavnika dveh različnih življenjski dob. Prva s pretehtano mislijo in umirjeno roko, druga radovedna in zvedava, nemirna in polna najrazličnejših želja.

Mladost si mora čimprej prižgati svečo in potem živeti, iskati srečo in zadovoljstvo vse do konca pozne starosti.

In kakšna je zgubana starkina glava? Z nasmeškom bi morda rada povedala, da je bilo v vseh letih več težavnih in manj veselih dni, a da je bilo vredno živeti do konca. Svoje bogate izkušnje, ki jih je skozi življenje spravljala v pleteno košarico poleg sebe, bo z vso ljubeznijo in dobroto poklonila nevedni mladosti. Ob tem bo morda premišljevala o pregovoru: Če bi starost mogla in mladost znala... In potem bo svojo svečo povsem samovoljno ugasnila...

Tako nekako je morda razmišljal o življenju veliki mojster baroka, ko je upodobil v jedkanici nenavadni motiv. Ni mu posvetil običajnega ogromnega formata, in razgibane kompozicije, temveč mali črno-beli list, ki je eno od njegovih najboljših grafičnih del. Spodaj je pripisal: »Quis vetet apposito, lumen de lumine tolli? Mille licet capiant, deperit inde nihil« (Je mar prepovedano prižigati človeku luč ob luči? Čeprav jo prižigajo tisoči, ne ugasne nikdar.) Tudi podpisal se je: Pet. Paul Rubens invenit et excudit (sam si je izmislil in izdelal). To je poudaril zato, ker je znano, da je imel svoj krog umetnikov — grafikov, ki so se imenovali »Rubensstecher«. Ti so njegove predloge vrezovali v les, baker ali pa jih jedkali v kovino. Njegova dela v olju pa so večkrat reproducirali s pomočjo grafike. Ta krog je dal flandrski grafiki 17. stoletja novo vsebino in izpopolnjeno tehniko.

Sam Rubens je naredil v življenju le 6 jedkanic. Listu »Starka s svečo« je posvetil največjo pozornost. Svoje znanje o izžarevanju in mehkem prelivanju svetlobe ter pretehtani kompoziciji je znal mojstrsko uporabiti tudi pri tej, po formatu mali umetnini. Hkrati pa ji je dal globoko, občudovanja in premišljevanja vredno vsebino, pa tudi lepoto, ono umetniško lepoto, ki nas zajame s tako silo, da je ne pozabimo zlepa. **Milena Moškon**

Prešernova družba je v knjižni zbirki Ljudska knjiga izdala nov snopič pisca J. J. Jacobsena *»Skrivnost z barja«*. Naslovno stran romana zelo obogati reprodukcija znane Picassove slike Žena s krokarjem. To je že 49. snopič te znane in priljubljene zbirke.

SVETLOBA MLADIH LET

Odlomek iz knjige Vide Lasič: SVETLOBA MLADIH LET — Izdal Zavod »BOREC« v Ljubljani, 1962 — Delo je bilo nagrajeno s tretjo Kajuhovo nagrado za leto 1960 — Knjigo je opremil Miligoj Dominko, risbe pa izdelal dr. inž. Dušan Lasič.

(Odlomek)

Nekega februarskega dne je poklical Peter Helo sredi dopoldneva v pisarno.

»Pravkar so telefonirali iz Glavnega štaba, da moraš takoj tja, in sicer h komandantu.«

»Zakaj pa?« je presenečeno vprašala.

»Ne vem. Nobenega pojasnila niso dali. Bržkone bo kaj važnega, in niso hoteli telefonično o tem govoriti. Pusti zdaj delo in pojdi čimprej na pot!«

»Prav, že grem.«

Skočila je še v delavnico in hitro pospravila svojo mizo. Nato se je oblekla, vzela puško in propustnico ter odšla.

Glavni štab je bil tedaj v Črmošnjicah, oddaljen dobro uro hoda. Pot se je rahlo vzpenjala po slikoviti dolini ob potoku. V lepem vremenu bi bil to zanjo prijeten sprehod, zdaj pa je morala gaziti svež sneg in leden veter ji je nosil snežinke v obraz. Poleg tega jo je še skrbelo, zakaj so jo tako na hitro poklicali, ne da bi povedali vzrok. Ugibala je vse mogoče, pa se ničesar pravega ni domislila. Vsa zatopljena v misli je prispela do prve straže. Pokazala je prepustnico in krenila proti hiši, kjer sta delala komandant in komisar Glavnega štaba. Stražar je bil že obveščen o njenem prihodu in jo je napotil v prvo nadstropje.

Srce ji je začelo močneje utripati, ko se je vzpenjala po stopnicah, in v zadregi je nekaj trenutkov stala pred vrati. Potem se je opogumila, potrkala in vstopila.

»Smrt fašizmu!« je pozdravila z dvignjeno pestjo.

»Svobodo narodu!«

V preprosti, skoraj prazni sobi sta sedela za veliko mizo komandant Stane in komisar Glavnega štaba tovariš Janez.

»Stopi bliže in sedi!« sta jo povabila.

Odložila je puško in sedla njima nasproti.

»Poklicali smo te zaradi radiotelegrafske zveze z Ljubljano. Čas je že, da bi jo uresničili! Premišljevali smo o tem, komu bi to delo zaupali, in se spomnili nate. Kaj meniš ti?«

Hela se je oddahnila, ko je slišala, zakaj so jo pozvali, obenem pa jo je obšla rahla tesnoba, ko je v hipu dojela, kaj jo čaka. Le kako, da se ni tega takoj domislila? Ozrla se je na komandanta in komisarja ter odgovorila:

»Vzpostavitev te zveze je moja davna želja, čeprav moram priznati, da sem zadnje mesece skoro pozabila nanjo. Že v Ljubljani sem se na to delo pripravljala, in če je zdaj napočil čas, ko se je treba te stvari lotiti, bom dolžnost tudi prevzela. Potrebovala bi pa primeren aparat in dokumente za pot v Ljubljano.«

»Razgovarjala sva se že z našimi telegrafisti. Obljubili so, da bodo prav kmalu priskrbeli amerikansko kratkovalovno postajo v kovčku, ki bi bila po njihovem mnenju primerna za to zvezo. Kaj pa misliš o njej ti?«

»Ne poznam tako dobro teh stvari, da bi lahko kaj zanesljivega rekla. Naši tehniki menijo, da bi bila varna in primerna le zveza na ultra kratkih valovih. Takega aparata sicer nimamo, lahko pa bi ga naredili. Ima pa to slabo stran, da bi potrebovali vmesno postajo nekje blizu Ljubljane. Pri delu na običajnih kratkih valovih pa je zelo verjetno, da bi me Nemci kmalu izsledili. Najbolje bo, če se o tehnični plati te zveze pomenite s Petrom in Danilom, potem pa odločite, kaj se da napraviti.«

»Dobro. Pa naj prideta jutri semi« je rekel komisar.

»Kako pa bo s potjo v Ljubljano? Ali bom potrebovala kakšne dokumente?«

»To bomo že poizvedeli. Ta čas pa, ko boš čakala na aparat in drugo, lahko vadiš telegrafijo. Kar dogovori se z našimi telegrafisti.«

»Saj bo res treba. Precej dolgo je že, odkar nisem nič vadila.«

Vstala je in se poslovila.

Milan Filipčič: REICHSTAG V PLAMENIH

27

Množično delo, množična borba, množični odpor, enotna fronta, nobene avanture! To sta alfa in omega komunistične taktike.

Pri meni so našli tudi proglas Izvršnega komiteja Kominterne. Sodim, da tudi tega lahko prečitam. V tem proglasu sta važni posebno dve točki. Tako govori o demonstracijah v raznih državah v zvezi z dogodki v Nemčiji. Govori tudi o nalogah kompartije v borbi proti nacionalsocialističnemu terorju, prav tako tudi o zaščiti organizacij in tisku delavskega razreda. V tem proglasu poleg ostalega piše:

‚Glavna ovira na poti oblikovanja enotne borbene fronte komunističnih in socialno demokratskih delavcev je bila in je politika sodelovanja z buržoazijo, ki jo vodijo socialnodemokratske stranke in ki so sedaj potisnile mednarodni proletariat pod udarce razrednega sovražnika. Ta politika sodelovanja z buržoazijo, ki jo poznamo kot tako imenovano politiko ‚manjšega zla,' je privedla pravzaprav v Nemčiji reakcijo do triumfa.

Komunistična internacionala in komunistične partije v vseh državah so večkrat izjavljale svojo pripravljenost za skupno borbo s socialnodemokratskimi delavci proti nastopu kapitala, proti politični reakciji in vojni nevarnosti. Komunistične partije so bile organizatorji skupne borbe komunističnih, socialnodemokratskih in nestrankarskih delavcev, kljub voditeljem socialnodemokratskih strank, ki so sistematično rušili enotno fronto delavskih množic.

Še 20. julija preteklega leta, potem ko je von Papen razpustil prusko socialnodemokratsko vlado, se je kompartija Nemčije obrnila na nemško socialnodemokratsko stranko in Zvezo vsenemških sindikatov s predlogom o organiziranju skupne stavke proti fašizmu. Toda nemška socialnodemokratska stranka in Zveza vsenemških sindikatov sta s polno odobritvijo Druge internacionale označili predlog o organiziranju skupne stavke kot provokacijo. Svoj predlog za skupne akcije je komunistična partija Nemčije ponovila ob prihodu Hitlerja na oblast, pozivajoč centralni komite socialnodemokratske stranke in vodstvo vsenemških sindikatov, da organizirajo skupen odpor proti fašizmu. Toda tudi tokrat so ta predlog odbili. Celo še nekaj več, Ko so meseca novembra preteklega leta berlinski transportni delavci soglasno proglasili stavko proti znižanju mezd, je socialna demokracija porušila enotno borbeno fronto. Zgodovina mednarodnega delavskega pokreta je polna podobnih primerov.

V proglasu biroja Socialistične delavske internacionale od 19. 11. tega leta je objavljena izjava o pripravljenosti socialističnih strank, katere so tvorile to internacionalo, za vzpostavitev enotne fronte skupno s komunisti in za borbo proti fašistični reakciji v Nemčiji. Ta izjava je v ostrem nasprotju z vsem početjem Socialistične internacionale in socialno demokratskih strank doslej. Celotna dosedanja politika in dejavnost Socialistične internacionale povzroča, da Kominterna in komunistične partije ne verjamejo v iskrenost izjave Biroja socialistične delavske internacionale ...

Kljub temu je Izvršni komite Komunistične internacionale pozval vse komunistične partije, naj zaradi fašizma, ki je nastopil proti nemškemu delavskemu razredu in ki je povezal vse sile svetovne reakcije, še enkrat poskušajo vzpostaviti enotno fronto skupno s socialnodemokratskimi delavskimi množicami s posredovanjem socialnodemokratskih strank. Izvršni komite Kominterne poskuša to s trdnim prepričanjem, da bi enotna fronta delavskega razreda proti buržoaziji odbila nastop kapitala in fašizma in zelo pospešila neizogiben konec vsakega kapitalističnega izkoriščanja.

Zaradi specifičnih razmer v posameznih državah in razlik pri stvarnih nalogah borbe, ki so pred delavskim razredom v vsaki od teh, so lahko sporazumi med kompartijami in socialnodemokratskimi strankami za določene akcije proti buržoaziji najbolj uspešno uresničeni v mejah posameznih držav. Glejte, zakaj je Izvršni komite Kominterne priporočil kompartijam, naj skupno s komiteji socialnodemokratskih strank, ki tvorijo Socialistično internacionalo, dajo predloge za skupne akcije proti fašizmu in nastopu kapitala. Na osnovi teh predlogov bi morala določiti osnovne pogoje za skupno borbo proti nastopu kapitala in fašizma. Brez konkretnega programa za akcijo proti buržoaziji bi bil vsak sporazum med partijami usmerjen proti koristim delavskega razreda ...

Izvršni komite Komunistične internacionale daje te predloge vsemu mednarodnemu delavskemu razredu in poziva vse komunistične partije in v prvi vrsti komunistično partijo Nemčije, da pričakujoč rezultate pogajanj in sporazumov s socialno demokracijo za skupno borbo, neodložljivo prično organizirati akcijske komiteje tako s socialnodemokratskimi delavci kakor tudi z delavci vseh drugih struj.

Komunisti so s svojo dolgoletno borbo dokazali, da so bili in da bodo v prvih vrstah borbe za enotno fronto, in to ne z besedami, temveč z delom, za enotne akcije proti buržoaziji.

Izvršni komite Komunistične internacionale je trdno prepričan, da bodo socialnodemokratski in nestrankarski delavci, neodvisno od tega, kakšno stališče bodo zavzeli voditelji socialne demokracije do ustvarjanja enotne fronte, prebrodili vse težave in skupno s komunisti ustvarili enotno fronto, in to ne z besedami, temveč z dejanji.

In prav sedaj, ko organizira nemški fašizem z namenom, da bi uničil delavsko gibanje v Nemčiji, nezaslišano provokacijo (požar Reichstaga, lažni dokument o vstaji in drugo), mora vsak delavec spoznati svojo razredno dolžnost v borbi proti napadu kapitala in fašistične reakcije.

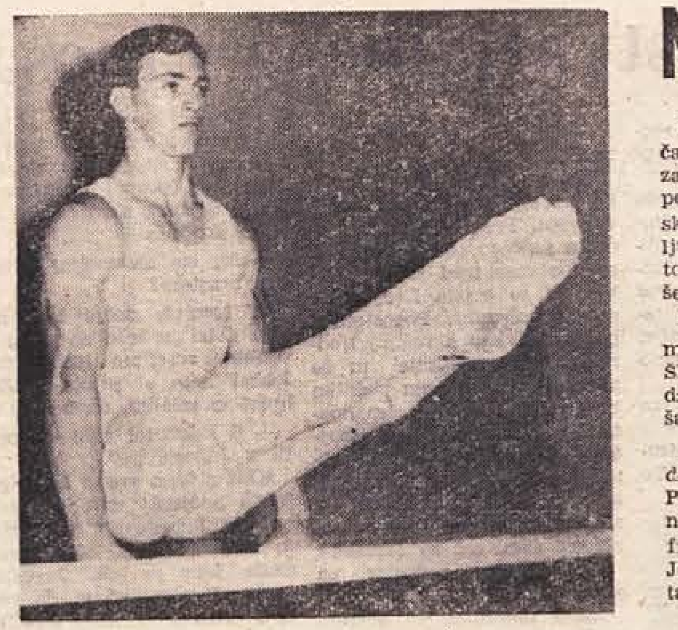

Na 6 arih 60 rastlin, kamenje in še kaj...

Visoko julijsko sonce mehča asfalt brežiških ulic, pot za avtomobil, s katerim se peljeva proti Črncu, pa je skoraj prazna, brez vozil in ljudi. Lagodnega brnenja motorja je kmalu konec, kajti še zadnji ovinek in izstopiva.

»To je moj dom,« pravi moj gostitelj JOŽE PODGORŠEK. Na tablici preberem, da se kraju pravi Črnec, hiša pa ima številko 36.

Čudovit pogled na hišo sredi vrta, obdanega z ograjo. Pravo skladje žive in mrtve narave. »Če bi imel kolor film,« me preganja misel, Jože pa že pojasnjuje: »Prav tale vrt je prava poslastica za filmarje. Nekega dne se je neki reporter dobesedno valjal po prahu, ko je hotel dobiti čim lepši posnetek.«

Vrt je poln sadja, rož, zelenjave. Njegovo pravo bogastvo oziroma lepota se ti odkrije šele, ko odpreš vrata na ograji in vstopiš. Od presenečenja osupneš. Kar ne moreš verjeti očem. Da, velik mojster je moral biti, kdor je uredil grede, polne čudnih in čudovitih rož in drugih rastlin. Takih ne vidiš povsod in ne vsak dan. Ustavljam se med gredicami, sklonim se, da bi videl od blizu. Vprašujoče pogledam gostitelja. Precej me razume, kajti moje znanje o rastlin… …skromno, da bi … v živo.

»…ktus sem prinesel …pripoveduje tova…ek. »Tule pa negu…olijo; vzgojil sem jo … Imela bo bel cvet. N… redkost je oni…drum, ki sicer uspeva … Afriki.« Itd. Kaj bi go… cel botanični vrt je ta… zemlje Jožeta Podgo… Na komaj 6 arih ima na… vrst rastlin, ki poženo…ve, od 8 do 10 let st…dno drevje (hruška

…Podgoršek iz Črnca

…ojzas mu je eno leto …56 kg sadov) in še … Niti sam ne ve na… koliko je teh redko… …evilu.

…em je okrašeno tudi …stanovanje. Tu vzga… rastline, ki so manj … v velikih temperatur…membah.

…kaj vam moram po…mam zbirko kam…lite jo lahko na vrtu …lami, s kamni iz te …a je tlakovana tudi …hiše. Od kod sem jih …esel, sprašujete? Ja, … moram povedati, da zelo rad potujem. Jugoslavijo poznam kot svoj dom. (No, v Mariboru sem bil šele lani.) Kjerkolj sem bil, sem vzel za spomin kamen in ga stlačil v torbo. Večkrat sem čevlje pozabil na izletu, kamnov pa ne. — Kar oglejte si jih! Nad 40 jih je. Iz različnih krajev, kjer sem pač bil. Ta je iz rojstne vasi Pišec, ta z Raba, ta s Krka, to je kos kraškega kamenja iz bližine Postojnske jame, tistile kos je z Rumanje planine, oni zraven iz Sučurca, poleg njega kamen iz Dubrovnika. Tale kos ostrega kamna sem prinesel s tromeje med Jugoslavijo, Bolgarijo in Romunijo. In še iz Zvornika, Poreča, Gorjancev jih imam, če k temu prištejem še kos bohorskega granita, pa je kar lepa zbirka, ne?«

Velika radovednost me žene tudi v njegovo sobo, ne tolikanj zaradi čistosti in urejenosti, ampak predvsem zategadelj, ker pričakujem, da bom tudi v njej videl marsikaj zanimivega. In si ne bi nikoli odpustil, če mi ne bi bilo dano tega videti...

Presenečen sem, prijetno presenečen. Tu prebiva mojster, ki se je nekoč ukvarjal z aranžerstvom in dekoraterstvom ter blagoznanstvom. Stene v tem domu so polne najrazličnejših spominkov, od jelenovega rogovja do malih košaric in miniaturnih slamnikov, lončevine in podobnih izdelkov.

»Včasih sem se ukvarjal tudi z umetnim kovaštvom, kroparstvom, kot temu rečejo. Plod tega dela sta dve svetilki, ki ju vidite nad nama.«

In že sva pri spominih. Tu bi se pravzaprav moral pričeti nov zapis z novim naslovom, kajti življenje Jožeta Podgorška, sedanjega referenta za turizem, blagovni promet in gostinstvo pri občinski skupščini v Brežicah, je bilo vseskozi pestro in razburljivo, pa večno zanimivo. Pravi, da je v bivši jugoslovanski vojski spoznal kasnejšega narodnega heroja Franca Rozmana — Staneta in da je za njegovo smrt zvedel šele, ko je partizanil na Kozjanskem. »Bil je dober in umirjen fant, ta Stane.« — Veliko stvari se je naučil, veliko videl in spoznal. Bil je tudi inštruktor za lov na polže. »Ne smejte se,« pravi, »saj smo včasih izvozili na vagone polžev v Francijo in dobili težke devize.«

Še kratek pogovor o turizmu, o Jožetovih željah, pa sva pri kraju. Slovo krepko zalijeva z domačo slivovko. Čestitam mu za njegovo srečanje z Abrahamom (te dni bo slavil 50-letnico) in razideva se kot stara prijatelja. Srečanje, ki ga ne bom pozabil, kakor tudi ne besed, ki jih je izrekel o hitrejšem razvoju turizma. Obiščite njegov dom, pa boste videli, da ne boste mogli biti drugačnega mišljenja kot jaz.

Ivan Zoran

Cerar — višek športne elegance in skromnosti

Vsem, ki smo posredno preko televizijskih aparatov ali ali pa neposredno v športni dvorani beograjskega sejma uživali v virtuoznosti najboljših evropskih telovadcev, posebno pa našega Cerarja, so večkrat ušli vzdihi presenečenja in navdušenja. Vsak pristaš športa, čeprav je doslej morda le bežno poznal orodno telovadbo in njene lepote, se je zdaj moral navdušiti za to panogo športa. Letošnje evropsko prvenstvo, na katerem je znova blestel naš Cerar, je prav gotovo veliko prispevalo k nadaljnji afirmaciji orodne telovadbe, kakor tudi k njeni še hitrejši razširitvi.

Ne, res ni nobenega dvoma: orodna telovadba je brez konkurence »miss športne elegance«. Mogoče bi ji skoki v vodo z deske ali s stolpa mogli konkurirati v lepoti, v športni eleganci. Toda pri njih je število variant omejeno, v orodni telovadbi pa zahvaljujoč orodjem skoraj nikdar ni dveh istih elementov. Tudi smučarski skoki imajo v sebi posebno eleganco (delno bi se jih dalo primerjati — finski slog — z letom svetovnega prvaka v preskoku preko konja Čehoslovaka Krbca), toda »Oskarja« za lepoto in eleganco pa bi vsekakor morali dodeliti eni najtežjih panog — orodni telovadbi.

V moški orodni telovadbi, ki smo jo mogli pred kratkim občudovali (ženske so za iste naslove nastopile že v Parizu in po Cerarjevi poti je stopila tudi naša Bilićeva, ki je postala evropska prvakinja), je roka postala izvor virtuoznosti. To kar je v normalnem življenju v pogledu statike človeškega organizma kolčni sklep, v športni telovadbi predstavlja ročni sklep — zapestje. Naravno je, da je neobičajno intenzivni trening rok in ramenskega dela telesa preoblikoval telovadce v modele, za katerimi vzdihujejo kiparji herojskih skulptur. Ti čudovito močni, elastični trikoti moških hrbtov, z ozkimi kolki in vitkimi nogami se nam zdijo najvišji dosežek estetske deformacije v smeri likovnega ideala moškega telesa.

Cerar — pravi šampion

Skoraj 40 najboljših telovadcev Evrope je predzadnjo soboto in nedeljo v Beogradu demonstriralo ono, kar se v športu smatra kot najvišji izraz popolnosti gibov. Pri tem je bilo za vse nas še posebno prijetno, da nas je na evropskem telovadnem festivalu tako uspešno zastopal Miro Cerar, ki je izpolnil vsa pričakovanja. Po sobotnem nastopu na treh orodjih smo sicer zmigovali z rameni in dvomili v njegov končni uspeh v dvoboju z Rusoma Saklinom in Kardemelijem. Toda Cerar nas je znova ugodno presenetil. V najtežjih trenutkih je pokazal fantastično borbenost, zbranost in odločnost. V zadnjem trenutku je nadoknadil izgubljene desetinke zaradi sobotnega spodrsljaja na bradlji in znova osvojil zveneč naslov absolutnega prvaka Evrope v orodni telovadbi. Seveda pa to ni bilo vse. Zlasti medalji v skupni oceni je dodal še tri zlate medalje ter po eno srebrno in bronasto za uspešne nastope na posameznih orodjih.

Zgled vsem športnikom!

Cerar je bil ta dva dni centralna osebnost v beograjski športni palači. Osvojil je naše simpatije ne samo kot športnik — evropski prvak, ampak še bolj kot človek. Prav gotovo je osvojil tudi simpatije okoli 50 milijonov evropskih gledalcev televizije oziroma Evrovizije, ki so prav tako napeto kot mi sledili njegovim podvigom na posameznih orodjih.

Spomnimo se ga, ko je mehlanholično miren čakal zadnje dvoboje z najhujšim konkurentom Saklinom — dvoboje, ki so odločali o prvaku starega kontinenta. Čeprav se je zavedal, da mu hočejo gledalci z negodovanjem zoper nizko oceno sodnikov na konju z ročaji pomagati, se je povzpel na oder in prosil za tišino. Za odločilen nastop se je namreč pripravljal njegov konkurent Boris Saklin. Cerar ni hotel, da bi konkurenta in prijatelja karkoli oviralo. Hotel je zmagati v častni, športni borbi. Prav zato ni nič čudnega, če mu je Saklin takoj, ko je zvedel da je le drugi, prijateljsko stisnil roko. Tudi on je športno prenesel poraz: priznal mu je, da je zasluženo zmagal.

Na Cerarju, kot športniku izrednih živcev in samokontrole, smo mogli zaslediti tudi največjo vrlino vseh pravih šampionov — prirodno skromnost, ki mu daje upanje, da poseže po še višjem naslovu — po naslovu absolutnega svetovnega prvaka. Eden najboljših japonskih telovadcev Ono, ki je dva dni kasneje v Münchnu zmagal v dvoboju Zah. Evropa — Japonska, je beograjski reviji orodne telovadbe prisostvoval kot opazovalec. Ob zaključku je o Cerarju dejal naslednje: »Cerar je še v vzponu, ni še dosegel vsega; ni izkoristil vseh svojih možnosti. Občutno je popravil svoji vaji na tleh in v preskoku preko konja in če bo dosegel še več gibčnosti ter rutine (slednja se doseže z leti, z nastopi), bo skoraj nepremagljiv. Na Olimpijadi v Tokiu ima lepe možnosti za nov triumf.«

To je realna ocena znanega tekmovalca in strokovnjaka. Ponosni smo lahko, da imamo prav v Sloveniji takega šampiona — športnika, ki je lahko vsem — v vseh športnih panogah! — svetel vzgled. Vzgled Mira Cerarja vleče! To je razveseljivo in prav to daje upanje, da bo naš šport (zadnje mesece je doregel nekaj res vrhunskih uspehov: košarkaši v Rio de Janeiru, rokoborci Vukov, Horvat in Simić na svetovnem prvenstvu na Švedskem itd.) dosegel še večje uspehe.

fm

VEČNA HVALA IN ČAST PADLIM JUNAKOM NAŠEGA BOJA ZA SVOBODO!

Vsem delovnim ljudem Dolenjske plamteče pozdrave ob 22. juliju, DNEVU VSTAJE slovenskega ljudstva!

FARMIS
farmacevtsko kemijski kombinat Slovenije
obrat
KRKA
NOVO MESTO

ŠAHOVSKE VESTI

MLADINSKO PRVENSTVO SLOVENIJE

Na mladinskem prvenstvu Slovenije sta nastopila tudi Robert Ceglar s Senovega in Marko Picek iz Novega mesta. Z njunim rezultatom smo lahko zadovoljni, saj sta dosegla kar lepo uvrstitev. Ceglar si je s 4. mestom priboril pravico nastopa na mladinskem državnem prvenstvu, kjer bo imel znova priložnost, da dokaže svojo vrednost. Ceglar bi bil lahko sam 3., če ne bi v predzadnjem kolu izgubil s Kutinom. Picek je osvojil 5 točk. Premagal je Mauerja, Kutina, Mihelca, remiziral pa s Kovačičem, Golobom, Bratkom in Murovcem.

Vrstni red: 1. Musil (Maribor) 11 točk, 2. Jelen (Novinar, Ljubljana) 10,5, 3. Žagar (Maribor) 10, 4. Ceglar (Novinar) 9,5, 5. Bratko (Novinar) 8,5, 6. Murovec (Kranj) 8, 7. Kovačič (Celje) 6, 8. Klemenčič (Maribor) 5,5, 9. in 10. Picek (Novo mesto) in Kutin (Novinar) 5, 11. Grum (Hrastnik) 4,5, 12. Golob (Celje) 3,5, 13. Maurer (Kranj) 2,5 in 14. Mihelc (Maribor) 1,5.

DVOBOJ PENKO : PLAVČAK

Mojstrska kandidata Bajec in Plavčak ter naš prvokategornik Penko so na lanskoletnem prvenstvu Slovenije delili šesto do osmo mesto. Zato bi morali odigrati troboj za šesto mesto, zmagovalec … si pribori pravico di… nastopa na letošnjem pr… Slovenije. Ker je Ivo Ba… opravičenih razlogov odsto… dvoboja, sta igrala samo … Plavčak. V dvoboju je bil … Plavčak, ki ni je v zelo … tijah bolje znašel in zma… Plavčak si je tako že … udeležbo na članskem pr… RS, Penko pa bo moral … republiškem polfinalu.

…POTEZNO PRVENSTVO NOVEGA MESTA

…je bilo brzopotezno pr… mesec julij v času, ko … vročina in so ljudje na … je bila udeležba na tur… zadovoljiva. Med trinaj… udeleženci je zanesljivo zma… ki je premagal vse na… drugo in tretje mesto pa … in Škerlj.

…Vrstni red: Penko 12 točk, Si…erlj 9,5, Tisu 8,5, Matja…Iček 7, Zoran 5, Malna…, Mesinik in Splihal 4, …Venta 0.

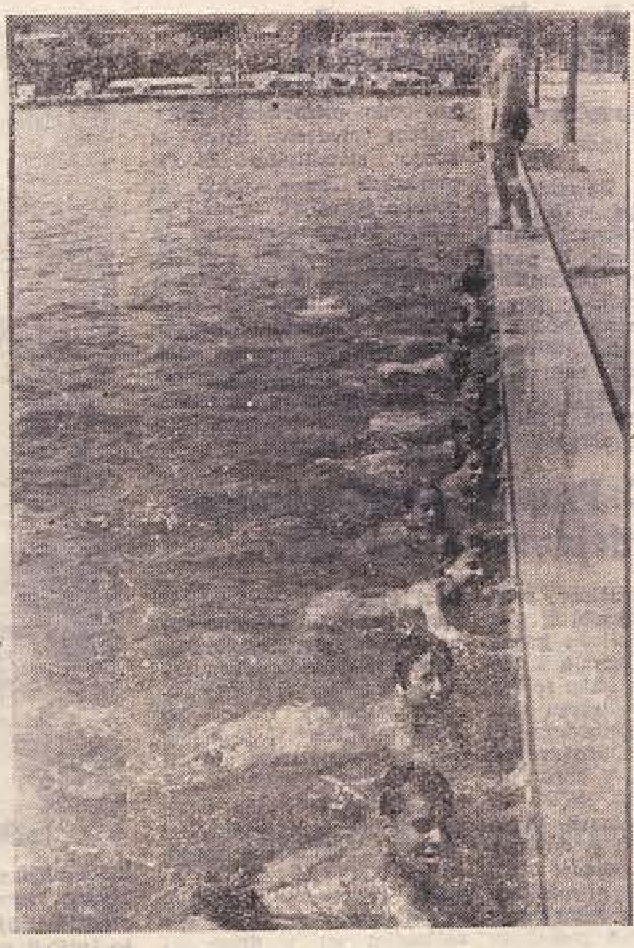

PLAVALNA ŠOLA

V Vidmu-Krškem se je v ponedeljek, 8. julija, začela plavalna šola. Pod vodstvom trenerjev Ziberta, Hartmana, Iskre, Jelovška in Šulca se bo precej otrok naučilo plavati. Ko smo bili pri bazenu, so imeli tečaj predšolski otroci. Kakih 30 neplavalcev se je poskušalo obdržati na vodi. Pogumno so čofotali v vodi, ki ima 26 do 28 stopinj in najmlajša — 5-letna Miša — je bila med najpogumnejšimi. Tečaj traja 10 dni po 2 uri na dan. Precej čudno pa je, da se osnovna šola ni zmenila za ugodno priložnost, ko je ObZTK hotela narediti tak tečaj že maja pri telovadbi, kot so to storili v Splitu.

Geslo »Naučimo se plavati!« je torej našlo svoj odmev tudi v Vidmu-Krškem.

Čestitka iz Bihača

Jože Kovačič iz Vratnega pri Šentjerneju, ki služi vojaški rok v Bihaču, pozdravlja za dan vstaje starše, vse delovne ljudi iz domačih krajev, vaščane in sorodnike.

Pozdrav za dan vstaje

Vojak **Viktor Kump**, ki služi vojaški rok v Banja Luki, čestita za dan vstaje vsem Dolenjcem, posebno pa borcem, in jim želi mnogo uspehov.

Pozdrav iz Novega Sada

Zvonko Tkalec, ki je pri vojakih v Novem Sadu, lepo pozdravlja vse bralce Dolenjskega lista in svoje domače.

Pozdravi iz Karlovca

Ivan Uhan iz Lukovka, **Jože Strnad** iz Selc, **Jože Marolt** iz Malih Dol in **Tone Šteh** iz Šenpavla, ki služijo vojaški rok v Karlovcu, čestitajo za dan vstaje staršem, sestram, bratom in vsem delovnim ljudem Dolenjske.

— Karel, Janez '; je pobegnil

— Vsaj noge bi lahko vzdignil!

Jadwiga Rutkovska:

Kakor v kinu

V zadnjem trenutku je skočil v naš kupe mlad par, držeč se za roke: sedla sta na dva sedeža, ali natančneje na sedež in pol, če upoštevamo obseg njune sopotnice.

— Ali bi mi lahko posodili vaš časopis? — sem vprašala sopotnico, ko sem opazila, da je nehala brati in da ga je položila na stran.

Toda kljub temu, da mi je to dovolila, časopisa nisem vzela, ko sem opazila, kako je mladi mož božal dekle po ramenu. To je bilo mnogo zanimivejše od časopisa, pa ne samo zame. Gospod, ki je sedel nasproti, je odložil svoj krvavi kriminalni roman, ker je ravno v tem hipu pričel mladi mož božati dekletove lase.

In tako so sčasoma časopisi, kriminalni romani, sendviči, žemlje, jajca, čokolada in vsa druga popotna oprema ostali nedotaknjeni.

Morda boste pomislili, gospoda, da smo občudovali pokrajino, ki se je premikala mimo našega okna? Pokrajine, skozi katero smo se vozili, še opazili nismo: nihče ni cele tri ure niti pogledal skozi okno niti stopil na hodnik. Vsa pozornost potnikov je bila usmerjena na mladi par.

Ne da bi se zmenil za radovedne poglede sopotnikov, je mladi mož polizal pikantni dekletov dekolte.

— Moj bog, — sem pomislila, — kako se imata rada!

Očividno nista mogla dočakati trenutka, ko bosta ostala sama. Zdaj sta se dotikala z lici, nato pa je mladi mož poljubil njen vrat.

— Kakor dva golobčka! — mi je šepnila na uho njuna debela soseda.

Ne vem zakaj, ampak v tistem trenutku sem pomislila, da je pri golobčkih vse to videti mnogo bolj privlačno. Verjetno sem to pomislila iz zavisti in takoj me je postalo sram mojega hladnega kriticizma.

— Draga gospa, takšna omama ne traja dolgo, — mi je tedaj šepnila na uho soseda.

Takoj sem se postavila na stran mladih zaljubljencev.

V tem trenutku je vlak pričel zavirati. Dekle se je rahlo izvilo iz objema svojega partnerja in resno spregovorilo:

— Izstopiti moram!

Mladi mož se je dvignil in z žalostnim obrazom vzel s police njen kovček.

—Revčka, ločiti se morata! — sem vzdihnila in se tolažila, da jo bo gotovo kmalu obiskal. To bo veselo snidenje.

Ogledala sem se po kupeju. Resnično, vsi potniki so kot jaz z zanimanjem pričakovali, kaj se bo zgodilo, kako se bosta poslovila.

— Kakor v kinu! — mi je šepnila sopotnica vsa vznemirjena.

Zavore so zaškripale. Mlada žena je vzela svoje stvari.

— Na svidenje! je pozdravila sopotnike v kupeju z ljubkostjo dobro vzgojenega dekleta. — Na svidenje! — se je obrnila k mlademu možu. — Veselilo me je, da sva se spoznala ...

Znameniti srbski skladatelj Stevan Mokranjac je vodil pevsko vajo svojega zbora. Zaradi nepazljive pevke, ki se je kar naprej motila, je moral petje večkrat prekiniti. Ko mu je bilo tega dovolj, je jezno dejal:

»Oprostite, toda vi danes stalno napačno pojete!«

»Jaz?« je užaljeno odgovorila domišljava pevka, »jaz se ne motim, ker imam bolj natančno uho kot mnogi poklicni dirigenti.«

Mokranjac se tedaj pokloni in pevki posmehljivo svetuje:

»Če je tako, gospodična, vas prosim, da bi v bodoče peli z ušesom!«

BREZ BESED ...

G. Simenon: MAIGRETOV MRTVEC

8

»Da ... Ne ... Bolj je zapleteno ... Spominja me na nekaj in ne posreči se mi sprevideti kaj ... Ga še niso identificirali?«

Tudi to je bilo čudno, ampak še ne nenavadno. Časopisi so začeli izhajati že zjutraj. Seveda je bil obraz poškodovan, vendar ne toliko, da bi bil nespoznaten za koga njegovih najbližjih, na primer za ženo ali mater. Mož je nekje stanoval, četudi v hotelu. Vso noč se ni vrnil domov. Logično bi bilo, da bi v teh nekaj urah kdo prepoznal njegovo fotografijo ali naznanil, da je izginil.

Maigret pa se ni zanašal na to. Vrnil se je na policijo.

Pogledal je v čakalnico za šipami. Notri je stal njegov gost. Odpeljal ga je v svojo pisarno, mu pokazal stol, si snel klobuk in površnik in pri tem ves čas opazoval obiskovalca v kotu. Na mestu, kjer je bil, je ta imel tik pred očmi fotografije mrtveca. Možak je bil suh, zelo bled, nekoliko po žensko eleganten: Od časa do časa so se mu stisnile nosnice in razodele človeka, ki je vdan mamilom.

»Ga ne poznaš, Fred?« je vprašal komisar.

»Že ko sem prišel, sem razumel, takoj ko sem opazil fotografije .. Pošteno so ga skazili, kaj!«

»Ga nikoli nisi videl?«

Čutilo se je, da Fred vestno spolnjuje svoj ovaduški poklic. Pazljivo si je ogledal fotografije, se celo približal oknu, da bi jih bolje videl.

»Ne, nisem! ... Prisegel bi, da ga nikoli nisem videl ... Četudi me spominja na nekaj ... Ni mi jasno ... Vsekakor pa spada v podzemlje ...«

»Na kaj te spominja?«

»Saj ravno to ugibam ... Ne poznate njegovega poklica?«

»Ne ...«

»Tudi ne četrti, kjer je stanoval?«

»Tudi ne ...«

»Možak tudi ni s podeželja, to se vidi ...«

»O tem sem prepričan ..«

Maigret si je prejšnji dan zapisal, da ima mož precej izrazit pariški naglas, naglas preprostih ljudi v gostilni ali podzemeljski železnici. Ali — na dirkališčih!

»Vzemi eno teh fotografij. Išči. Vsepovsod jo pokaži,« je naročil Maigret.

»Zanesite se name ... Upam, da vam bom v nekaj dneh lahko prinesel dobro novico ... Ne o temle, pač pa v zvezi z nekim veleprodajalcem mamil ... Do zdaj ga poznam šele pod imenom gospod Jean ... Nikoli ga nisem videl ... Samo to vem da stoji za celo tolpo preprodajalcev .. Pri njih si redno kupujem, kar ponujajo .. To me drago stane ... Mogoče imate kaj drobiža odveč ..

Janvier v sosednji sobi je še zmerom iskal polenovko.

Imeli ste prav, načelnik. Vsi mi odgovarjajo, da imajo polenovko le ob petkih. In še to ne dostikrat.«

»Prepusti to Torrenceu ... Ali je to popoldne kaj na 7..iskem dirkališču?«

»Počakajte, da pogledam v časopis ...«

Bile so kolesarske dirke.

»Vzemi s seboj fotografijo. Obiskal boš prodajalce vstopnic, pomaranč in kitajskih oreškov ... Obredi gostilne v okolici ...«

»Mislite, da je bil športnik?«

Maigret tega ni vedel. Tudi on je le nekaj nejasno čutil kot drugi. Svojega mrtveca ni imel pred očmi v kaki pisarni in tudi ne kot prodajalca v trgovini. Fred je zatrdil, da ni iz podzemlja. Nasprotno pa je bil kot doma v priljubljenih malih barih. Imel je po imenu Nino. In to žensko je Maigret p…kšnih okoliščinah? Ali bi se možak s tem hva…li jo komisar poznal kot žensko, ki je imela … s policijo?

…onnet. Fojdi v Nravstveni oddelek ... Za…eznam deklet, ki jih imajo vpisana zadnja le…pišči si naslove vseh Nin, ki jih boš mogel …a. Obišči jih . . ‚Razumeš?«

…oga drugega je poslal v vse kavarnice okrog …a, Trga des Vosges in Bastilje.

…em ga je pričakoval sodnik Comeliau, ki je …reiskavo iz svoje delovne sobe, in ni mogel …i, zakaj Maigreta še ni bilo k njemu, da bi …enila.

…to so bila poklicna opravila. Tudi če ni prav …stilo, je bilo treba storiti. Po vseh francoskih …je policija zasliševala vozače rumenih citroe…rali so poslati koga tudi v trgovino, v kateri …upljen mrtvečev suknjič, potem v neko drugo je…, iz katere je izhajal nepremočljiv plašč.

…sov glas po telefonu.

…te kaj, načelnik . . Čisto majhna podobnost, …ajbrž brez pomena ... Našel sem tako malo, … za vsak primer sporočam ... Kot po navadi …gledal lase. Analiza odkriva sledove rdečila …ice..«

…bilo skorajda smešno in vendar se ni nihče … Neka ženska je Maigretovega mrtveca po…a lase, neka ženska, ki je imela na ustnicah …ajam, da je to poceni rdečilo in da je ženska …javolasa, ker uporablja zelo temno rdečilo ...« … prejšnji dan neka ženska poljubila neznan… doma, takrat ko se je vrnil in si preoblekel …zaprav ni mislil še enkrat oditi z doma, če se …lekel. Človeku, ki se vrne domov za eno uro, je …i vredno obleči drugo obleko.

Ali pa so ga potem nepričakovano poklicali z doma ... Ampak mar je mogoče verjeti, da bi odšel z doma, potem ko se je značilo, ko je bil že toliko časa preganjan, ko je bil tako zmeden, da je tekal po pariških ulicah, mahal z rokami in brez konca in kraja po telefonu klical policijo?

Komisar je stopil skozi vratca, ki so vezala Sodno policijo s sodiščem.

»Pa poglejmo k staremu gospodu!« je vzdihnil Maigret, ki sodnika Comeliauja nikoli ni mogel trpeti.

TRETJE POGLAVJE

»Zelo me veseli, gospod komisar, da sem vas končno dobil po telefonu.«

»Verjemite gospod sodnik, da mi je v največje zadovoljstvo.«

Gospa Maigret je živahno vzdignila glavo. Zmerom ji je bilo neprijetno kadar je njen mož spregovoril s tem spokojnim in preveč dobrohotnim glasom.

»Šele zdaj so mi povedali, da ste bolni.«

»Čisto malo, gospod sodnik. Ljudje zmerom pretiravajo. Hud prehlad. In se še sprašujem, ali je sploh tako hud!«

Nemara je bil Maigret tako dobre volje zaradi tega, ker je bil doma v pižami, v domačem suknjiču, s copatami na nogah, lepo pogreznjen v naslanjač.

»Čudim se, da mi niste sporočili, kdo vas nadomešča.«

»Me nadomešča kje?«

Glas sodnika Comeliauja je bil suh, mrzel, nalašč brezoseben:

»Govorim o zadevi na Trgu de la Concorde. Upam, da nanjo niste pozabili?«

»Na to mislim ves dan.«

»Ali menite, gospod Maigret, da bodo vaši uslužbenci, dokler vas ne bo, preiskavo nadaljevali z vso zaželeno marljivostjo?«

Katastrofa v Križah in Pečicah

Socialistična zveza organizira pomoč prebivalstva za 21 kmetovalcev, ki jim je toča uničila celoten letni pridelek

Od druge polovice junija do sredine julija nas je toča že tolikokrat naklestila, da bi mogli to enomesečno obdobje v gospodarskih koledarjih imenovati mesec t o č a r. Vsi ti poletni meseci pa sicer prej spominjajo na april kot na lepo, mirno sončno poletje. Zato tudi kmetovalci skoraj ne verjamejo več vremenskim napovedim, da bo »tega in tega dne tako in tako, sicer pa lepo vreme z delno oblačnostjo«. Ko gredo spat, nič ne vedo, ali bo letina — ta še kar lepo kaže — vsega hudega obvarovana tudi naslednji dan. (In tako naprej...)

Podobno kot kmetovalce hribovskih vasi v severovzhodnem delu trebanjske občine je prebivalce Križ, Pečic in ostalih okoliških vasi v brežiški občini ledeno neurje iznenadilo 4. julija popoldne. Toča, debela kot kurja jajca, najmanj pa kot orehi, se je vsula na 250 ha njivskih površin, na katerih zorijo pretežno žitarice, rasteta pa še krompir in koruza. 100 ha njiv je popolnoma »zmletih«, 21 kmetovalcev iz Križ in Pečic (oz. 104 prebivalci, od tega je dobra tretjina otrok) pa je ob celoten pridelek. Tu so ocenili 100-odstotno škodo. Toča je močno poškodovala tudi njive okoliških vasi (Dolenja vas, Arnova sela, Gor. Lenart, Brezina, Bukošek), kjer je škoda od 30 do 50 odstotkov. V teh krajih je padala toča tudi 8. julija, ko se je na terenu ravno mudila občinska komisija za cenitev škode iz Brežic. Neurje pa je bilo tokrat kratkotrajnejše in manj katastrofalno kot prvič.

Kraji, ki so bili v teh vremenskih nesrečah najhuje sklesčeni od toče, leže predvsem na hribovskem območju, ki ima veliko značilnosti kraškega sveta. Tu malo zraste, pridelek pa je bolj pozen. Ker so nekateri kmetovalci prišli ob vse, bi nastal resen problem preživljanja oškodovanih ljudi, ki jim je zemlja glavni vir dohodka. Z namenom, da bi ublažili posledice ledenega neurja in problem preživljanja sploh, so občinski organi v Brežicah začeli hitro ukrepati. Tako bodo prizadetim kmetovalcem (predvsem tistim, ki imajo stoodstotno škodo) preskrbeli seme (ajdo in ozimno semenje), odpisali letošnje davčne obveznosti in po možnosti nudili tudi denarno pomoč. V tej akciji je svojo vlogo našla tudi Socialistična zveza, ki bo organizirala prebivalstvo vse občine, da bo prizadetim pomagalo z deležem v pridelkih, prehrambenih predmetih in v drugačni obliki.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Urek iz Trnja — Marinko, Darinka Gerjevič iz Šentlenarta — Bojano, Karlina Dolinšek iz Sevnice — Martina, Emilija Rebernik iz Raven — Vilija, Antonija Grdovič iz Trnja — Vida, Barbara Germovšek iz Dramelj — Marina, Anica Blatnik iz Leskovca — deklico, Jožefa Kostanjšek iz Volčjega — deklico, Pešec Marija z Vinjega vrha — dečka.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: **Jože Požar**, pek. pomočnik iz Slogonskega, si je pri padcu z motorja poškodoval glavo in obe roki; **Jože Zakošek**, posestnik iz Krške vasi, si je pri padcu poškodoval glavo; **Marija Zakšek**, prevžitkarica iz Lokev, si je pri padcu na dvorišču zlomila desno nogo; **Alojz Zver**, uslužbenec iz Šentlenarta, si je pri padcu z motorja poškodoval glavo in obe roki; **Martin Krejačič**, upokojenec iz Koritnega, si je pri padcu na dvorišču zlomil desno nogo; **Anton Kunej**, sin posestnika iz Trebč, se je vrezal s koso po desni nogi.

—

■ **Letošnji pridelek pšenice bo** po mnenju strokovnjakov za 10 do 15 odstotkov večji kot lansko leto. Zato predvidevajo precejšnje težave zaradi shranjevanja, ker bodo istočasno želi velike površine. Čeprav se je v zadnjih letih petkrat povečalo število kombajnov, jih bo še vedno premalo, nimamo pa še dovolj skladišč za take količine pšenice.

30 tujskih sob pri zasebnikih v Kostanjevici

Turistično društvo v Kostanjevici je uspelo za čas snemanja filma »Nevesinjska puška« nuditi članom snemalne ekipe pri zasebnikih 30 tujskih sob. Vse sobe so bile ves čas snemanja zasedene. Dobršen del lastnikov ima sobe na razpolago še zdaj, nekateri pa jih bodo v času počitnic nudili svojim sorodnikom. Z oddajo sob so Kostanjevičani zaslužili marsikak dinar, ki ga sicer ne bi. Takšen način oddajanja sob bo v Kostanjevici vedno pomembnejši, saj vse kaže, da se bo razvila v obiskano turistično postojanko.

—

PREJŠNJI MESEC SO V V TOVARNI PAPIRJA svečano odprli družabni klub, namenjen članom kolektiva. V klubu bodo imeli sekcije za ženska vprašanja, za mladino, za filmsko ter za likovno vzgojo. Za izobraževanje in pospeševanje družabnega življenja v tovarni celuloze in papirja na Vidmu je novi klub vsekakor pomembna pridobitev.

SREDI PRETEKLEGA MESECA so dobili delavci tovarne papirja na Vidmu 53 dvosedežnih mopedov T-12; motorizacija torej nezadržno prodira tudi v Spodnje Posavje...

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

BREŽIŠKE VESTI

MOSTEC: Prapor, simbol gasilcev in dejavnosti občanov

Nad 500 domačinov, predstavnikov družbenih in političnih organizacij in gostov se je 7. julija zbralo v Mostecu pri Dobovi, kjer so razvili prapor gasilskega društva, ki bo prihodnje leto praznovalo 40-letnico svojega obstoja in dela. V imenu občinskega odbora SZDL je zborovance pozdravil Vlado Deržič iz Brežic, o dejavnosti gasilcev in pomoči občanov kakor tudi o sodelovanju Socialistične zveze pa je spregovoril tajnik gasilskega odbora Ivan Molan. Ob tej priložnosti so tudi poudarili izredne uspehe, ki so bili doseženi z izgradnjo gasilskega doma, katerega otvoritev so slavili preteklo leto, nabavo novih gasilskih pripomočkov in s podobnim. Sodelovanje in pomoč občanov pa sta najbolje predstavljena z gasilskim praporom, ki nosi 289 zlatih žebljičkov in ją s tem dosežen svojevrsten rekord med prapori ostalih slovenskih gasilskih društev. Seveda niso nič manj pomembni stiki s Socialistično zvezo, ki je bila vselej in je še vedno organizator najrazličnejših dejavnosti, najsi gre za gasilce ali v druge namene.

SVOJEVRSTEN REKORD

so dosegli v tovarni celuloze in papirja letos 28. maja, ko so skuhali 25-tisoči kuhalnik celuloze, odkar obstaja tovarna. Velik uspeh tega rekorda je tudi v tem, ker je bila to hkrati že 1134. kuha celuloze v letošnjem letu.

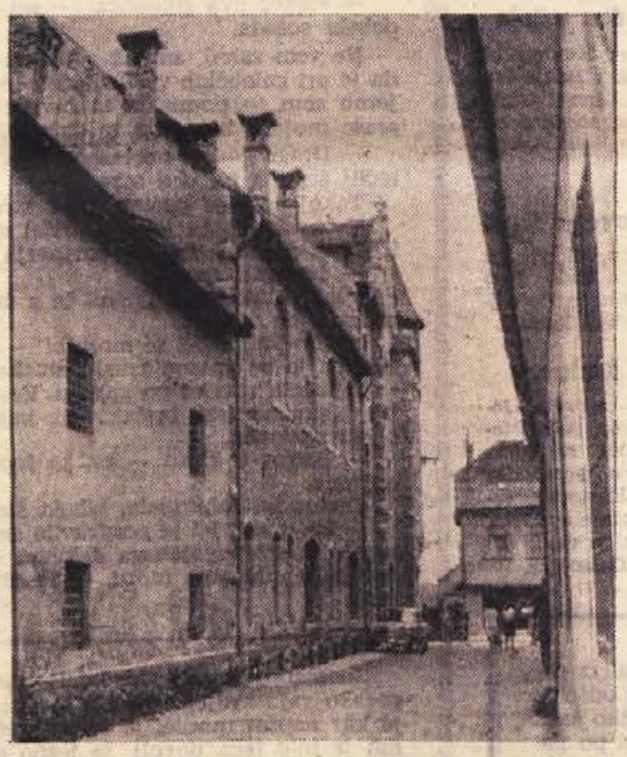

V ozkih ulicah med starimi hišami je v dopoldanskih urah še hladno, potlej pa pritisne vročina v vse nove in stare kotičke starodavnega mesta ob sotočju Save in Krke

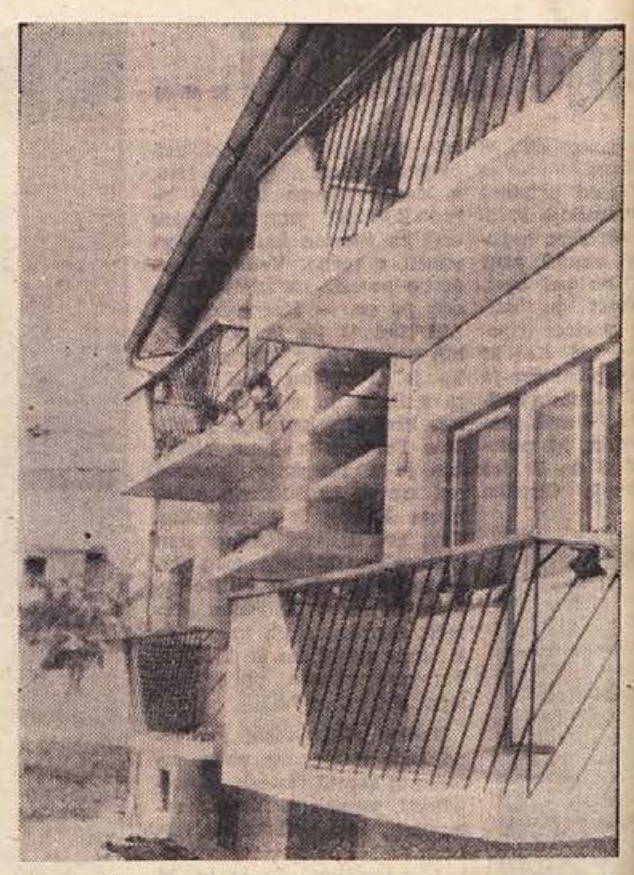

Stanovanjske stavbe z balkoni so nedvomno okras slehernega mestnega naselja, zlasti pa se lepo prilegajo predelom, kjer so enonadstropne hiše. Brežiški arhitekti so izdelali nekaj posrečenih variant za take stanovanjske hiše, kot jo vidimo na sliki (posnetek je iz Brežic)

O dopustih, vročini in...

Brežice, 11. julija ob 13. uri. Sonce silovito pripeka in Brežice so kot kotel. Vročina je neznosna. »Pišita o dopustih, povprašajta ljudi...« so nama rekli. Piši, če moreš! Ljudi skoraj ni, tisti, ki so, skoraj tečejo, da bi čimprej prišli v hladno senco. Midva pa stojiva, komaj drživa svinčnik v rokah in čakava. Tedaj nama sine rešilna misel. Kaj pa če... Tako je! Brž na delo!

V gostišču »Pri pošti« se je začelo najino poročanje. Prva žrtev je bila prijazna natakarica. Kazalci na uri so kazali petnajst minut čez eno, ko je po papirju zaškripal svinčnik. »Vročina je velika, žeja pa nič manjša. Največ prodamo piva. Gostov je precej. Imamo tudi 40—50 stalnih abonentov... Za dopust še ne vem. Verjetno bom ostala doma, kot vsa druga leta doslej. Imamo košček zemlje in dela nikoli ne zmanjka,« je povečala. IDA GRAMC iz Brežic je torej prva pripovedovala o dopustu.

Najine oči so iskale — in našle pri sosednji mizi JANEZA ŠINKA iz Laz pri Jesenicah na Dolenjskem. Je na dopustu v Brežicah? Ne. Po poklicu je ključavničar in je delal pri montaži novega roto stroja v Krškem, zdaj pa se vrača domov. Vsako leto gre na morje, letos pa bo dopust preživel doma in se nato v Lazah zaposlil v ključavničarski čelavnici.

Nobenega pravega dopustnika še nisva dobila. Ne preostane nama nič drugega kot oditi. Kam? V kavarno, kjer sva srečala MARIJO DUŠAK, učiteljico iz Sevnice z veliko potovalno torbo in majhnim kričačem Borisom. Ker sva ji ga pomagala utišati, je bila hitro pripravljena za pogovor. — »Na morje?« — »Ne, z morja! En teden sva bila z Borisom v Vodicah pri Šibeniku.« — »Kakšno je morje?« — »Toplo in slano,« se je zasmejala. Zdaj pa gresta še v Cerklje za 14 dni.

»Kaj bova delala? Žela in pa seveča — kopala se bova.« Mali Boris, ki že skoraj sam hodi, je silil naprej in pogovora je bilo konec.

»Kako je z dopustom?« sva vprašala tudi EDIJA BINKOVSKEGA iz Brežic, ki dela pri Radio-servisu. Letos na dopustu še ni bil in na žalost tudi ne bo šel. — »Zakaj pa ne?« sva bila radovedna. Odgovoril je na kratko: »27. julija grem k vojakom v Skopje.« — »Kaj pa kopanje? Ali Krka in Sava nista za osvežitev v teh vročih dneh?« — »Kopljem se ne dosti, raje pa lovim ribe v Savi. Pred 10 dnevi sem ujel soma, ki je tehtal 16 kg. Sicer pa najbolj prijemljejo mrene.«

Najin čas je potekel. Klicali so naju še drugi opravki. Poslovila sva se od vabeče hladne kavarne in stopila na žgoče julijsko sonce in skoraj sva zavidala vsem tistim, ki se zdaj kopljejo v slanem morju ali sladkih rekah, in tistim, ki uživajo gorski zrak.

IVAN ZORAN
JOŽE SPLIHAL

Krajevne poti na območju Loke

Na loškem območju je več poti zlasti v gorska naselja. Poti v Okroglico ter na Žirovnico sta še tako dobri, da je mogoč prevoz z vprežno živino. Slabi pa sta poti v Radež in Čelovnik. Pot v Radež je na več krajih strma in tudi skalovita ter je na nekaterih mestih potrebna popravila, da bi bila sposobna vsaj za lažji prevoz. Najslabša pa je pot v Čelovnik, ki je speljana po senci in je po dežju več dni neuporabna, ker je zelo blatna. Razen tega pa je zadnji del poti blizu Čelovnika zelo strm, tako da ga živina ne more izpeljati. Na omenjenem mestu bo potrebno urediti serpentine. Ljudje pravijo, da so včasih že bile, da pa jih je voda pokvarila. Pot bo treba nujno usposobiti za vožnjo z vprežno živino. Sami vaščani tega ne zmorejo, pač pa so pripravljeni pomagati s prostovoljnim delom. Za ureditev bo čimprej treba najti denarna sredstva, saj bi ljudje po urejeni poti lahko pripeljali svoje pridelke in drva v dolino.

Vaščani Radeža in Čelovnika apelirajo na občinsko skupščino in na občinskega odbornika tovariša Tavčarja, naj si ogledajo sedanji položaj in čim hitreje ukrepajo, da se bo stanje izboljšalo.

S. Sk.

SEVNIŠKI VESTNIK

Tudi za čokolado je potreben sodoben proizvodni postopek

Tovarna čokolade »Imperial« v Vidmu-Krškem ima letos precej večji proizvodni plan kot lani. V prvih petih mesecih so ga kljub temu presegli in naredili toliko, kot bi morali šele v polletju. Prodaja je začela v začetku letošnjega leta zaradi zasičenosti tržišča s čokoladnimi izdelki pešati. Zaloge so prodali, proizvodnjo pa so preusmerili v peciva. Novo peč za oblate, ki jih potrebujejo pri izdelovanju peciv, so že montirali in je stekla v zadnjih dneh junija.

Vse kaže, da bo treba proizvodne postopke za izdelavo čokolade modernizirati. O tem dovolj zgovorno priča dejstvo, da potrebujejo v sodobnih inozemskih tovarnah za izdelavo 1 tone čokolade od 27 do 30 delovnih ur, pri nas pa kar 330 delovnih ur... Kolektivu sta na voljo dve možnosti: ali preusmeriti proizvodnjo v sladkorje za diabetike ali pa modernizirati proizvodne postopke za čokolado. V prvem primeru bi potrebovali za rekonstrukcijo okoli 650 milijonov dinarjev, izdelovali pa bi fluktozo, ksilozo, tri vrste sladkorja, ki ga v Jugoslaviji še ne proizvajamo.

Rekonstrukcija za proizvodnjo čokolade bi zahtevala okoli 720 milijonov dinarjev investicij. Proizvodnja bi se nato povečala za pet in polkrat, saj bi namesto dosedanjih 400 ton čokolade lahko naredili na leto 2200 ton. Strokovni kadri so že v tovarni, pa tudi kraj je primeren, saj stoji tovarna med tremi velikimi potrošnimi središči: Ljubljano, Zagrebom in Celjem.

Kovinsko podjetje Sevnica

je bilo ustanovljeno 1. julija 1962. V začetku je imelo le zasilne prostore v Florjanski ulici, kljub temu pa je bilo delavno, saj je s 6-članskim kolektivom ustvarilo do konca lanskega leta kar 6 milijonov dohodka. Podjetje se je preselilo v prostore bivše sodarske delavnice, ko je bila le-ta likvidirana. Tu ima mnogo boljše prostore in ugodne perspektive za izboljšanje produktivnosti. Kovinsko podjetje opravlja vsa kleparska dela, izolacijo streh, strelovode in ventilacijske naprave. Sodaj izdeluje izolacije in ventilacijske naprave za Kopitarno, izvršilo pa je tudi vsa potrebna dela pri novi šoli v Šentjanžu. Sklenjeno ima pogodbo za vsa kleparska dela pri novi šoli v Sevnici.

Podjetje vodi strokovnjak tovariš Stricelj, ki je izjavil, da imajo z 11 delavci v načrtu 12 milijonov dohodkov. Skušajo dobiti tudi pisarniške prostore nad sedanjo delavnico, veliko skrbi pa imajo s kadri, ker je za to stroko dela med mladino premalo zanimanja.

Stanko Škodič

Žetev v polnem razmahu

6. julija so na belokranjskih žitnih poljih zopet zabrneli kombajni. Na področju Kmetijske zadruge Črnomelj žanjejo žito štirje stroji. Dva kombajna delata v okolici Črnomlja, dva pa v okolici Dragatuša. Kmetijskega tehnika tovariša Kureta sem vprašal, kaj lahko pove za bralce Dolenjskega lista o letošnji žetvi in pridelku pšenice.

— Kako poteka žetev s kombajni?

— Letos ima naša zadruga na voljo 4 kombajne za žetev pšenice privatnikom. Kmetovalce smo obvestili kje in kdaj bomo želi. Tako so bil vsi točno seznanjeni, katerega dne in približno ob kateri uri bo prišla na vrsto parcela tega ali onega. Nobenih razburjanj ni bilo, kdo bo prvi na vrsti, kot je bilo to prejšnja leta, ko je prišlo skoraj do pretepov.

— Katere sorte pšenice so letos najbolje uspevale?

— Na področju naše zadruge je dala nedvomno najboljše pridelke vrsta san pastore. Katera je bila najslabša? To je bila francoska sorta Etoile de Choisy. Ta je imela namreč največ gluhih ali prestreljenih klasov. Tako pravimo klasom, ki jim manjka zrnje. Računam, da je pri tej sorti manjkalo nad 25 odstotkov zrnja.

— Kakšen bo letošnji pridelek pšenice?

— Kot vse kaže pridelek pšenice v povprečju ne bo večji od 20 do 25 stotov na hektar. Malo, kajne? V splošnem bo pri nas letos precej slabši pridelek kot prejšnja leta, saj ponekod ni večji od 10 do 15 stotov na hektar.

— Zakaj pšenica letos ni bolje uspela?

— Brez dvoma je glavni vzrok letošnja močna zimska pozeba. Pretežno so pšenice zelo redke in močno zaplevel-jene. Prav letos je prišlo do izraza pravilno gnojenje in škropljenje proti plevelom. Pšenica, ki je bila dovolj pognojena z umetnimi gnojili in škropljena, je boljše uspela. V takih primerih bo pridelek tudi nad 40 stotov na hektar, morda celo 50.

— Katere sorte prevladujejo na tem področju?

— Na naših poljih je mešanica raznih sort. Tudi to je vzrok za majhne pridelke. Dobra semenska pšenica ni nikoli predraga! Samo svinčnik in gospodarski račun nam prav letos pokažeta, kako se izplača pravilno gnojenje in škropljenje proti plevelom.

Jože Skof

Strokovni sindikat družbenih dejavnosti

1. julija je bil v Črnomlju občni zbor sindikata družbenih dejavnosti, ki so se ga udeležili člani izvršnih odborov podružnic. V glavnem so razpravljali o vlogi tega strokovnega sindikata; skrb za izboljšanje služb te dejavnosti in pravilno nagrajevanje ter strokovno izpopolnjevanje sta

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

osnovni nalogi. Poudarili so, da je že dovolj besedičenja o statutih gospodarskih organizacij in je treba pričeti z resnejšim delom na tem področju.

Izvolili so 7-članski upravni odbor, ki naj bi v kratkem izdelal delovni program. Za predsednika je bil izvoljen tov. Janez Kramarič, za tajnika pa France Magister.

J. S.

V vsako hišo: DOLENJSKI LIST!

V nedeljo nikar ne zamudite »Semiške ohceti«

SEMIČ — BELA KRAJINA VABI!

Veliki beli lepaki vabijo po Ljubljani, Novem mestu in drugih dolenjskih krajih na USTNI ČASOPIS in na SEMIŠKO OHCET; oboje bo v Semiču, največjem vinogradu sončne Bele krajine, to soboto in nedeljo!

Zakaj gre pravzaprav? Turistični delavci in odborniki množičnih organizacij v Metliki in Semiču bi radi oživeli stike Ljubljančanov, Novomeščanov in drugih delovnih ljudi s prebivalci gostoljubne Metlike in Semiča. V soboto zvečer ob 20. uri bodo priredili novinarji Ljubljanskega dnevnika v kino dvorani prosvetnega društva JOŽE MIHELČIČ v Semiču USTNI ČASOPIS, na katerem bodo spregovorili o vseh vprašanjih, ki zanimajo Semičane.

V nedeljo zjutraj pa naj bi oživela predvojna tradicija posebnega vlaka iz Ljubljane v Belo krajino. Ob 6. uri zjutraj bo tak vlak odpeljal iz Ljubljane in bo prispel v Metliko ob 9. uri. Gostom bo na voljo ogled Belokranjskega muzeja, seznanili se bodo lahko z drugimi zanimivostmi tega starodavnega mesta ob Kolpi, ki bo mnoge izmed njih zvabila tudi v svoje tople valove. Ob pol dveh popoldne bo posebni vlak odpeljal iz Metlike v Semič. Tu se bo pod 600 let staro lipo v Gorenjcih začela ob treh popoldan SEMIŠKA OHCET. Predstavila jo bo folklorna skupina PD »Jože Mihelčič«, sodelovali bodo pa tudi plesalci iz Adlešič in metliški tamburaši. Po prireditvi bo zabavno popoldne, na katerem bo vsak lahko poskusil tudi na ražnju pečene jančke. Za dobro voljo bo poskrbel kvintet Horvat iz Birčne vasi, da pa ne bo manjkalo odlične semiške kapljice, ni menda treba posebej pripovedovati. Če bi bilo slučajno slabo vreme, bo semiška ohcet v kino dvorani. Iz Semiča se bo vračal posebni vlak v Ljubljano ob 21. uri.

V Ljubljani prodaja vozovnice za ta vlak Turistični transportni biro JŽ, Titova 32. Novomeščani lahko pridejo v Semič z opoldanskim vlakom, vrnejo pa se z rednim večernim vlakom.

Semičani bodo imeli v nedeljo še posebno slavje: njihova sekcija Avtomoto društva Črnomelj bo priredila propagandno vožnjo na progi Semič—Tajčbirt —Črnomelj—Gradac—Semič. Le če bi deževalo, te prireditve ne bo.

Spominu padlih junakov

Po končani vojni je ostalo veliko grobov, za katere se ni vedelo, kdo počiva v njih, za marsikoga pa tega tudi ne bomo nikoli vedeli. Tudi na območju organizacije Zveze borcev Trška gora sta ostala dva taka grobova: eden na Trški gori pri cerkvi, drugi pa v gozdu za Ždinjo vasjo. Organizacija ZB Trška gora je sklenila prenesti posmrtne ostanke neznanih padlih borcev v skupni grob na pokopališče v Ždinji vasi. Na letošnji dan borca so člani ZB tega terena opravili kratko žalno svečanost in se tako oddolžili neznanim partizanom.

Na sliki: Ob prekopu padlih junakov naše revolucije.

Zakaj ni rib na trgu

Tako vprašujejo občani v Črnomlju iz dneva v dan. »Včasih je bilo vsaj nekaj rib, sedaj pa nič. Vi, ki ste na občini, uredite tudi to! Dobličica, Lahinja in Kolpa so tako bogate rib, potrošnik jih pa niti ne vidi!« To je le nekaj izjav občanov, ki si včasih za spremembo zažele rib. Torej mrežo v vodo in problem bo rešen! Napolniti je treba akvarije, ki so že urejeni, in potrošniki si bodo po lastnem okusu izbirali ribe. Precej ljudi, ki imajo dieto, si zaželi te vrste mesa. V zadnjih letih je bilo v belokranjske vode spuščenih nad 200.000 rib. Te vode so bogate s krapi, kleni, šlajmi in platicami. Belokranjske vode morajo postati vode za gospodarsko ribarjenje. Prav bi bilo, da bi pristojni svet občinske skupščine razpravljal o tem in zadolžil ribiške družine za gospodarski odlov rib v smislu družbenega plana občine. Čemu bi bili potrošniki in gostilne brez rib na jedilnem listu?

J. S.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: **Jožica Hrovat, Franc Selevšek, Vinko Crv, Janez Udovič, Alojzija Kragelj, Vlado Stepišnik** in **Fani Knavs**, člani kolektiva Uprave ZTP Novo mesto; **Franjo Bončina, Filip Pirc, Janez Plut** in **Bojan Omerzelj**, člani kolektiva SVP Novo mesto; **Jože Šali, Ida Tavčar, Franc Kastelic, Jože Jakše, Vinko Klobučar** in **Franc Gazvoda**, člani kolektiva Vodovod Novo mesto; **Jože Bartolj** iz podjetja Kleparstvo Novo mesto; **Rudolf Cikanek** in **Janez Brudar**, člana kolektiva Industrije obutve v Novem msetu; **Alojz Miklič** iz Sekcije za vzdrževanje prog Novo mesto, ter **Jože Pureber**, član kolektiva Vodovod Novo mesto.

TREBNJE: skrb za ostarele kmete

Kadarkoli razpravljamo o podružbljanju zemljišč, vselej vedno znova naletimo na socialne probleme ostarelih kmetov, ki ostajajo sami na svojih malih, nedonosnih posestvih. Ti ljudje, ki jih ni malo, upravičeno čakajo na pomoč skupnosti, da bi lahko mirno preživeli večer svojega življenja.

Na nedavnem posvetovanju o perspektivah razvoja kmetijstva v občini Trebnje, ki so se ga udeležili tudi republiški in zvezni poslanci, je bil sprejet sklep, da mora bodoči 7-letni gospodarski načrt zajeti tudi podrobno sliko o kmetijskem prebivalstvu z vsemi važnimi podatki. To naj bo podlaga za nadaljnje načrtno podružbljanje zemljišč. Anketo o tem vprašanju bo speljala kmetijska zadruga s svojim strokovnim kadrom. Zbrala bo podatke o starosti ljudi, o velikosti zemljišč in njihovih katastrskih dohodkih, o premoženjskih razmerah otrok in o drugih dohodkih, ki vplivajo na socialno stanje kmetov. Ugotoviti bo treba, koliko naj bi prispevala občina v poseben sklad, iz katerega bodo upravičencem izplačevali primerne preživnine. Po predračunih kmetijske zadruge, ki naj bi do leta 1970 vložila za nakup 2300 hektarov zemljišč 292 milijonov dinarjev, bi odpadlo kakih 80 milijonov za nakup zemlje od socialno ogroženih kmetovalcev. Ta denar naj bi šel v poseben sklad, iz katerega bodo potem vsak mesec izplačevali preživnine. Po prvih ocenah bi v občini zato potrebovali na leto približno 50 milijonov dinarjev. Celotne razlike občina sama ne bi zmogla. Če želimo enakomeren razvoj v vseh delih naše republike, bi bilo verjetno treba ustanoviti tudi medobčinske sklade, ki bi krili potrebe na manj razvitih področjih, kjer je narodni doho-

TREBANJSKE NOVICE

dek že tako manjši, socialno prizadetih ostarelih kmetovalcev pa je prav tu več kot drugod.

Treba pa bo omogočiti tudi boljše pogoje mladim ljudem, ki ostajajo na kmetijah. Dobro vemo, da bi mnoga zemljišča tudi v manj ugodnih pogojih dajala še zmerom več za narodno gospodarstvo kot dajejo gozdovi, posebno še, če bi njihovo proizvodnjo pravilno usmerili. Dobro vemo, da dajeta na primer plemenska živinoreja in semenski krompir lepe dohodke, zaradi svojih posebnosti pa zahtevata višje lege. Povečanje zemljišč do zemljiškega maksimuma v hribovitih predelih, morebitna arondacija zemljišč takih kmetovalcev in usmeritev v proizvodno specializacijo z manj kulturami, vse to bi pocenilo strojne usluge zadruge, kmetje pa bi dobili več zanimanja za višje in trdnejše oblike sodelovanja s svojo zadrugo.

an-

Pozdrav iz Jastrebarskega

Zvonko Kuhelj iz Kočevja, **Vili Salmič** iz Krškega in **Danijel Petje** iz Šentjanža, ki služijo vojaški rok v Jastrebarskem, pozdravljajo dolenjske fante in dekleta, ki se jih pogosto spominjajo in jim pošiljajo tople pozdrave.

GRADAC, njegove skrbi in težave

Na predlog odbornikov občinske skupščine v Metliki so se v posameznih krajih metliške občine začeli sestanki z volivci. Prvi tak skupni razgovor vaščanov in predstavnikov političnih ter družbenih organizacij, zastopnikov podjetij ter društev je bil pred kratkim v Gradcu. Udeležil se ga je tudi predsednik občinske skupščine Franc Vrviščar, predsednik ObO SZDL Ivan Žele, tajnik in načelnik gospodarstva v občinski skupščini, predstavniki gospodarskih organizacij in nekateri odborniki občinske skupščine.

Gradac ima nekaj perečih, nerešenih vprašanj, ki ljudi že dolgo bolijo. Veliko se je o tem že pisalo in govorilo, vendar do danes Gradac še nima vode za pitje in za kuho. Zdaj se je treba stvari resno lotiti, saj ni mogoče puščati tega vedno vnemar! Prihodnje leto bodo prav tu praznovali 20. obletnico ustanovitve Rdečega križa Slovenije. Prav bi bilo, da bi ta znameniti dogodek počastili s tem, da bi dobil Gradac pitno vodo. Republiški odbor RK in okrajni odbor RK soglašata s tako pobudo, ki jo je dala zadnja občinska konferenca Rdečega križa v Metliki. Potrebni so dobri načrti, prizadeven gradbeni odbor in močna pomoč vaščanov s prispevki in z delom, pa bi šlo! Od 3 možnosti za napeljavo vode naj bi sprejeli tisto, ki govori o priključku vodovodnih cevi za Gradac na črnomaljski vodovod. Če bo ta upravičena prošnja in zahteva Gradčanov naišla razumevanje pri pristojnih organih v okraju in republiki, bi lahko do julija 1964 že tekla v Gradac pitna voda.

Drugo vprašanje, ki so ga vaščani tokrat načeli, je ureditev prosvetnega doma. Stavbo je treba preurediti, prepleskati in ji pomagati do odra. Lani so uredili in popravili elektriko, še prej streho, letos pa je treba dela dokončati in imenovati upravitelja doma, da bo skrbel za vzdrževanje. Zdaj nimajo ljudje v Gradcu ne kina in ne kulturnih prireditev, čeprav obstaja prosvetno društvo, ki je znano po aktivnosti. Podjetja in organizacije so za to že prispevale precej denarja, svoj delež pa naj bi dali tudi prebivalci, da bo konec večnih skrbi o domu. Do krajevnega praznika nameravajo dokončati pleskarska dela, potem pa se bodo lotili še odra.

Letos namerava Splošno trgovsko podjetje Metlika preurediti lokal in izboljšati notranjo opremo v Gradcu. Dela bodo veljala približno

METLIŠKI TEDNIK

3,5 milijona dinarjev, gotova pa bodo do 26. novembra, občinskega praznika Metlike. Prebivalci bi radi tudi stalno oskrbo s kruhom; to pa bo mogoče šele, ko bo v Metliki začela obratovati nova parna pekarna. Ljudje so pograjali delo v trgovskem lokalu KZ Metlika, kjer ima »Janez« večkrat zaprto kot odprto med delovnim časom, izven delovnega časa pa spet odprto! Tudi ljudje naj bi upoštevali obratovalni čas in hodili v trgovino takrat, ko je po urniku odprta!

Težave imajo tudi z mesom. Dobivajo ga dvakrat na teden, vendar tako pozno, da je včasih vsled vročine prav neužitno. Mesarija, ki dobavlja v Gradac meso, naj bi poskrbela, da bo blago pravi čas v mesnici in da gospodinje ne bodo zamujale časa z nepotrebnim čakanjem.

Ko bo dograjena gorjanska cesta, bo zboljšana tudi povezava Metlike s Črnomljem; tudi Gradac bo zaradi tega moral razmisliti o turizmu. Gradaški grad bo treba nekolikanj popraviti in urediti vsaj nekaj sob za tujce. Grad je zgodovinska zanimivost, njegov park pa je nekoliko zapuščen. Posebno znamenita je grobnica — mavzolej, pred uničenjem pa bo treba zavarovati tudi grajske rove in klet. Iz republiškega sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti je zagotovljenih 200.000 dinarjev, ta znesek pa naj bi prispevali tudi občinska skupščina in vaščani z materialom in delom. Vaščani bi radi asfaltirali tudi pot iz vasi do železniške postaje, dolgo kakih 300 m. Če bo denar, bodo to lahko uresničili.

Na posvetovanju so se pomenili tudi o morebitni združitvi podjetij MARMOR in PEČARIJA Gradac, saj sta obe v gradbeni stroki. Razširili naj bi svojo dejavnost še na teracerstvo, saj take stroke ni daleč naokoli. Skupna uprava bi pocenila stroške, primerno vodstvo, dobra komerciala in tekoče računovodstvo pa bi lahko omogočili dobro poslovanje. Seveda morajo o tem razpravljati delavci obeh kolektivov sami in skupno s svojima upravama najti najboljšo rešitev. Kraj potrebuje tudi kovačijo in še kakšno drugo delavnico. Kazalo bi tudi urediti žago za rezanje lesa, kritizirali pa so, da so novi prostori pri Pečariji predolgo čakali na streho.

Za zaključek sestanka so se pomenili še o proslavi za krajevni praznik Gradca, ki bo 26. julija. Po krajšem kulturnem sporedu bodo na proslavi razdelili odlikovanja borcem NOB.

Odprtih vprašanj torej ne manjka; da bodo prej ali slej rešena, bo potrebno prizadevno delo vseh vaščanov in pomoč občinske skupščine v Metliki. Prav zdaj, ko se že pripravljamo na 20. obletnico II. zasedanja SNOS in na ustanovitev Rdečega križa Slovenije, pa bi bilo zares primerno, da dobi Gradac trajen spomenik na leta naše revolucije. Ljudje bodo najbolj zadovoljni, če bi bil tak spomenik vodovod, dokaz resnične skrbi za blagostanje tega kraja.

IVO LIKAVEC

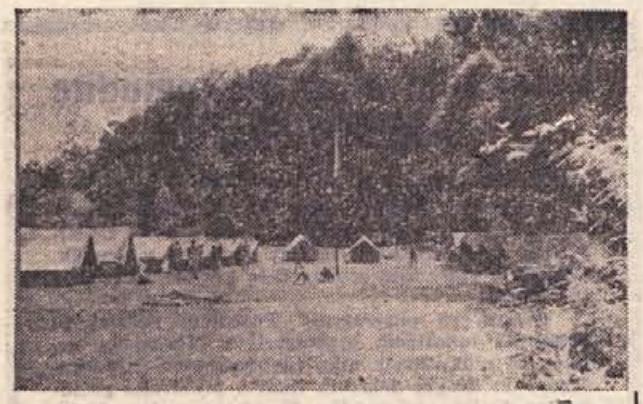

Po poteh udeležencev II. zasedanja AVNOJ

V počastitev II. zasedanja AVNOJ, na katerem so bili položeni temelji nove Jugoslavije, prirejajo taborniki vse Jugoslavije letošnjo največjo taborniško akcijo »Po poteh udeležencev II. zasedanja AVNOJ«.

Na tej zvezni taborniški prireditvi sodelujejo tudi taborniki novomeškega odreda. Akcija sestoji iz rednih letnih taborenj taborniških enot iz vse domovine. Tabori so v okolici Jajca, Mrkonjič Grada in Sipova.

Novomeški taborniki so postavili svoje platneno naselje v okolici Sipova, ki je 18 km oddaljeno od Jajca. Taborjenje je od 16. do 30. julija. Osrednja prireditev akcije bo 27. julija v Jajcu, kjer se bodo zbrali vsi taborniki. Na to centralno proslavo bodo prišli iz svojih taborov v partizanskih kolonah, podobnih tistim, ko so prihajali v njih pred 20 leti udeleženci II. zasedanja AVNOJ. Na proslavi, ki je hkrati posvečena dnevu vstaje naroda Bosne in Hercegovine in Hrvaške, bodo taborniki razen kulturnozabavnega programa priredili spominsko II. zasedanje AVNOJ.

Namen akcije je, da se čim več tabornikov na najprimernejši način seznani z dogodki, ki so potekali na II. zasedanju AVNOJ. Prav tako pa ima akcija namen pričarati udeležencem vso veličino in pomen dogodka za sedanje in nadaljnje življenje nove Jugoslavije in njenih narodov.

Taborniki iz vseh krajev Jugoslavije se bodo med seboj spet spoznali in izmenjali izkušnje taborniških veščin. Prav tako bodo spoznali prirodne lepote teh krajev in se srečali z ljudmi, ki so imeli pred 20 leti v gosteh odposlance vseh naših narodov. Akcija bo hkrati spodbudna za nadaljnje delo v taborniški organizaciji in za še večje vključevanje mladine v to priljubljeno organizacijo.

Udeležbo novomeških tabornikov na tej akciji je podprla občinska skupščina Novo mesto, za kar se ji taborniki najlepše zahvaljujejo!

Srečanje z Abrahamom

Nedavno je slavil 50-letnico življenja kulturno-prosvetni in družbeni delavec ter vodja izobraževalnega centra v »Farmisovem« obratu »Krka« v Novem mestu tovariš BOGOMIL LILIJA. Rodil se je na Dolenjskem, življenjska pot pa ga je vodila na Primorsko, kjer je delal na mnogih področjih in bil med drugim soustanovitelj muzeja in študijske knjižnice v Novi Gorici in Postojni, razen tega pa vnet sodelavec pri Svobodah in PD. Ko se je vrnil v Novo mesto, je bil dalj časa referent za prosveto in šolstvo pri ObLO, zgodaj pa se je vključil tudi v dejavnost Ljudske tehnike, kjer je bil član raznih odborov in komisij. Prijatelji ga predvsem poznajo kot navdušenega fotoamaterja in organizatorja številnih razstav v novomeški občini. Ob njegovem jubileju mu želimo, da bi dočakal še mnogo zdravih in uspešnih let. — *mtr* —

Veselo vzdušje v Žužemberku

Letošnja proslava krajevnega praznika v Žužemberku je bila prav svečana. Razen domačega praznika smo počastili tudi 20-letnico ustanovitve prve motorizirane enote narodnoosvobodilne vojske v Sloveniji. Srečanje domačinov z borci in gosti — predstavniki združenja šoferjev in avtomehanikov Slovenije, folklorno skupino iz Mojstrane in kvintetom iz Tržiča bo ostalo nepozabno.

Proslava, na kateri se je v soboto, 13. julija, po 15. uri v Žužemberku zbralo več sto ljudi, je obudila spomine na slavne dni narodnoosvobodilnega boja; počastili smo spomin padlih borcev NOV in žrtev fašističnega nasilja, pregledali smo gospodarske in druge uspehe Žužemberka ter Suhe krajine, hkrati pa smo manifestirali naše tovarištvo in enotnost za nadaljnji boj in naš bodoči gospodarski, kulturni in vsestranski ostali napredek. Še posebej nam bosta ostala v trajnem spominu srečanje in skupno proslavljanje s predstavniki Združenja šoferjev in avtomehanikov Slovenije, najlepše vtise pa je zapustil tudi kulturni spored gostov iz Mojstrane in Tržiča.

Proslavo je začel predsednik domače krajevne organizacije Zveze borcev Franc Gorinšek. O pomenu krajevnega praznika je govoril odbornik občinske skupščine Jože Gosenca, ki je med drugim omenil delež Žužemberka v NOV ter gospodarski in politični napredek Suhe krajine v socialistični graditvi. O vlogi šoferjev v NOV in o programu Združenja šoferjev in avtomehanikov Slovenije je nato govoril predsednik okrajnega združenja šoferjev Ljubljana, med njegovim govorom pa so člani organizacije odnesli vence na grobnico in spomenik padlih junakov, borcev NOV in žrtev fašističnega nasilja na Cviblju. Sledil je program žužemberških mladincev in pionirjev, folklorna skupina iz Mojstrane pa je nastopila s pestrimi točkami in zelo poživela ves spored. Nastopil je tudi priznani tržiški kvintet; goste smo navdušeno pozdravili in bili zares veseli krepkega deleža, ki so ga prispevali proslavi s kakovostnim sporedom.

Slavje se je ob veselem srečanju starih znancev in dragih gostov ob obujanju spominov in s petjem in v sproščenem tovariškem veselju zavleklo pozno v noč.

M. S.

Odlikovani borci in aktivisti

7. julija je bila v Šmarjeti večja proslava. Najprej so na pokopališču ob navzočnosti domačinov in zastopnikov vseh organizacij počastili spomin vseh padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja; več žalostink je zapel pevski zbor, bilo pa je tudi nekaj recitacij. Govornikom se je pridružil tudi tovariš Jože Martinčič, naš rojak iz Francije, ki je tudi letos spet obiskal prelepe Šmarješke Toplice. Med drugim je omenil, da so jugoslovanski narodi upravičeno ponosni na svoje velike pridobitve. Po govorih so položili na grobove vence, tak venec pa so odnesli zastopniki organizacij tudi na grobnico v Slape pri Klevevžu. Popoldne je bila slavnostna akademija, na kateri je govoril predsednik Franc Prusič o pomenu dneva borca in dneva vstaje. Tudi na to proslavo so povabili tovariša Martinčiča, ki je med drugim omenil velike uspehe naše rasti, za kar se moramo zahvaliti predvsem naši enotnosti in dobremu vodstvu. Predsednik krajevnega odbora ZB NOV je nato razdelil 41 tovarišem in tovarišicam z našega področja odlikovanja za njihove zasluge v narodnoosvobodilni vojni. Predstavniki organizacij so toplo čestitali odlikovancem, ki so bili priznanja zelo veseli.

P.

Žužemberk: več kot lani

Kljub letošnjemu pomanjkanju umetnih gnojil so v Žužemberški zadrugi presegli lansko prodajo umetnih gnojil. Interes za nakup umetnih gnojil je bil letos izreden, ker je zaradi pomanjkanja stelje zmanjkalo tudi hlevskega gnoja. Razen tega so se kmetovalci prepričali o koristnosti umetnih gnojil.

M. S.

Spominu Ivana Robka

8. julija so v Škocjanu pokopali aktivista in borca NOV, tovariša Ivana Robka, rezervnega kapetana, ki je nenadoma umrl zaradi kapi. Pokojni Ivan je živel pri svojem bratu heroju Vinku, umrl pa je star šele 53 let. Na zadnji poti so ga spremili sorodniki, soborci in aktivisti OF, predstavniki krajevnih organizacij ZB iz Straže, Škocjana, Šmarjete in Novega mesta, kakor tudi predstavniki množičnih organizacij in številni domačini. Žalostinke je igrala novomeška godba na pihala, govorniki pa so poudarili zasluge pokojnega aktivista OF in NOB. Ivana Robka so pokopali poleg pokojne matere, ki je bila prav tako zaslužna slovenska žena.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

Iz Soteske in Polja

— **Krajevni organizaciji Soteska — Polje** priredita 21. julija proslavo v počastitev dneva vstaje. Proslava bo združena s partizanskim mitingom, na katerem bodo sodelovali bivši borci tega kraja in osnovna šola.

— **Gradnje novega železobetonskega mostu čez Krko** v Soteski se je pričela. V prvi fazi gradnje sodeluje podjetje Elektrosond iz Zagreba. Pričakovati je, da bo ta zelo potrebni objekt končan še letos.

— **Na zadnji seji KO je bilo sklenjeno,** da se na Dol. Polju zgradi za potrebe vasi perišče. Popravili bodo tudi vsa pota. Tudi prosvetni dom v Soteski je treba popraviti, za kar pa je treba dobiti denar.

— Trgovsko podjetje **»Merkator«** ima za adaptacijo nove trgovine v Soteski zagotovljena finančna sredstva. Za trgovino bi preuredili spodnje prostore stanovanjske stavbe Novolesa. Ti prostori so bili 15 let neizkoriščeni. Nova prostorna trgovina bi zelo koristila okoliškemu prebivalstvu in delavstvu.

— **Na žagi v Soteski** bi še bolj uspešno izpolnjevali delovne naloge, če ne bi imeli tolikšnih okvar pri strojih, ki so že deloma vsi izrabljeni. Za to poslovno enoto bi moralo matično podjetje bolj skrbeti, saj je žaga dala že na tisoče kubikov lesa naši družbi.

V. A.

ZA DAN VSTAJE SLOVENSKEGA LJUDSTVA
POŠILJAMO ČESTITKE VSEM VODITELJEM,
BORCEM IN AKTIVISTOM NAŠEGA BOJA
ZA SVOBODO
IN POZDRAVLJAMO
VSE DELOVNE LJUDI NAŠE DOMOVINE!

**OBČINSKA SKUPŠČINA
NOVO MESTO**

Odred z mulo in kotlom . . .

Krajevna organizacija SZDL Soteska-Polje vabi prebivalstvo bližnje in daljnje okolice na proslavo v počastitev dneva vstaje, ki bo v nedeljo popoldne ob 15. uri. Slavja se bo udeležil tudi partizanski odred z orožjem, mulo in kotlom, kar bo posebej za mladino in otroke zelo privlačno. Prav tako bo nudil kulturni spred lepo zabavo vsem, ki bodo v nedeljo popoldne prišli na proslavo dneva vstaje KO SZDL Soteska-Polje!

Novomeška kronika

• **Sprehajališče za kopališčem na Loki** se že dolgo ne more več tako imenovati. Brezobzirni kolesarji in mopedisti divjajo po njem ob vsakem času, da si skrajšajo pot iz Bršlina v mesto. Starejši ljudje in matere z otroki, ki pridejo na sprehod, se upravičeno bojijo, da se ne bi kdo zaletel v njih. Ali je pot zopet odprta za promet, ki je bil po njej že prepovedan? Dobro bi bilo, da bi miličniki obiskovali tudi ta predel Novega mesta in kršitelje prepovedi primerno kaznovali.

• **Pot z Grma v Smihel** je v zelo slabem stanju in ponoči brez prave razsvetljave. Ker je po poti precej prometa, bi morali poskrbeti za boljšo ureditev, saj je v deževnem vremenu na nekaterih predelih skoraj neprehodna.

• **Na cesti proti Bršlinu** stoji na pločniku že dalj časa precej velika skala, za katero se nihče ne zanima, da bi jo odstranil. Skala bi bila lahko usodna pri morebitni prometni nesreči. Zaradi stalnega vsipanja zemlje na pločnik bi bilo dobro, če bi pločnik primerno zavarovali.

• **Kot v Ragov log** pod Grosovo vilo je precej zaraščena in tudi klopi na tem predelu sprehajališča so v slabem stanju. Ker hodi precej Novomeščanov tudi s te strani v gozd, bi ga morali prav tako urejevati kot pri dohodu z mestne strani.

• **Vodnjak na Glavnem trgu** je še vedno zanemarjen in je okoli njega vse mokro. Skrajni čas je že, da bi ga nekoliko uredili. Sam vodnjak je bil zgrajen za okras Glavnega trga, kar pa v trenutnem stanju vsekakor ni. Najlaže bi se ga dalo tako popraviti, da bi voda ekla vanj in ne okoli njega!

• **Gibanje prebivalstva:** rodili sta Anica Kobe iz Novega mesta, Cesta komandanta Staneta 9 — Tatjano, in Frančiška Šega iz Novega mesta, Kandijska 2 — Igorja. — Porok ni bilo. — Umrl je Viktor Kozina, upokojenec iz Novega mesta, Prešernov trg 5, 82 let.

Kaj je bilo z vodo?

V nedeljo dopoldne je v Novem mestu nenadoma prenehala teči voda. Gospodinje so pravkar pripravljale kosilo, ko so zaprli vodo brez predhodnega obvestila. Zato ni čudno, da je bilo precej negodovanja. Po približno treh urah so vodo zopet odprli, vendar je bila precej časa umazano rjave barve.

Pozanimali smo se na podjetju Vodovod, kjer so nam povedali, da je zaradi tresljajev na mostu prišlo do premikanja cevi in je odpadla svinčena obloga. Zato so bili prisiljeni vodo zapreti, da so lahko napako popravili.

V torek so cesto pred mostom zopet prekopavali, ker z vodo še vedno nekaj ni v redu, vendar napake takrat še niso našli. Skušali jo bodo najti še ta teden in bodo zaprli vodo le za toliko časa, da bodo cevi zopet popravili.

Komu je to podobno

V pozni nočni uri je šla iz nekega gostišča v mestu skupina moških. Precej okajeni so se ustavili pred nizko pritlično hišo in pod okni spustili odveč zauzito tekočino . . .

Enake prizore nudijo vsako nedeljsko jutro tudi posebne vrste sledovi v Čitalniški ulici. Človek se nehote vpraša čemu to, ko imajo gostišča vendar tudi stranišča. In komu je to sploh podobno?

Seveda ne velja to le za nedeljsko jutro in naštete kraje, temveč lahko opazimo podobne znake »visoke kulture« pijancev marsikje v mestu . . .

V „delavnici" bodočih vojakov

Dolenjski vlak je že počasi sopihal po velikem ovinku proti Ljubljani, ko sem se se v podobnem stilu vzpenjal po hribu nad postajo Veliki Gaber. Starka, ki je počivala ob poti, je z roko pokazala na sosednji hrib: »Tamle gor so tisti mladi vojaki.« Na visokem jamboru sem zagledal plapolajočo zastavo in nad grmovjem vrsto belih šotorov, osvetljenih od sonca. Tabor pripadnikov predvojaške vzgoje, v katerem se urijo mladinci iz občin Trebnje in Novo mesto, je bil le nekaj deset metrov stran.

Puška je osnovno orožje . . .

Ob prihodu v tabor se mi je zdelo, da sem prišel v popolnoma zapuščeno naselje. Pogledal sem v šotore. Vsi so bili lepo urejeni, le v enem ali dveh so bile na postelji brisače mladincev, ki jih je pri pospravljanju prehitel dnevni red.

Z jase pod taborom so prihajali glasovi. Dva voda sta praktično spoznavala tistih nekaj stavkov, katere dobro poznajo vsi pripadniki predvojaške vzgoje in vojaki in ki se začenjajo s »puška je osnovno orožje, ki . . .« in tako naprej. Nekaj mladincev je ležalo s puškami za izkopanimi grudami zemlje in merilo v tarčo, drugi pa so se zamaknjeno ukvarjali z gledačami, s tablami za pravilno merjenje in z univerzalnimi mušicami, pripomočki za učenje pravilnega streljanja s puško.

Komandant tabora, rezervni kapetan I. klase Ivan Avbar je ležal z mladinci v travi in jih nadzoroval z ortoskopom, posebno pripravo za oceno merjenja. Kmalu sva bila sredi živahnega razgovora.

V taboru je nad 200 mladih delavcev, vajencev in kmetov iz občine Novo mesto, starih 17 in 18 let. Tu bodo preživeli 14 dni in se seznanili z osnovami predvojaške vzgoje. Razdeljeni so v dve četi, v prvi in drugi letnik, poseben vod pa sestavljajo bodoči vojaški šoferji, ki bodo na taboru nekaj dni manj kot drugi.

Samouprava ni le beseda!

Čete so razdeljene na vode, ki jim poveljujejo komandirji ali poveljniki vodov, rezervni podoficirji JLA. Vsak komandir sproti ocenjuje svoje mladince.

Naša družbena ureditev ima svoj odmev tudi na taboru predvojaške vzgoje. Štirje mladinci iz vsake čete s komandantom tabora sestavljajo upravni odbor tabora, ki razpravlja o vseh važnejših problemih in o ureditvi življenja. Prav tako imajo tudi četne svete, v katerih sta po dva člana vsakega voda, in vodne svete, v katerih sodelujejo vsi mladinci. Samouprava ni le besedičenje, temveč izredno važna resničnost, saj mnogi mladinci prvič sodelujejo v samoupravnih organih in tako spoznavajo temelje skupnega reševanja določenih problemov.

Dnevni red je precej obširen, saj poteka od pol petih zjutraj do devetih zvečer. Od šestih do enih popoldne so učne ure, po kosilu pa je dveurni počitek. Popoldne je rezervirano za dodatne učne ure, šport in predavanja, po večerji pa imajo mladinci dve uri prostega časa.

Pogovori med odmorom

Vsaka učna ura traja 50 minut, sledi pa ji desetminutni odmor ali »čik pavza«, kot se reče odmoru po vojaško. Takrat se mladinci zberejo v senci dreves in se pogovarjajo o življenju v taboru, o spominih na dogodke v »civilu« in si pripovedujejo smešnice. Največ pikrih je moral pospraviti za dan Cigan Vinko Brajdič, ki ga je ob vsakem odmoru zaneslo proti meji tabora. Za grmovjem je bila namreč njegova mlada »boljša polovica«, ki ji je v Prečni postalo dolgčas po možu, bodočem vojaku. Prišla je za njim in potrpežljivo čakala. Vse prigovarjanje ga ni moglo zadržati med sovrstniki in tako je opoldne komandant mo-

Še enkrat dobro pomeri, smer ni dobra!

Čeprav sta brata Marjan in Jaka Pavčnik ostra konkurenta na športnem polju, vendarle nikoli ne pride do družinskih prepirčkov zaradi ribištva . . .

Ribiški naraščaj pri Strugi

Na jasi ob Krki blizu Struge je zlasla pred dnevi platneno naselje, v katerem domuje nad 60 mladih športnih ribičev iz cele Slovenije. Navadno tiha jasa se je spremenila v živahen taborni prostor, na katerem po ves dan švigajo ribiške vrvice v daljavo in proti ciljem. Bodoči športni ribiči in trenerji skušajo pod vodstvom starejših vzgojiteljev pridobiti čim več znanja, da bi na zaključnem tekmovanju pokazali svoj napredek.

Tekmujejo v šesteroboju, v metih obtežilnika in umetne muhe v dalavo, v cilj arnberg in v skishu, posebni disciplini, pri kateri je treba zadeti pet tarč iz različnih razdalj. Vsako dopoldne imajo treninge, popoldne pa se kopljejo, igrajo in lovijo ribe. Mislili bi si, da je njihovo glavno delo lov, vendar je na tem taboru malo drugače. Ker se izpopolnjujejo v športnih ribiških disciplinah, imajo lov le za zabavo. Seveda se tudi v tej disciplini razvija neuradno tekmovanje, ker si lahko za nagrado vsak sam speče ribe, ki jih ulovi.

V petek in soboto je bilo še posebno živahno. Na sporedu so imeli končna tekmovanja, ki naj bi pokazala, kdo je na taboru pridobil največ znanja.

Trener ljubljanskega ribiškega naraščaja **Lado Tinta** je za trenutek prekinil tekmovanje pri metu v daljavo in povedal, da sodeluje na tekmah 42 mladincev in mladink.

»Prijetno je opazovati velik napredek mladih članov, ki dosegajo zelo lepe rezultate. Največ napredka so pokazali mladinci iz Murske Sobote, ki so bili pravi začetniki. Mnenja sem, da je prav ta tabor dokazal pravilno smer naše vzgoje. Struga je zelo primeren kraj za taborjenje, lov in učenje, vendar moramo paziti na mlajše, ker je Krka precej nevarna za kopalce, ki ne znajo najbolje plavati,« je še povedal.

Resna obraza komandanta tabora **Karla Tekauca** in funkcionarja ribiške zveze Slovenije **Janeza Marinka** sta me za trenutek zadržala, vendar le za trenutek. Že prve besede so ju odtegnile od resnosti pri ocenjevanju metov v cilj tarče arnberg in bili smo sredi živahnega razgovora:

»To je prvi mladinski tabor in prepričan sem, da bomo s sredstvi, ki smo jih vanj vložili, dosegli lepe uspehe. Res je veliko dela s takim taborom in tudi veliko skrbi, vendar že prvi uspehi kažejo, da naš trud ni bil zaman. Veseli smo, da so nam razne organizacije priskočile na pomoč, veliko pa so nam pomagali tudi tovariši iz Ribiške zveze v Novem mestu. Vse nam gre dobro: organizacija, hrana, ambulanta, ki jo vodi podpolkovnik dr. Derganc in življenje na taboru, ki je zelo pestro,« je še dejal tovariš komandant, na katerega so že čakali nestrpni tekmovalci, da ci nadaljevali z ocenjevanjem.

Tovariš Janez Marinko me je povabil na sprehod po taboru in pogovarjala sva se naprej. Povedal je, da je s taborom zelo zadovoljen in tudi mladi so navdušeni. Včasih je seveda malo negodovanja nad strogo disciplino in nadzorstvom, vendar brez tega ne gre. Potem mi je ves navdušen povedal, da sta na taboru tudi dva člana mladinske reprezentance Slovenije in članica državne ženske reprezentance. Odtrgali smo jih od tekmovanja in pričeli z razgovorom.

Marjan in Jaka Pavčnik sta brata in oba navdušena tekmovalca v ribiških disciplinah. Tekmovala sta že na državnem prvenstvu lani v Novem Sadu in letos v Banjaluki. Marjan je nekoliko boljši in je drugi najboljši Slovenec, na državnem prvenstvu pa je dosegel deveto mesto. Najboljše rezultate imata v metu v tarčo arnberg, kjer je Marjan dosegel od 100 možnih točk že 96, Jaka pa 88. Marjan je že izenačil na treningu absolutni rezultat, vendar tega na tekmovanjih še nikoli ni ponovil.

Posebno pozornost zasluži simpatična mladinka **Iča Lužar**, ki je članica državne ženske reprezentance. Na letošnjem državnem prvenstvu je bila druga in za nagrado jo čaka sodelovanje na letošnjem evropskem ribiškem prvenstvu, ki bo septembra v Švici.

»Z ribištvom sem se prvič srečala pred tremi leti na Savi v Ljubljani,« mi je povedala, ko sem jo vprašal o njenem »ribiškem življenju«.

»Z bratoma smo skrivaj lovili ribe in zasačil nas je sedanji trener in svetovalec Lado Tinta. Pregovoril nas je in vpisali smo se v ribiško društvo ter začeli z vajami. Skoraj redno vadimo vsaj trikrat na teden, saj je resno delo pogoj za dobre uspehe. Najraje imam metanje v daljavo in met v tarčo; skish, ki je najtežja disciplina, mi ni toliko pri srcu. Tudi brata Marjan in Tine sta dobra tekmovalca in kandidata za državno reprezentanco. Rada bi videla, da bi odšel v Švico vsaj eden od njiju, ker me drugače doma ne bodo pustili na tako dolgo pot,« je še skromno pripomnila na koncu.

Morali smo prekiniti naš razgovor, ker so jih pravkar klicali na kosilo. To je bilo zopet hrupa! Popoldne so nekateri nadaljevali s tekmovanjem, drugi pa so odšli proti brzicam Krke na lov. Mlajši so lovili manjše ribe, zelenike, rdečeočke in druge, starejši pa so metali vabo za večje, za katere pa je treba več potrpljenja pri lovu.

Prav ti mladi člani ribiške organizacije bodo morda že čez leto ali dve posegali po najboljših mestih na ribiških tekmovanjih v Sloveniji, v državi in morda celo v tujini.

Janez Korošec

Državna reprezentantka Iča še vedno hvaležno sprejema navodila trenerja Lada Tinte in komandanta tabora Karla Tekavca (na sliki)

Brežiški rokomet in še kaj

Lani je v Brežicah ustanovil ObLO s podporo družbenih in političnih organizacij sklad za telesno kulturo in šport z namenom, da bi se razvili vsi športi v občini. ObZTK je začela na koncu leta še intenzivnejše delati, ko je dobila profesionalnega tajnika. Občinska zveza ima pod okriljem vsa društva Partizan, ŠSD, šahovska društva, nogometaše, tabornike in planince. Od tedaj pa do danes je čutiti močan porast v razvoju športa in še posebej rokometa. Največje zanimanje je za rokomet, saj je v občini okrog 700 aktivnih rokometašev. Letos je dosegla velik uspeh ženska ekipa, ki se je plasirala v slovensko ligo. Vsi ljubitelji rokometa pa so močno razočarani po dogodkih v Mariboru, saj so vsi smatrali, da bo RZS ostreje nastopila proti krivcem in omogočila brežiškemu moštvu še nadaljnji obstoj v ligi. Na pritožbo ObZTK je RZS poslala v Maribor posebno komisijo, da bi zaslišala posamezne igralce in vodstvo Branika. Če bi zveza zaslišala vse ljudi, ki so bili priče dogodkom, bi lahko prišla do pravilnega zaključka, tega pa ni storila. Zato športna javnost ostro obsoja polovičen ukrep RZS. Šport naj ostane šport, ne pa trgovina za točke! Občinske forume čudi tudi to, da je zveza objavila odgovor na pritožbo v časopisju, ni pa odgovorila Ob ZTK kljub temu, da je od sklepa minilo že več kot 14 dni.

Zaradi uspehov rokometašev je ObZTK ob podpori političnih organizacij začela graditi primerno asfaltno igrišče. Ta investicija vsekakor ne bo zaman. Z novim objektom bodo zainteresirali mladino še za košarko in kotalkanje.

■ Košarka se v Brežicah ne more razviti; sedaj, ko bo na voljo asfaltno igrišče, pa bodo tudi za košarko verjetno nastopili boljši časi.

■ Nogomet je šport z dolgoletno tradicijo. Klub pa nima pravega vodstva, ki bi delalo z mladimi. Razen tega gre večina mladine raje v rokomet. Nogometaši igrajo v celjski podzvezi.

■ Kegljači imajo dva kluba: Razlag in Zadružnik. Dobro bi bilo pritegniti še mladino, saj je zanimanje za ta šport le med starejšimi.

■ Šahisti so delavni in igrajo veliko dvobojev z bližnjimi klubi.

■ Šolska športna društva imajo razvite vse športe, podpira pa jih O ZTK z dotacijami.

■ Delavske športne igre so letos že tretje po vrsti. Tekmujejo v odbojki, namiznem tenisu, šahu, streljanju in kegljanju.

Pozdrav vsem borcem in aktivistom naše revolucije!

NAJ ŽIVI SPOMIN NA DAN VSTAJE!

Kolektiv

PEKARNE IN SLAŠČIČARNE

v Novem mestu

Balinarji ne mirujejo

V nedeljo, 14. 7., je bilo v Kočevju prvenstvo Dolenjske za dvojice. Tekmovanja se je udeležilo vseh osem ekip, ki so se uvrstile na tekmovanje na občinskem prvenstvu. Najtežjo pot so imeli za seboj balinarji novomeške občine, ki so nastopali na turnirju, ki se ga je udeležilo šestnajst novomeških dvojic, od katerih pa so se plasirale na prvenstvo Dolenjske samo naslednje: dvojici Pionirja — Barbič, Vovko in Plantan, Rapuž, dvojici ONZ — Cvar, Škrlj in Šturm, Zupančič ter dvojica Železničarja — Legiša, Štalcar. Na prvenstvo sta se plasirali še dvojici iz Kočevja — Pušnar, Henigman in Žilevski, Krže ter znana tekmovalca Krškega Gelb in Šušterič.

Tekmovanje se je dobro pričelo, potem pa je začel padati dež, ki ni ponehal niti za trenutek. Sledil je kratek posvet vseh tekmovalcev, ki so se odločili, da bodo igrali tudi v dežju, vendar na skrajšani način oziroma na direktni izpad po izgubljeni igri. Pohvaliti je treba vse nastopajoče, ki niso odnehali kljub dežju, pa tudi marljivi organizatorji iz Kočevja so poskrbeli, da so sproti odstranjevali vodo z igrišča.

V prvi igri sta zelo dobra tekmovalca Krškega Gelb in Šušterič izločila domačo dvojico Žilevski-Krže s 13:7. Sledila je igra med Pionirjevo ekipo Barbič, Vovko in ONZ — Šturm, Zupančič, v kateri sta Pionirjevca zmagala s 13:1.

Druga dvojica ONZ — Cvar, Škerlj je nato gladko premagala najboljšo domačo ekipo Pušnar, Henigman s 13:2. Tudi druga ekipa Pionirja — Plantan, Rapuž se je uvrstila v nadaljnje tekmovanje z zmago 13:4 nad ekipo Železničarja — Legiša, Štalcar.

Zmagovite štiri ekipe so se nato sporazumele, da bo nadaljevanje tekmovanja med tednom v Novem mestu, zato da bi se vsaj finalne igre odigrale pod normalnimi pogoji. (en)

Ob prazniku DNEVA VSTAJE slovenskega ljudstva uprava

KMETIJSKO GOZDARSKEGA PREDELOVALNEGA KOMBINATA

v Novem mestu s svojimi ekonomskimi enotami

čestita prebivalstvu Dolenjske ter želi veliko uspehov pri graditvi socializma!

Plodna sezona kegljačev

Od januarja do julija traja sezona kegljanja, ki je bila letos izpolnjena z raznovrstnimi tekmovanji. V maju so tekmovali starejši člani nad 50 let na 100 lučajev; Udeležencev je bilo 10. Prvo mesto je osvojil Franc Barbič, član Luknje, z odličnim rezultatom 400 kegljev, drugi je bil Jože Knap, član Pionirja, s 352 in tretji Alojz Pavlin, član Luknje, s 330 kegljev.

Članice so tekmovale na 2x100 lučajev: Rezultati: 1. Vida Osolnik (Pionir) s 697 keglje, 2. Valči Železnikar (681) in 3. Slavka Jerman (676).

V tekmovanju za jugo-cup se je prijavilo kar 10 ekip; zmagalo je moštvo Pionirja, ki je na republiškem tekmovanju zasedlo odlično četrto mesto.

V borbenih igrah ekip za leto 1963 se je prijavilo 8 ekip, iz neznanih vzrokov pa se Črnomelj in Metlika tekmovanja nista udeležila. Prvo mesto je zasedlo moštvo Pionirja, drugo Železničar. Obe moštvi bosta tekmovali septembra na republiškem prvenstvu v Celju.

Železničar je osvojil prehodni pokal v počastitev dneva mladosti z odličnim rezultatom — 433 kegljev.

Za počastitev dneva mladosti sta se srečali tudi ekipi aktivnih in rezervnih oficirjev in podoficirjev; zmagali so »rezervisti« in s to zmago vodijo 4:2.

Najzanimivejše tekmovanje se odvija v občinski ligi. Tekmuje 10 ekip, ki so razdeljene v dve skupini. V A skupini po spomladanskem delu vodi Pionir pred večnim rivalom Železničarjem, v drugi skupini pa Venček (Šentjernej) pred Partizanom iz Novega mesta. Tekmovanje se bo nadaljevalo v jesenskem delu. Izidi:

1. Pionir + 417, 2. Železničar + 312, 3. Pionir II. — 195, 4. Vseh devet — 209, 5. Luknja — 325.

B skupina: 1. Venček + 124, 2. Partizan + 59, 3. Novoteks + 175, 4. Kremen — 166, 5. Pionir III. — 302.

Na vzorna in športna tekmovanja pa mečejo slabo luč neurejena kegljišča. Pri gostišču Vrhovnik za drago uslugo ne nudijo prav ničesar. Kegljišče je skrajno neurejeno, da ne omenjamo vzdrževanja in čiščenja stez. V Dol. Toplicah je direktor hotela kratko malo zaprl kegljišče, ekipa Dol. Toplic pa je morala prenehati z nadaljnjim športnim tekmovanjem. Prav bi bilo, da bi občinska zveza za telesno vzgojo Novo mesto storila potrebne ukrepe. jm

Trebanjski šport na trdnih nogah?

Pred leti je bil šport v Trebnjem zelo razgiban (moška odbojkarska vrsta je tekmovala celo v republiški ligi), ko pa je bila marljivim športnikom odvzeta telovadnica, so izgubili voljo in tako rekoč čez noč prenehali z rednimi vadbami. Ponovno je šport zaživel šele pred kratkim. Uspešno se uveljavljata zlasti odbojka in košarka. Vadbeno nadzorstvo sta prevzela Tone Glogovšek in inž. Marjan Legan. Vestno delo na začetku je lepo zagotovilo za nadaljnji razvoj športa.

Vestne priprave trebanjskih odbojkarjev

V počastitev 20-letnice Kočevskega zbora bodo trebanjski mladinci kočevski mladini napovedali športno tekmovanje v odbojki. Tekmovali bodo moški in ženske. Za tekmovanje, ki bo pred praznikom v Kočevju, se v Trebnjem vestno pripravljajo.

Jamarji na strokovnem izpopolnjevanju

Zbora slovenskih jamarjev, ki ga bo priredilo Društvo za raziskavanje jam Slovenije od 5. do 10. avgusta v Postojni, se bodo udeležili tudi trije predstavniki jamarskega društva iz Novega mesta. V času zbora bodo imeli udeleženci več ekskurzij, razen tega pa se bodo na posebnih tečajih, ki bodo v tem času, tudi strokovno izpopolnjevali. Marljivi predstavniki novomeških jamarjev se bodo morali tega zbora žal udeležiti s pomanjkljivo opremo, ker zanjo nimajo sredstev.

»Sportne igre papirničarjev«

Na novem stadionu v Radečah so bile 11., 12. in 13. julija 12. »sportne igre kolektivov papirne industrije Slovenije.

Sodelovali so kolektivi Videm-Krško, Vevče, Količevo, Industrijski biro in Radeče. Pomerili so se v lahki atletiki, nogometu, odbojki, namiznem tenisu, kegljanju, streljanju, šahu in plavanju.

Letošnji zmagovalec je postala ekipa iz Vidma-Krškega. Sledijo ji Vevče, Količevo, Radeče in Industrijski biro.

ral ukazati, da naj ji nesejo nekaj hrane, potem pa mora takoj zapustiti okolico tabora in se vrniti domov ter tam počakati na moža . . .

Jože Grivec in Jože Zupančič sta doma iz Mirne peči. Med odmorom sta izkoristila priložnost in zaprosila komandanta, da bi ju predlagal za motorne enote, ko bosta služila vojaški rok. Tovariš Avbar jima je povedal, da so za to potrebni posebni testi in jima obljubil, da bo razmislil o njuni prošnji.

»Delava doma in sva brez poklica. Rada bi postala šoferja in imava za to največ možnosti v armadi,« sta povedala in še priznala, da prvič spita pod platneno streho, pod katero je bilo še kar dobro tudi v dežju.

Novomeščana Mišo Seliškar in Jože Plankar sta kot stara tabornika že vajena spanja v naravi.

»Hrana je kar okusna in tudi dovolj je imamo, da vsega sploh ne moremo pojesti, ker imajo nekateri s seboj še domače zaloge in se še niso navadili na enolončnice. Jedilnega lista za 200 ljudi vendar ne moremo imeti,« se je pošalil Mišo. Jože pa je še zaupal, da imajo kot pri vojaških kantinah, v kateri lahko dobijo oranžado, limonado, kokto, pivo, pisemski papir in tudi cigarete.

»Oddelek za želodce« je v redu

Od posebnega oddelka tabora, ki ga vodita kuhar Franc Bojanc in ekonom Franc Počrvina, je precej odvisno razpoloženje v taboru. Že prvo srečanje z okusno enolončnico je pohvala tabornemu kuharju. Franc je bil kuhar že pri vojakih in tudi doma rad prime za kuhalnico. S kotli za dvesto lačnih želodcev ima zelo veliko dela. Kuhinja je čista in v redu.

»Malo dolgčas bi mi bilo, če ne bi imel toliko dela. Rad sem med mladimi, saj se tako kar pomladim,« je omenil ekonom tabora tovariš Počrvina. Pripomnil je, da mu marsikdaj priskočijo na pomoč kmetje iz sosednje vasi, pa tudi vse drugo v redu dobiva. Posebno se trudi pek z Mirne, ki vsak dan pripelje kruh in ostale potrebščine v tabor. V družbeni pekarni v Trebnjem so namreč postavili predrago ceno za dovoz kruha in so dejali, da se jim to ne splača. Nekoliko čuden primer, saj je Mirna precej bolj oddaljena kot Trebnje . . .

Medtem se je nabrala že dolga vrsta mladincev, ki so čakali na kosilo. Pogovora je bilo konec, dolga vrsta se je počasi krajšala.

Bo dovolj? Fantje pridejo lačni z vaj . . .

Počitek, pisanje in delo

Prvi mladinci so že odhajali na počitek v šotore, ki so jim dvignili stranice, da bi bilo bolj hladno. Nekateri so sedeli v senci in pisali pisma. Staršem, prijateljem, morda dekletom. Tabor se je pogrezal v molk, le pri kantini so se pogovarjali tisti, ki so še želeli kaj popiti ali pokaditi nekaj dimov pred popoldanskim spanjem.

Čez dve uri bodo morali zopet na delo ali pa bodo poslušali predavanje o naši družbeno politični ureditvi, o zgodovini NOB ali o aktualnih dogodkih doma in po svetu. Sledila bo odbojka, mali nogomet ali pa igra »med dvema ognjema«.

Ob vhodih tabor so se sprehajali stražarji, ki so sem in tja pogledali po okolici ali po taboru, če je vse v redu. Pri kuhinji pa je dežurni vod lupil krompir in pomival posodo za večerni obrok.

Janes Korošec

NESREČE

Z motorja v smrt

15. julija se je prevrnil na cesti III. reda v Čatežu ob Savi motorist Gligorije Stojanović, ki je imel s seboj tudi sopotnika Sretana Radosavljevića. Motorist se je z veliko hitrostjo peljal od gostilne »Grič« proti Čatežu, zaradi tega in zaradi vinjenosti pa je izgubil ravnotežje in padel. Stojanović je obležal na cesti, Radosavljevića pa je vrglo po nasipu, kjer je obležal nezavesten. Ponesrečencema so kmalu nudili pomoč v brežiški bolnišnici, vendar je sopotnik zaradi prehudih poškodb kmalu umrl.

Padec na sredi ceste

14 julija se je po cesti I. reda skozi Bršlin pri Novem mestu v poznih urah peljal motorist Anton Uhernik. Ko je vozil po sredini ceste mimo Osolnikove gostilne, je iz nepojasnjenega vzroka zavrl, izgubil ravnotežje in padel. Pri padcu je dobil pretres možganov in so ga takoj prepeljali v novomeško bolnišnico.

Kolesar je izsiljeval prednost

11 julija ob 14.30 uri je kolesar Janez Potočar trčil v osebni avtomobil, ki ga je vozil Viktor Pfaff. Kolesar se je pripeljal po cesti IV. reda s Trške gore in je na priključku te ceste na avtomobilsko cesto izsiljeval prednost. Laže poškodovanega kolesarja so prepeljali v novomeško bolnišnico.

Vozel nesreč pri Šmarju-Sap

15. julija ob 18.35 je na avtomobilski cesti blizu Šmarja-Sap stal neki tovornjak, ki ga je voznik popravljal. Prometna miličnika sta vozilo zavarovala, dokler ni bilo popravljeno. Tedaj se je iz Novega mesta z osebnim avtomobilom pripeljal Franc Trinkaus, katerega je miličnik ustavil tik za tovornjakom. Iz Ljubljane se je v tem času pripeljal tovornjak z voznikom Jožetom Pavličem in počasi srečaval stoječi vozili. V tem hipu je iz Novega mesta z veliko hitrostjo pridrvel z osebnim avtomobilom italijanski državljan Fulvio Doz in na ta način prišel v škarje teh vozil. Italijansko vozilo je najprej trčilo v zadnje levo kolo tovornjaka, od tu pa je odbilo v osebni avtomobil, nakar se je z vzvratno vožnjo zapeljalo 11 metrov po nasipu na travnik. Na vseh vozilih je blizu 1,5 milijona dinarjev škode. Laže se je poškodovala še sopotnica v avtomobilu italijanskega voznika Marjeta Vrhunc.

Okrog 19. ure pa je iz Novega mesta pripeljal še motorist Jože Pavlič. Spregledal je osebni avtomobil L.-171-25 in se s polno hitrostjo zaletel vanj. Na motorju je sedela tudi potnica Pavla Blažič, ki je dobila pri padcu pretres možganov. Laže se je poškodoval tudi motorist Pavlič.

TOVARNA PERILA
»LABOD«
NOVO MESTO

razpisuje delovni mesti:

ELEKTROMEHANIKA
za obrat Novo mesto

STROJNEGA TEHNIKA
za obrat Kostanjevica

POGOJ: Srednja tehnična šola ali višja strokovna izobrazba s prakso. Nastop službe možen takoj.

Ponudbe poslati na upravo podjetja do 25. julija 1963.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

MALI OGLASI

OLEANDRE, nageljne in hortenzije prodam. V Ragov log 4, Novo mesto.

MOPED »Colibri« nujno prodam za 80.000 din. Naslov v upravi lista (586-63).

RABLJENO spalnico in jedilnico ugodno proda Zupančič, Šmihel 49, Novo mesto.

DVOSEDEŽNI moped NSU in moško kolo proda Kastelic, Vrh pri Pahi 5, Otočec ob Krki.

ZARADI SELITVE ugodno prodam: sobne omare za obleke, kuhinjsko mizo s štirimi stoli in moško kolo. Novo mesto, Šolska 6.

KUHINJSKO ter sobno pohištvo, emajliran štedilnik in radioaparat proda Flek, Semič 49. — Ogled ob nedeljah.

RABLJENO spalnico ugodno prodam. — Naslov v upravi lista. (3211-63)

FIAT 500 v dobrem stanju proda Hadi, Novo mesto, Zagrebška 10.

ZARADI PRESELITVE ugodno prodam takoj vseljivo, skoraj novo hišo s šupo in lepim vrtom. Izidom Dražumerič, Dragatuš 27 pri Črnomlju.

UPOKOJENKA, ki želi stanovanje, dobi sobo za pomoč v gospodinjstvu. — Naslov v upravi Dolenjskega lista (3208-63).

GOSPODINJSKO POMOČNICO k tričlanski družini sprejmem. — Inž. Cegnar, Ljubljana, Prijateljeva 17.

GOSPODINJSKO POMOČNICO k 4-članski družini sprejmem. Nastop takoj ali po dogovoru. Naslov v upravi lista (3205-63).

GOSPODINJSKO POMOČNICO k 2-članski družini takoj sprejmem. Pozneje možnost zaposlitve v tovarni. — Naslov v upravi lista. (3206-63)

ČEVLJARSKEGA POMOČNIKA, hitrega, sposobnega za vsa dela, sprejmem takoj. Plača dobra. Samsko stanovanje preskrbljeno. Levovnik, Slovenj Gradec.

PODJETJE »ELA«, Partizanska 5, Novo mesto, sprejme 2 kvalificirana ali priučena strugarja in 3 priučene ključavničarje ali nekvalificirane delavce z urejeno vojaško obveznostjo. — Nastop službe možen takoj.

KINO

Brestanica: 20. in 21. julija francosko-španski barvni film »Prodajalka vijolic«, 24. julija italijanski film »Moralist«.

Črnomelj: 19. in 21. julija italijanski film »Uzda na vratu«, 23. in 24. julija »Ko je kraljevala komedija«.

Dol. Toplice: 20. in 21. julija slovenski film »Tistega lepega dne«.

Kostanjevica: 20. julija ameriški barvni film »Prijatelj Joe«, 21. julija francoski barvni film »Karmen iz Granade«, 24. julija francoski barvni film »Ona, on in šef«.

Metlika: 20. in 21. julija jugoslovanski film »Balada o trobenti in oblakus«, 24. julija ameriški film »Nemirna leta«.

Novo mesto — Krka: od 19. do 22. julija ameriški barvni film »Oko za oko«, od 23. do 25. julija jugoslovanski film »Moški danes, jutri in . . .«.

Semič: 21. julija ameriški barvni film »Zbogom orožje«.

Sevnica: 20. in 21. julija ameriški barvni »Sedmo Sinbadovo potovanje«.

Smarjeta: 21. julija švedski film »Nasmeh poletne noči«.

Straža: 20. in 21. julija ameriški barvni film »Jaguar, gospodar džungle«.

Trebnje: 20. in 21. julija ameriški barvni film »Ovčara«.

Žužemberk: 21. julija ameriški barvni film »Kavboj«.

Tedenski koledar

Petek, 19. julija: **Vincenc**
Sobota, 20. julija: **Marjeta**
Nedelja, 21. julija: **Zorka**
Ponedeljek, 22. julija: **Dan vstaje slovenskega ljudstva**
Torek, 23. julija: **Branislav**
Sreda, 24. julija: **Kristina**
Četrtek, 25. julija: **Jakob**

ZAHVALE

Toplo se zahvaljujem vsem, ki so mi stali ob strani ob bridki izgubi mojega brata

IVANA ROBKA

Še posebno zahvalo izrekam družini Žabkar, družini Hočevar iz Dobruške vasi 30, družini Hočevar iz Grmovlja 1, pa tudi Zupančiču ter vsem drugim za izrečene poslovilne besede in vsem, ki so na kakršenkoli način sočustvovali z nami.

Brat **Vinko Robek z ženo**, hčerko **Ljubico** in sinom **Zdravkom.**

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATIČNI URAD BREŽICE

Rojstev izven bolnišnice v juniju ni bilo. — **Poročila sta se:** Džemal Plavulj, oficir JLA iz Brežic, in Rozalija Meznarič, uslužbenka iz Gaberja. — **Umrli so:** Jožefa Novak, gospodinja iz Šentlenarta, 65 let; Vinko Kramberger, upokojenec iz Črnc, 86 let; Albina Rudman, bolničarka iz Brežic, 42 let; Ana Novak, preužitkarica iz Gor. Lenarta, 90 let.

MATIČNI URAD DOL. TOPLICE

V juniju ni bilo rojstev izven bolnišnice. — **Poročila sta se:** Peter Durjava, nabavni referent iz Šentjerneja, in Kristina Novak, uslužbenka iz Orehovice. — **Umrli sta:** Marija Aš, preužitkarica iz Drenj, 82 let; Amalija Blatnik, gospodinja iz Podhoste, 53 let.

MATIČNI URAD STRAŽA

Rojstev in porok v juniju ni bilo. — **Umrli so:** Nepomučena Mrvič, preužitkarica iz Drganjih sel, 78 let; Marija Avsenik, gospodinja iz Drganjih sel, 72 let; Viljem Košir, delavec iz Dol. Straže, 18 let; Ignac Vovk, upokojenec iz Gor. Straže, 62 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO

V času od 8. do 15. julija je bilo rojenih 19 dečkov in 26 deklic.

Poročila sta se: Jože Muhič, kurjač iz Vel. Kala, in Antonija Doblehar, delavka iz Huda.

Umrla sta: Terezija Gerdešič, občinska podpiranka iz Orkljevca pri Mirni peči, 63 let; Franc Medle, zidarski pomočnik iz Ragova, 24 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Danica Kozamernik iz Sevnice — Mojco, Ana Komat iz Mačkovca — Sonjo, Metka Malus iz Sevnice — Lidijo, Johžefa Povše iz Raven — Cirila, Ivica Koklič iz Velike Lahinje — Dušana, Marija Rajsman iz Otočca — Alenko, Angela Špehar iz Damlja — Martino, Marija Stafiha iz Črnomlja — Aleša, Rezka Kolar iz Gornje Bušinje vasi — Zvonka, Marija Slobodnik iz Slamne vasi — Antona, Mihaela Bartolj iz Irče vasi — Roberta, Marija Jakljevič iz Radovičev — Marjeto, Ema Majerle z Griča — Darjo, Izidora Tomije iz Planine — Leona, Štefka Debevc z Rihpovca — Darka, Marica Longar iz Stranske vasi — Albino, Ivanka Stojkovič iz Metlike — Zdenko, Tončka Šuklje iz Dolnje Lokvice — Stanka, Jelka Šabič iz Kočevja — Katico, Stvefanija Požes iz Breze — dečka, Jožica Bojanc iz Ragovega — dečka, Danica Milič iz Vovko iz Žalovič — deklico, Alojzija Plut iz Črešnjevca — dečka.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: **Jože Nemanič**, delavec iz Metlike, je padel s kolesom in si poškodoval desno roko; **Jože Zorko**, sin posestnika iz Grobelj, je stopil na gnojne vile in si poškodoval desno nogo; **Stane Pelko**, sin posestnika iz Obrha, je padel s kolesom in si poškodoval desni komolec.

OBJAVE — RAZPISI —

Razpis štipendij novomeške občinske skupščine

Svet za prosveto pri občinski skupščini v Novem mestu razpisuje naslednje štipendije:

4 štipendije za študij matematike in fizike na višji pedagoški šoli,

štipendijo za študij matematike in fizike na univerzi,

štipendijo za študij angleškega jezika na višji pedagoški šoli,

štipendijo za študij ruskega jezika na višji pedagoški šoli,

3 štipendije za študij tehnične vzgoje na višji pedagoški šoli.

K prošnjam naj kandidati priložijo: zadnje šolsko spričevalo ali potrdilo fakultetne uprave o opravljenih izpitih in srednji oceni; kratek življenjepis in priporočilo mladinske oziroma študentovske organizacije.

Prednost pri podelitvi štipendije imajo tisti kandidati, ki so opravili že več izpitov na omenjenih šolah.

Prošnje je treba vložiti na naslov: **Občinska skupščina v Novem mestu, referat za šolstvo.**

Razpis velja do 31. julija 1963.

Svet za prosveto pri občinski skupščini v Novem mestu

Razpis delovnih mest v KZ Žužemberk

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij **kmetijske zadruge Žužemberk**

razpisuje delovna mesta:

1. trgovskega pomočnika za odkupno-prodajno postajo Žužemberk,

2. lesnega skladiščnika v Straži.

Pogoji: Pod točko 1.: trgovski pomočnik, sposoben za odkup kmetijskih pridelkov, gozdnih sadežev in zdravilnih rastlin ter za prodajo reprodukcijskega materiala za kmetijstvo in gradbenega materiala, kmetijskih strojev in orodja. Imeti mora odslužen kadrovski rok in biti sposoben za vodstvo odkupno-prodajne postaje.

Pod točko 2.: interesent mora poznati standarde vseh gozdnih sortimentov in mora biti vešč vodenja skladišča in skladiščne materialne kartoteke. Osebni dohodki za obe razpisani delovni mesti so zagotovljeni po pravilniku zadruge.

Nastop službe pod točko 1. je možen takoj, pod točko 2. pa 1. oktobra 1963. Za delovno mesto pod točko 1. je zagotovljeno samsko stanovanje.

Ponudbe pošljite na komisijo za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij kmetijske zadruge Žužemberk do 10. avgusta 1963.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Kmetijska zadruga Žužemberk

Razpis delovnega mesta

Po 55. členu Pravilnika o notranji organizaciji, delovnih razmerjih in delitvi dohodka uprave razpisuje komisija za kadrovske zadeve **občinske skupščine Trebnje** delovno mesto

REFERENTA ZA SOCIALNO SKRBSTVO, VARSTVO DRUŽINE IN SKRBNIŠTVO

Pogoji: višja šola za socialne delavce in 3-letna praksa.

Prošnje z življenjepisom in navedbo dosedanjega službovanja je poslati **komisiji za kadrovske zadeve ObS Trebnje**, najkasneje v 15 dneh po objavi razpisa.

Obvestilo dijaškega doma v Novem mestu

Dijaški dom strokovnih šol v Novem mestu sprejema prošnje (vprašalna pola za sprejem gojenca obrazec DZS 1,74 s kolkom za 50 din) za sprejem v dom, in sicer: za vajence raznih strok **stalno**; za dijake in dijakinje srednjih šol do 20. avgusta 1963. Prošnja naj bo overovljena na krajevnem uradu. Število sprejetih dijakov bo omejeno.

OBVESTILO

Cenjene stranke obveščamo, da smo se preselili v novi lokal v Čitalniško ulico, nasproti Delavske menze.

Priporoča se frizerski salon »Adam«, Novo mesto.

POPRAVEK

V članek »Doslej daroval že 3750 ccm krvi«, se je pretekli teden na tej strani vrinila tiskarska napaka: tovariš Aleksandar Dragić iz Beograda je dal prvikrat kri v Beogradu *pozimi 1956* in ne leta 1946, kot je bilo po pomoti tiskano!

UREDNIŠTVO

OBVESTILO ŽIVINOREJCEM

Obveščamo vse živinorejce, da v ponedeljek, 22. julija 1963, **NE BO SEJMA** zaradi praznika dneva vstaje.

VETERINARSKA POSTAJA NOVO MESTO

RAZPIS DOPISNE ŠOLE V LJUBLJANI

Dopisna šola, Ljubljana, Parmova 39 (telefon 36-043, 32-141) razpisuje vpis v naslednje šolske oddelke:

1. **I. — III. letnik tehniške šole strojne, elektriške, lesnoindustrijske ali kemijske smeri**
2. **I. — IV. letnik ekonomske šole**
3. **dvoletna administrativna šola**
4. **strojepisni tečaj**
5. **jezikovni tečaj za nemški in italijanski jezik** (v štirih stopnjah)

Prospekt, prijavo in pojasnila dobite na šoli (prospekt 100 din). Prav tako se obračajte za pojasnila glede vpisa na občinske odbore ZB NOV in sindikalne podružnice.

Prijave sprejemamo do 10. septembra 1963.

Za DAN VSTAJE, 22. JULIJ,

čestita kolektiv podjetja

VODOVOD
NOVO MESTO

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nam je v 83. letu starosti umrl naš ljubljeni oče, stari oče, brat, tast, stric in svak

VIKTOR KOZINA

upokojenec

Dragega pokojnika smo pokopali v soboto, 13. julija na novomeškem pokopališču.

Žalujoči: **sin Bogdan z družino in hči Majda z družino, sestra Pavla, brat Ante in ostalo sorodstvo.**

Novo mesto, Buenos Aires, Zagreb, Ljubljana, Waukegan, Šentjernej.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Miloš Jakopec, Drago Kastelic in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 20 din - Letna naročnina 900 din, polletna 450 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1800 din - Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-608-9 - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 - Poštni predal 33 - Telefon 21-227 - Rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA: Časopisno podjetje »DELO« v Ljubljani

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 4.05, 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.00 do 8.00.

PETEK, 19. JULIJA: 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Petkovo koncertno dopoldne z Georgom Friedrichom — 10.15 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 KN: inž. Lojze Hrček: Kako potrjujemo trsni sadilni material — 12.25 Domači napevi za prijetno opoldne — 13.30 »V poletnem vrtu . . .« — 14.05 Plošča v ploščo — 15.15 Napotki za turiste — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Drobni dragulji iz oper — 18.45 Iz naših kolektivov — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Majhen koncert mladinskih pevskih zborov — 21.00 Vesela godala.

SOBOTA, 20. JULIJA: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji — 9.10 Duet pianistov iz desetih dežel — 10.15 Pojo zabavni zbori — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 KN: Jože Kregar: Pouk letošnje zime glede sadnih in okrasnih rastlin — 12.25 Domači napevi za prijetno opoldne — 13.30 Plošča v ploščo — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 18.45 Novo v znanosti — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Po domače . . . — 21.00 Za konec tedna — ples.

NEDELJA, 21. JULIJA: 8.00 Mladinska igra: Milivoj Matošec: Po sledi ladijskega dnevnika — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, I. — 10.00 Še pomnite, tovariši . . .: Janez Govc: Ne, in stokrat ne — 11.50 Tisoč pisanih taktov za dober tek — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, II. — 13.30 Za našo vas — 14.15 Operni koncert — 15.15 Tri krat pet — 19.05 Mali koncert zabavne glasbe — 20.00 »V sonce bo hosta zapela« — 21.00 Iz naših narodno-zabavnih matinej.

PONEDELJEK, 22. JULIJA: 8.30 Pesmi mladine (pojo mladinski pevski zbori) — 9.45 Revija naših pevcev zabavne glasbe, zabavnih orkestrov — 10.40 Radovan Gobec: Svobodna zemlja, kantata — 11.00 Mladi ob tabornem ognju — 12.05 Zapojno in zaplešimo . . — 13.30 Kaj so izvajali na mitingu in na koncertu — 14.00 Čestitke ob dnevu vstaje slovenskega ljudstva — 15.15 Zabavna glasba — 16.00 Kočevje pred praznikom — 16.20 Z veselimi zvoki ob radijskem sprejemniku — 17.50 Godala in tipke — 18.00 Tri dni na Bledu — 19.05 Mali koncert zabavne glasbe — 20.00 Partizansko gledališče — 21.05 Skupni program JRT, studio Ljubljana — 22.15 Skupni program JRT, studio Ljubljana.

TOREK, 23. JULIJA: 8.05 Dva prizora iz »Veronike Deseniške« Danila Švare — 9.10 Mojstri simfonije — 10.15 Dopoldanski plesni koktajl — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domači napevi za prijetno opoldne — 13.30 Za razvedrilo in oddih — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 V torek na svidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.10 Planinska oddaja — Odmevi z gora... — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavna orkestra Joe Bushkin in Stanley Black — 20.20 Radijska igra: Mirko Božič: Pravičnik — 21.43 Zabavni intermezzo.

SREDA, 24. JULIJA: 8.55 Otroške razglednice — 9.25 Popevke v sredo dopoldne — 10.40 Slovenske narodne pesmi — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domači napevi za prijetno opoldne — 13.30 Francoska opera v 19. stoletju — 14.25 Ob plesu in pesmi — 15.40 Amaterji pred našim mikrofonom — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Promenadni koncert — 18.45 Ljudski parlament — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Gaetano Donizetti: Don Pasquale — 22.15 Nekaj razpoloženjske glasbe.

ČETRTEK, 25. JULIJA: 8.25 Zveneče kaskade — 9.10 Vesele počitnice in pozdravi za mlade risarje — 10.15 Četrtkov dopoldanski operni spored — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domači napevi za prijetno opoldne — 13.30 Za razvedrilo in oddih — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Sovjetski violinisti, 5. oddaja — 18.10 Turistična oddaja — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer.

MOKRI INTERVJU

Naj vam predstavim dekle s slike: Vesna Breskvar, rojena 29. maja 1944, živi v Vidmu-Krškem, letos je končala gimnazijo.

Prejšnji teden je Vesna doživela svoj največji uspeh: izbrana je bila v državno mladinsko reprezentanco, ki je v Sofiji premagala Bolgarijo. Vesna je odplavala svoj delež na 200 m prsno v doslej najboljšem času 3.03,7 in zasedla drugo mesto.

Najin intervju se je odvijal v bazenu, kjer je reprezentantka trenirala 100 m metuljček.

»Kako je bilo v Bolgariji?«

»Res lepo! Tega tekmovanja se bom še dolgo spominjala. Ognjeni krst v državni reprezentanci je uspešno za mano in še vedno sem polna vtisov iz Sofije.«

»Kaj pa plavanje?«

»Plavati sem začela, ko sem bila stara štiri ali pet let. Videla sem, kako drugi plavajo, pa sem se še sama naučila. Redno treniram že 6 let pod budnim očesom trenerja Nika Žiberta. Dnevno preplavam do 6 km, pozimi pa telovadim ali pa hodim na trening v Zagreb.«

19-letna Vesna Breskvar si je že utrla pot v mladinsko državno reprezentanco v plavanju

»Kako je s plavalnimi željami?«

»Nisem pričakovala, da me bodo uvrstili v mladinsko ekipo. To je bilo zame pravo presenečenje. Zdaj pa si želim, da bi ostala v državni reprezentanci, za kar bo treba dosti treninga.«

»Imaš morda kakega konjička?«

»Zelo rada potujem in berem dobre knjige. Najraje berem Dostojevskega, od domačih pa Prešerna.«

Odmor je bil končan in moral sem se posloviti, kajti trener je s štoparico v roki že nestrpno čakal.

JOŽE SPLIHAL